

คณาจารย์และข้าราชการกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
ศึกษานอกโรงเรียนแห่งประเทศไทย ในนามของคณาจารย์และข้าราชการศึกษานอกโรงเรียน
ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักคุณธรรมและค่านิยมอันดี
ทางวิชาการจัดการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พุทธศักราช ๒๕๕๓

ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ :
ศึกษาเฉพาะกรณี ครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสระบุรี เขต ๒

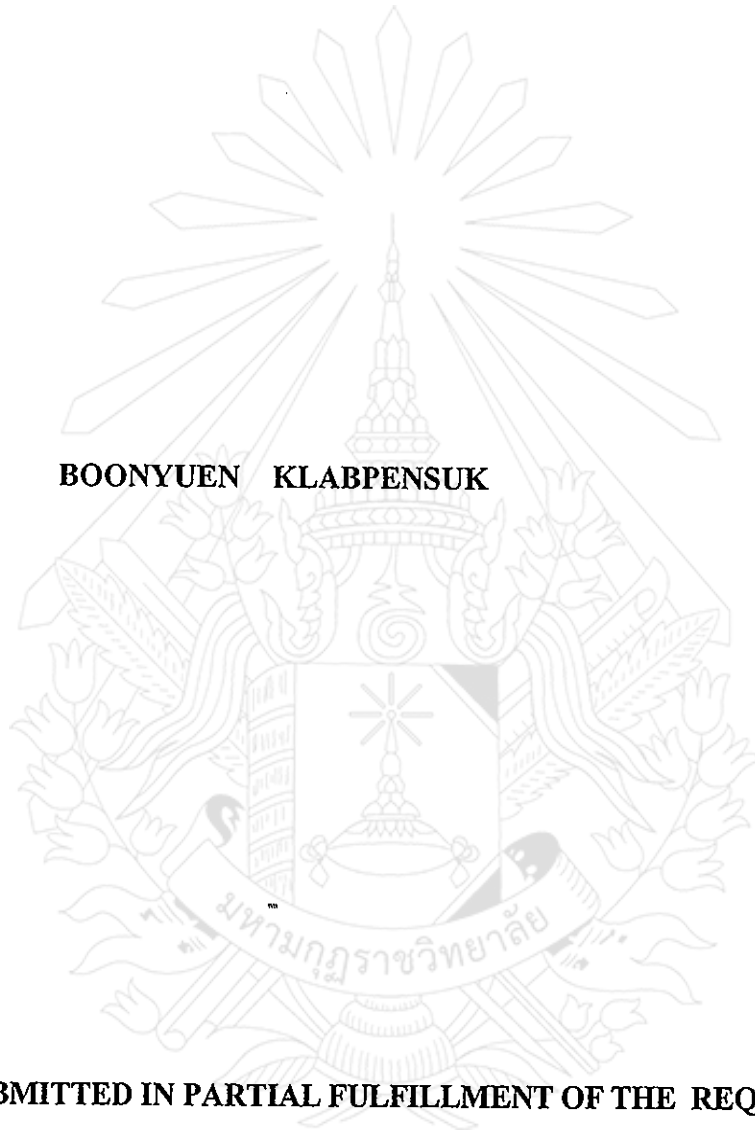

บุญยืน กลับเป็นสุข

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๓

**THE NEED FOR SELF-DEVELOPMENT ACCORDING TO PROFESSIONAL
STANDARD AND PROFESSIONAL ETIQUETTES : A CASE STUDY OF
TEACHERS IN NONGKHAË DISTRICT UNDER THE OFFICE OF
SARABURI EDUCATION SERVICE AREA, ZONE 2**

BOONYUEN KLABPENSUK

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY**

B.E. 2553 [2010]

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
วิชาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณีครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2

ชื่อนักศึกษา : บุญยีน กลับเป็นสุข

สาขาวิชา : การจัดการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา : พระเจริญ จิรบุญโญ (ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์บุญล่ำ จันทอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒนวิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒนวิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(พระเจริญ จิรบุญโญ (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์บุญล่ำ จันทอง)

..... กรรมการ
(พระมหาวิโรจน์ คุณตวีโร(ดร.))

..... กรรมการ
(ดร.สำราญ โคตรสมบัติ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : The Need For Self-Development According To Professional Standard
And Professional Etiquettes : A Case Study Of Teachers In Nong Khae
District Under The Office Of Saraburi Educational Service Area, Zone2

Student's Name : Boonyuen Klubbensuk

Department : Educational Management

Advisor : Phra Jareon Jirapunyo (Dr.)

Co-Advisor : Lect. Boonram Chanthong

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for Master's Degree.

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn, Dr.)

Thematic Committee

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn, Dr.)

Phra Jareon Jirapunyo
..... Advisor
(Phra Jareon Jirapunyo (Dr.))

Boonram Chanthong
..... Co-Advisor
(Lect. Boonram Chanthong)

V. Kuttaviro
..... Member
(Phramaha Viroj Kuttaviro (Ph.Dr.))

Dr. Samran Kotsombat
..... Member
(Dr. Samran Kotsombat)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณีครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2
ชื่อนักศึกษา	: บุญยีน กลับเป็นสุข
สาขาวิชา	: การจัดการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: พระเจริญ จิรบุญโญ (ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: อาจารย์บุญล้า จันทร์ทอง
ปีการศึกษา	: 2553

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่มี เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน และ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 2 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูในอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม โดยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน ด้วยการหาค่า t -test และ One-Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัยทางการศึกษา และด้านความเป็นครู อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ครูที่มีเพศ ระดับ

การศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและ
จรรยาบรรณวิชาชีพโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐาน
วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ดังนี้ ด้านความเป็นครู ครูต้องการได้รับการอบรมหรือให้ความรู้ใน
เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และจิตวิทยาความเป็นครูให้มากขึ้น ด้านการจัดการเรียนรู้ ครู
ต้องการได้รับการพัฒนารูปแบบการสอนแบบต่างๆ และต้องการได้รับความรู้และฝึกปฏิบัติการจัด
กิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนในหลากหลายรูปแบบ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา ครูต้องการ
อบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้คอมพิวเตอร์ในโปรแกรมต่างๆ ให้มากขึ้น ด้านการวิจัยทางการศึกษา ครู
ต้องการอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยในชั้นเรียนและการนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน ด้าน
การวัดและประเมินผล ครูต้องการให้มีการจัดอบรมแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการ
จัดการเรียนรู้

Thematic Title : The need for Self-Development According to Professional Standard and Professional Etiquettes : A Case Study of Teachers in Nong Khae District under the office of Saraburi Education Service Area, Zone 2

Student's Name : Boonyuen Klappensuk

Department : Educational Management

Advisor : PhraCharoen Cirapunyo (Dr.)

Co-Advisor : Lect. Bunlam Chanthong

Academic : B.E.2553 (2010)

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows : 1) to study the need for self-development according to professional standard and professional etiquettes of teachers in Nong Khae District under the office of Saraburi Education Service Area, Zone 2, 2) to compare the need for self-development according to professional standard and professional etiquettes of teachers in Nong Khae District under the office of Saraburi Education Service Area, Zone 2 with the different of sex, education and experience of instruction, and 3) to collect the suggestions about the need for self-development according to professional standard and professional etiquettes of teachers in Nong Khae District under the office of Saraburi Education Service Area, Zone 2. This is the Quantitative Research. The samples of this research were teachers in Nong Khae District under the office of Saraburi Education Service Area, Zone 2 as the number of 210 people. Tool used for data collecting was questionnaire by using randoming precedence easy. Data analysis and process data gotten by the way of Statistics Software Computer were frequency, percentage, mean, standard deviation and testing of hypothesis by using t-test and One-Way Anova.

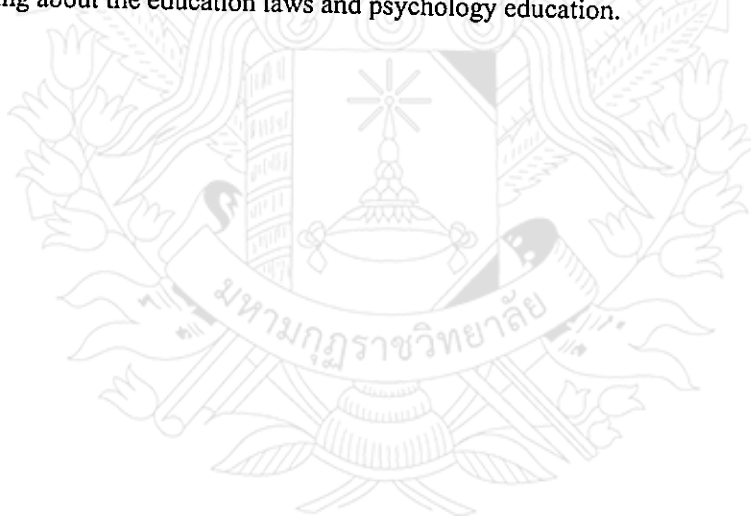
The results of research were found as follows :

1. Teachers in Nong Khae District under the office of Saraburi Education Service Area, Zone 2 needed for self-development according to professional standard and professional etiquettes on the average height by considering from the aspects setting from height average to

low average found that media , innovation , education Technology , the administration learns, measurement , evaluation , education research , the be teacher were height average.

2. Comparative result of the need for self-development according to professional standard and professional etiquettes of teachers in Nong Khae District under the office of Saraburi Education Service Area, Zone 2 found that the different of sex, education and experience instruction of teacher who need for self-development according to professional standard and professional etiquettes in the whole view and in each aspect had no difference.

3. Person answering the questionnaire suggested about the need for self-development according to professional standard and professional etiquettes of teacher in the aspect of media , innovation and education Technology found that teacher need for training about software computers more, in the aspect of the administration learns found that teacher need for developing the teaching method and need for learning a new knowledge of activity supporting learning, in the aspect of measurement and evaluation found that teacher need for training in order to develop the administration learns, in the aspect of education research found that teacher need for manner training and the research in the classroom for teaching, in the aspect of the be teacher found that teacher need for studying about the education laws and psychology education.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งได้ให้แหล่งความรู้ ให้ความรู้ วิชาความรู้ต่าง ๆ ในการศึกษา ค้นคว้า ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเหล่านี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณในความกรุณาช่วยเหลือแนะนำอย่างยิ่งจาก พระเจริญ จิริปุลโย (คร.) อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์บุญล้ำ จันทอง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และคณาจารย์ทุกท่าน เป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องของสารนิพนธ์มาโดยตลอด

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ สำนักงานของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ทุกท่าน ที่ได้ช่วยอนุเคราะห์ประสานงานด้านต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยความมีมิตรไมตรีที่ดียิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในอำเภอหนองแค ทุก ๆ ท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอตอบแทนคุณ บิดา มารดา ซึ่งเป็นครูคนแรกในชีวิต ครอบครัว(ตนเอง) และเพื่อนที่ดีทุกท่าน ที่ได้ให้การดูแล สนับสนุนในทุกๆ เรื่อง และเป็นกำลังใจในการเรียนและการทำสารนิพนธ์จนสำเร็จการศึกษาอย่างสมบูรณ์

บุญยืน กลับเป็นสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 การพัฒนาตนเอง	7
2.1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง	7
2.1.2 ความหมายของการพัฒนาตนเอง	9
2.1.3 ความสำคัญของการพัฒนาตนเอง	10
2.1.4 หลักการพัฒนาตนเอง	12
2.1.5 ขั้นตอนในการพัฒนาตนเอง	13
2.1.6 วิธีพัฒนาตนเอง	14
2.1.7 ประโยชน์ของการพัฒนาตนเอง	17
2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับครู	19
2.2.1 ความหมายของครู	19

	๗
2.2.2 บทบาทความสำคัญของครู	20
2.2.3 คุณลักษณะของครู	25
2.2.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู	31
2.3 การพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	36
2.3.1 ความหมายของการพัฒนาครู	36
2.3.2 ความสำคัญของการพัฒนาครู	37
2.3.3 มาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ	38
2.3.3.1 ความเป็นครู	44
2.3.3.2 การจัดการเรียนรู้	46
2.3.3.3 สื่อ / นวัตกรรม / เทคโนโลยีการศึกษา	50
2.3.3.4 การวิจัยทางการศึกษา	57
2.3.3.5 การวัดและประเมินผล	61
2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	66
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
2.5.1 งานวิจัยในประเทศ	66
2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	70
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	72
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	73
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	79
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	80
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	81
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
4.1 ลักษณะที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	84
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	85

		๗
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		85
ตอนที่ 1	การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	85
ตอนที่ 2	การวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2	88
ตอนที่ 3	การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐาน วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน	94
ตอนที่ 4	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐาน วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้ตอบ แบบสอบถามได้เสนอแนะความต้องการพัฒนาตนเองตาม มาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณวิชาชีพไว้ดังนี้	112
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	115
5.1	สรุปผล	115
5.2	อภิปรายผล	118
5.3	ข้อเสนอแนะ	124
5.3.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	124
5.3.2	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	126
บรรณานุกรม		127
ภาคผนวก		132
ภาคผนวก ก	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	133
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	135
ภาคผนวก ค	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	139
ภาคผนวก ง	แบบสอบถาม	141

ภาคผนวก จ ค่าความเที่ยงตรง

ประวัติผู้วิจัย

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.2	แสดงวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน	73
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนความถี่ และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	86
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนความถี่ และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	86
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนความถี่ และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	87
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค โดยรวม ทุกด้าน	88
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค ด้านความเป็นครู	89
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการจัดการเรียนรู้	90
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	91
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวิจัยทางการศึกษา	92
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการการวัดและประเมินผล	93
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค โดยรวม จำแนกตามเพศ	94

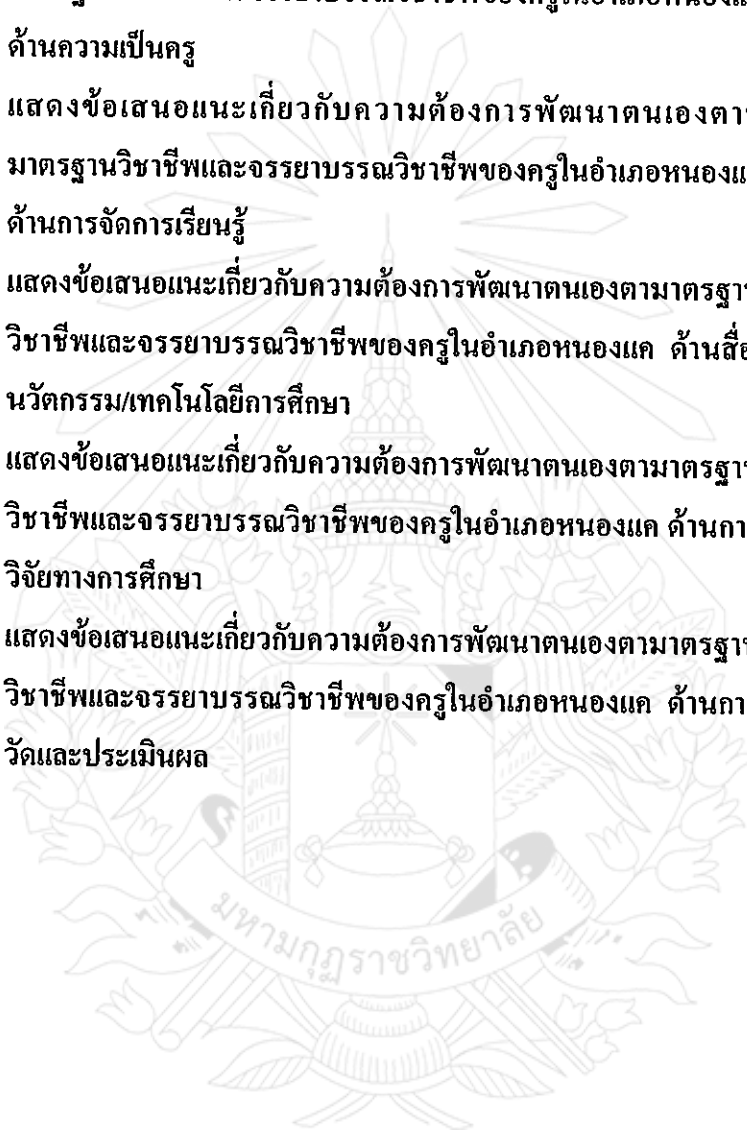
ตารางที่ 4.11	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค โดยรวม จำแนกตามเพศ	94
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ในอำเภอหนองแค ด้านความเป็นครู จำแนกตามเพศ	95
ตารางที่ 4.13	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้าน ความเป็นครู จำแนกตามเพศ	95
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ในอำเภอหนองแค ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามเพศ	96
ตารางที่ 4.15	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการ จัดการเรียนรู้ จำแนกตามเพศ	96
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ในอำเภอหนองแค ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยี จำแนกตามเพศ	97
ตารางที่ 4.17	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยี จำแนกตามเพศ	97
ตารางที่ 4.18	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู อำเภอหนองแค ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามเพศ	98
ตารางที่ 4.19	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการ วิจัยทางการศึกษา จำแนกตามเพศ	98

ตารางที่ 4.20	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการ พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ในอำเภอหนองแค ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามเพศ	99
ตารางที่ 4.21	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐาน วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการ วัด และประเมินผล จำแนกตามเพศ	99
ตารางที่ 4.22	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการ พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ในอำเภอหนองแค โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	100
ตารางที่ 4.23	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐาน วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	100
ตารางที่ 4.24	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการ พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ในอำเภอหนองแค ด้านความเป็นครู จำแนกตามระดับการศึกษา	101
ตารางที่ 4.25	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านความเป็นครู จำแนกตามระดับการศึกษา	101
ตารางที่ 4.26	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการ พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครู ในอำเภอหนองแค ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา	102
ตารางที่ 4.27	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐาน วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการ จัดการเรียนรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา	102
ตารางที่ 4.28	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการ พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครู ในอำเภอหนองแคด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยี จำแนกตามระดับ การศึกษา	103

ตารางที่ 4.29	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยี จำแนกตามระดับการศึกษา	103
ตารางที่ 4.30	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา	104
ตารางที่ 4.31	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา	104
ตารางที่ 4.32	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวัด และประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา	105
ตารางที่ 4.33	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวัด และประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา	105
ตารางที่ 4.34	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	106
ตารางที่ 4.35	แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	106
ตารางที่ 4.36	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค ด้านความเป็นครู จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	107

ตารางที่ 4.37	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านความเป็นครู จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	107
ตารางที่ 4.38	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	108
ตารางที่ 4.39	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	108
ตารางที่ 4.40	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	109
ตารางที่ 4.41	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	109
ตารางที่ 4.42	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแคด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	110
ตารางที่ 4.43	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตาม มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	110
ตารางที่ 4.44	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	111

ตารางที่ 4.45	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	111
ตารางที่ 4.46	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านความเป็นครู	112
ตารางที่ 4.47	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการจัดการเรียนรู้	113
ตารางที่ 4.48	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	113
ตารางที่ 4.49	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวิจัยทางการศึกษา	114
ตารางที่ 4.50	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค ด้านการวัดและประเมินผล	114

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

71

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ และสร้างสรรค์ บันดาลอนาคตของชาติบ้านเมืองให้เจริญมั่นคง ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้พัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดีของครอบครัวและสังคม และมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ เมื่อเยาวชนที่ได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นกำลังสำคัญของชาติบ้านเมืองต่อไป ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มาเรียนวิชาชีพครูหรือแม้แต่ครูประจำการ ทุกคนจะต้องพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้มีความรู้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมของตนและสังคมโลกอยู่เสมอ¹

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยได้ระบุไว้ใน หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 9 (4) ว่า “มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง” และได้กำหนดหลักการดำเนินการไว้ใน หมวด 7 ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ” จะเห็นได้ว่าการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูที่ไม่รู้จักพัฒนาตนเอง หรือไม่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยงาน จะไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรและแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยครูสุภาได้

¹ชนต์ ชุ่มจิต, การศึกษาและความเป็นครูไทย, (กรุงเทพมหานคร : โอ เอส. พรินติ้ง เฮาส์, 2546), หน้า 1.

กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน คือ 1. ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3. มาตรฐานการปฏิบัติตนหรือจรรยาบรรณวิชาชีพ² ซึ่งเน้นให้ครูต้องเป็นครุมืออาชีพที่รอบรู้ทั้งด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติงานและด้านจรรยาบรรณ โดยที่เป็นการพัฒนาครูให้เป็นครุมืออาชีพอย่างแท้จริง

จากการศึกษา ผลการดำเนินงานในการพัฒนาครูในปัจจุบันนั้น พบว่ายังไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยจะเห็นได้จากการเสนอ สภาพปัญหาด้านการผลิตและปัญหาครู การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา³ สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ วิไล ตั้งจิตสมคิด พบว่า ขาดระบบการพัฒนาครูประจำการที่มีประสิทธิภาพ ระบบและวิธีการพัฒนาครูประจำการยังล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ๆ และไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู อีกทั้งครูยังไม่ได้รับโอกาสในการอบรมและพัฒนาอย่างทั่วถึงเป็นระบบและต่อเนื่อง วิธีคัดเลือกครูเข้ารับการอบรม ไม่ได้พิจารณาความสอดคล้องของสาระที่ฝึกรวมกับงานในหน้าที่และประโยชน์ที่ผู้รับการฝึกรวม จะนำมาปรับปรุงงานในหน้าที่ รวมทั้งผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของผลการฝึกรวม และพัฒนาตนเองของครู⁴ และยังสอดคล้องกับ การศึกษางานวิจัยของ สุรศักดิ์ หลาบมาลา พบว่าการฝึกรวมไม่ตอบสนองความต้องการของครู หลักสูตรที่ฝึกรวมครูส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่ไม่ตรงตามความต้องการของครู ผู้จัดหลักสูตรฝึกรวมมักจะสอบถามความต้องการจากผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหาร แต่ไม่สอบถามความต้องการของครูผู้สอนโดยตรง การพัฒนาครูจึงไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ⁵ จึงเป็นการสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องทราบความต้องการพัฒนาตนเองของครูในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาครูให้ตรงกับความต้องการ ความสนใจ และตรงกับงานในหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามหลักการพัฒนามูลฐาน การพัฒนาจึงจะประสบผลสำเร็จ

²สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว, 2549), หน้า 19-20.

³สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาปี 2549-2551, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2548), หน้า 2.

⁴วิไล ตั้งจิตสมคิด, การศึกษาและความเป็นครูไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเคียนสโตร์, 2544), หน้า 8-9.

⁵สุรศักดิ์ หลาบมาลา, นโยบายการผลิตและพัฒนาครู, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541), หน้า 8-9.

ดังนั้น ด้วยสภาพปัญหาดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อที่จะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนประกอบการพัฒนาของครู ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและประเทศชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่มี เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 2

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. ครู ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพแตกต่างกัน
2. ครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพแตกต่างกัน
3. ครู ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ครูในอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 460 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ความต้องการพัฒนาตนเองของครูตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเป็นครู 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา 4) ด้านการวิจัยทางการศึกษา และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ โรงเรียนในเขตอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียน 42 โรงเรียน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาครูในอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ประกอบการพิจารณาการวางแผนดำเนินการพัฒนาบุคลากรและแนวทางในการพัฒนาครูอย่างเหมาะสมซึ่งจะช่วยให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษาได้ต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง ระดับความต้องการของครูที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาทักษะและพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถให้ได้มาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านมาตรฐานความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ตามที่คุรุสภากำหนด

ครู หมายถึง ครูประจำที่ไม่ใช่ผู้บริหาร ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในอำเภอหนองแคทุกโรงเรียนที่เปิดทำการสอนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 42 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 หมายถึง หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงประสานส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยจัดระบบส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการ

ด้านวิชาการ โดยรับผิดชอบโรงเรียนทั้งหมด 155 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 24 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดกลาง 67 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 64 โรงเรียน

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ ได้แก่
1)เพศชาย และ 2)เพศหญิง

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ
สารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับปริญญาตรี และ 2) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง จำนวนปีของการปฏิบัติหน้าที่การสอน ของผู้ตอบ
แบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่มีประสบการณ์
ต่ำกว่า 10 ปี 2) กลุ่มที่มีประสบการณ์ 11-20 ปี และ 3) กลุ่มที่มีประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป

ความเป็นครู หมายถึง ความต้องการในการพัฒนาการมีความศรัทธาในวิชาชีพครู มีความ
รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน มีความรับผิดชอบ อดทน การเป็นผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติตาม
จรรยาบรรณวิชาชีพครู

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการในการพัฒนาการนำประมวลรายวิชามาจัดทำ
แผนการเรียนรู้รายภาค และตลอดภาค ออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนความ
คิดเห็นในการเลือกใช้ พัฒนา สร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง ความต้องการในการพัฒนาการเลือกใช้
ออกแบบ สร้างและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี การ
พัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี และการแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่
หลากหลาย

การวิจัยทางการศึกษา หมายถึง ความต้องการในการพัฒนาการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน
การสอนและพัฒนาผู้เรียน และการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผล หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาการวัดและประเมินผล
ตามสภาพความเป็นจริงและการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และ
หลักสูตร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
ศึกษาเฉพาะกรณี ครูในอำเภอหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้ศึกษาวิจัยได้
ทำการศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัย
โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 การพัฒนาตนเอง

2.1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง

2.1.2 ความหมายของการพัฒนาตนเอง

2.1.3 ความสำคัญของการพัฒนาตนเอง

2.1.4 หลักการพัฒนาตนเอง

2.1.5 ขั้นตอนในการพัฒนาตนเอง

2.1.6 วิธีพัฒนาตนเอง

2.1.7 ประโยชน์ของการพัฒนาตนเอง

2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับครู

2.2.1 ความหมายของครู

2.2.2 บทบาทความสำคัญของครู

2.2.3 คุณลักษณะของครู

2.2.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู

2.3 การพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.3.1 ความหมายของการพัฒนาครู

2.3.2 ความสำคัญของการพัฒนาครู

2.3.3 มาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.3.3.1 ความเป็นครู

2.3.3.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

2.3.3.3 ด้านสื่อ / นวัตกรรม / เทคโนโลยีการศึกษา

2.3.3.4 ด้านการวิจัยทางการศึกษา

2.3.3.5 ด้านการวัดและประเมินผล

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การพัฒนาตนเอง

2.1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง

พฤติกรรมของมนุษย์ทุกรูปแบบเกิดจากแรงจูงใจของตนเอง แรงจูงใจก่อให้เกิดมนุษย์เกิดความต้องการ และตอบสนองต่อความต้องการ ซึ่งได้มีนักทฤษฎีหลายท่านร่วมกันอธิบายการเกิดแรงจูงใจ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Need)

มาสโลว์ ได้นำเสนอว่าความต้องการของคนเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจูงใจและความต้องการนั้นแบ่งออกได้เป็นระดับต่าง ๆ โดยแบ่งรูปแบบความต้องการไว้เป็น 3 ด้านคือ

1. ความต้องการที่ความต้องการอยู่เสมอและไม่มีวันสิ้นสุด เป็นความต้องการที่เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วก็ยังมีความต้องการนั้นต่อไปอีก เช่น ความต้องการในปัจจุบันที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

2. ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง จะเป็นสิ่งที่ส่งผลอย่างมากต่อแรงจูงใจและมีแนวโน้มที่จะสร้างให้เกิดพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่เป้าหมายนั้น

3. ความต้องการมีลำดับของความสำคัญแตกต่างกัน ความต้องการมีหลายด้านบุคคลมีการแบ่งระดับความสำคัญ ความเร่งด่วนชีวิตแตกต่างกันไป และจะแสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่ความต้องการที่มีความสำคัญมากกว่าก่อนเสมอ

มาสโลว์ ได้ชี้ให้เห็นถึงภาพของความต้องการและจัดแบ่งลำดับของความต้องการออกเป็น 5 ระดับ โดยเชื่อว่าบุคคลจะต้องตอบสนองต่อความต้องการในระดับล่างก่อน จึงจะค่อย ๆ ตอบสนองต่อความต้องการขั้นสูงอื่น ๆ ต่อไป

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological need) เป็นความต้องการในปัจจุบันพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ เป็นต้น เมื่อได้รับการตอบสนองก็จะลดระดับความต้องการลงและมุ่งไปสู่ความต้องการขั้นต่อไป

2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security needs) เป็นความต้องการด้านความปลอดภัย ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่ถูกทำร้ายหรือเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ

3. ความต้องการทางสังคมและความรัก (Social and love needs) บุคคลที่ได้รับการเติมเต็มในความต้องการทางร่างกายและมีความมั่นคงในชีวิตแล้ว จะเกิดมีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นที่ยอมรับถึงความมีตัวตนจากคนรอบข้าง ต้องการได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากบุคคลในครอบครัวและเพื่อน

4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) เป็นความต้องการทางสังคมในขั้นสูงถึงการยอมรับ และยกย่องตนเองในฐานะผู้ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียง เกียรติยศ ได้รับการนับหน้าถือตา เกิดเป็นความภาคภูมิใจในตนเอง

5. ความต้องการความเป็นจริงในชีวิต (Self actualization) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของบุคคลในการที่จะรู้ถึงความเป็นตัวตนที่แท้จริง สิ่งแสวงหาขั้นสูง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่ต้องการ ตลอดจนทราบถึงศักยภาพของตนเองและความสามารถที่จะใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ มีการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายและมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำสิ่งนั้น

ทฤษฎีความต้องการเชิงลำดับขั้นประยุกต์ของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Modified need hierarchy theory) ได้นำเสนอว่า ความต้องการเชิงลำดับขั้นของมาสโลว์นั้นมีข้อด้อยที่แบ่งชั้นมากเกินไป และบุคคลไม่จำเป็นที่จะต้องตอบสนองต่อความต้องการไปที่ละชั้น บุคคลอาจแสดงพฤติกรรมในลำดับขั้นสูงกว่าไปพร้อม ๆ กัน ก็ได้เนื่องจากบุคคลอาจเกิดความต้องการพร้อม ๆ กัน หลาย ๆ ด้านได้ โดยนำเสนอความต้องการแยกออกเป็น 3 ด้าน เรียกว่า ทฤษฎี อี อาร์ จี (ERG Theory) ได้แก่

1. ความต้องการในการมีชีวิต (Existence need) เป็นความต้องการเพื่อตอบสนองการมีชีวิต ได้แก่ ความต้องการทางร่างกายและความต้องการในด้านความปลอดภัยนั่นเอง

2. ความต้องการในด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Relatedness needs) เป็นความต้องการที่ได้ติดต่อสัมพันธ์ คบหากับบุคคลรอบข้าง

3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth needs) เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต การยกย่อง และการค้นพบตัวเอง การค้นพบวิถีชีวิตที่ตนเองต้องการ

ทฤษฎีความต้องการและการแสวงหาแมคเคลีแลนด์ (McClelland' acquired - needs theory) แมคเคลีแลนด์นำเสนอว่าความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ และแต่ละคนจะมีความต้องการที่แตกต่างกันไป โดยความต้องการของบุคคลนั้นมีด้วยกัน 3 ด้าน ได้แก่

1. ความต้องการความสำเร็จ (Need for achievement) เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต หน้าที่การงาน

2. ความต้องการความผูกพัน (Need for affiliation) เป็นความต้องการการยอมรับเป็นพวกพ้องเดียวกัน เกิดความผูกพันในสังคม มีการติดต่อสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

3. ความต้องการอำนาจ (Need for power) เป็นความต้องการที่จะใช้อำนาจสร้างอิทธิพลและควบคุมผู้อื่น ต้องการอำนาจตัดสินใจในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม (Vroom's expectancy theory) วรูม เชื่อว่าบุคคลจะถูกจูงใจได้ เมื่อบุคคลนั้นประเมินแล้วว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำตามเป้าหมายหรือไม่เกิดเป็นความคาดหวังต่อความพยายามนั้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ความคาดหวังส่วนแรก เป็นการประเมินผลการทำงานของตนเอง โดยคาดหวังว่าเมื่อสามารถใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยีต่าง ๆ ร่วมกับความพยายามของตนเองแล้วจะสามารถประสบความสำเร็จในการทำงาน

2. ความคาดหวังส่วนที่สอง เป็นการประเมินผลของงานกับผลตอบแทน โดยคาดหวังว่าเมื่อทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลงานแล้ว จะได้รับผลตอบแทนการทำงานนั้น

3. ความคาดหวังส่วนที่สาม เป็นการให้คุณค่ากับผลตอบแทนที่จะได้รับว่ามีความคุ้มค่ากับความพยายามในการทำงานนั้น หรือก่อให้เกิดความพึงพอใจได้ในระดับใด¹

จากทฤษฎีสามารถสรุปได้ว่า มนุษย์ทุกคนย่อมมีความต้องการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนคุณธรรม ค่านิยม และทัศนคติ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิตให้เกิดความเจริญงอกงาม ความเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของสังคมและบรรลุสู่ความสำเร็จของชีวิต

2.1.2 ความหมายของการพัฒนาตนเอง

อุดม นิลแสง กล่าวไว้ว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การที่บุคคลได้แนวทางในการแสวงหาความรู้ ทักษะและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตซึ่งจะทำให้เป็นบุคคลที่มีความสงบสุข มีความเจริญก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคมนั้น ๆ²

จูริภรณ์ จันทรมาญ ได้สรุปว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การศึกษา การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ให้กับตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นจัดให้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม การเรียนรู้

¹โอเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดมพัฒนกิจ, จิตวิทยาการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : อุดมพัฒนกิจ, 2548), หน้า 152.

²อุดม นิลแสง, เอกสารประกอบการสอนวิชา 1011101 ความเป็นครู, (พระนครศรีอยุธยา : สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2543), หน้า 35 – 39.

ประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลในองค์กร ซึ่งมีระยะเวลาในการเรียนรู้ยาวนาน และครอบคลุมไปถึงการฝึกอบรมด้วย ซึ่งจะทำให้ตนเองไปสู่สภาพที่ดีขึ้น เจริญขึ้น สูงเด่นขึ้น เป็นการสร้างอุปนิสัยดีแทนอุปนิสัยเลว และปลูกสร้างคุณสมบัติ คุณธรรม นิสัย ความประพฤติกิริยามารยาท เจตคติ ความคิด ความรู้ ความเข้าใจให้เกิดขึ้นในตนเอง อันยังประโยชน์แก่ตนเอง หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ ให้อยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพและทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นที่พึงของครอบครัวและบุตรหลานต่อไป³

ไพศาล ไกรสิทธิ์ ได้กล่าวถึง การพัฒนาตนเอง หมายถึง การที่บุคคลพยายามที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตนเอง ด้วยตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม เหมาะสมกว่าเดิม ทำให้บุคคลสามารถดำเนินกิจกรรมที่สนองความต้องการ แรงจูงใจ หรือเป้าหมายที่ตนได้ตั้งไว้ และพัฒนาตนเองตามศักยภาพของตนให้ดีขึ้นทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ตลอดจนเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของบุคคล การพัฒนาตนเองเป็นการพัฒนาคุณสมบัติที่อยู่ในตัวบุคคล เป็นการจัดการตนเองให้มีเป้าหมายชีวิตที่ดีทั้งในปัจจุบันและอนาคต การพัฒนาตนเองจะทำให้บุคคลสำนึกในคุณค่าความเป็นคนได้มากยิ่งขึ้น⁴

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความต้องการที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ ประสบการณ์ให้กับตนเอง เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองแล้ว ยังส่งผลต่อหน่วยงาน องค์กร สังคม และประเทศชาติ ให้มีความการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าต่อไป

2.1.3 ความสำคัญของการพัฒนาตนเอง

กิติ ตยัคคานนท์ ได้กล่าวว่า ปัจจุบันทุกหน่วยงานถือว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นนโยบายที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง เพราะผลผลิตหรือผลงานของหน่วยงานจะดีได้ต้องเกิดจากผู้ปฏิบัติงานที่ดี มี

³จूरिภรณ์ จันทรมาฎ, “การพัฒนาตนเองของครู โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), 2545, 173 หน้า.

⁴ไพศาล ไกรสิทธิ์, เอกสารคำสอนรายวิชาพัฒนาตน, (ชลบุรี : สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2541), หน้า 21.

ความรู้ความสามารถเพราะฉะนั้นทุกหน่วยงานจึงถือว่าโครงการพัฒนาบุคลากรเป็นโครงการที่จะต้องทำให้ได้ผลดีที่สุด

ชาญชัย อัจฉินสมาจาร ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองและบุคลากรอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารกับบุคลากรอื่น ๆ จะต้องทำงานร่วมกันตลอดเวลา ดังนั้น ทุกฝ่ายควรมีคุณสมบัติทางกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมอยู่ในระดับดีเสมอ เพราะในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ทุกฝ่ายจะประสบกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อความสัมพันธ์อันดีทุกฝ่าย จะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน การพัฒนาตัวผู้บริหารเองและบุคลากรทุกคนเป็นสิ่งจำเป็น และจะต้องทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อว่าทุกคนจะอยู่ในสภาพที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁶

พนัส หันนาคินทร์ ได้ชี้ให้เห็นว่าความสำคัญในการพัฒนาตนเองว่ามีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาภายในโรงเรียนไว้ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพผลของโรงเรียน

2. การพัฒนาคน เป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย การพัฒนาตนเองเป็นกิจกรรมที่ต้องทำตั้งแต่เข้าทำงาน จนถึงออกจากงาน

3. ระบบโรงเรียน มีหน้าที่ต้องเสริมสร้างประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเพื่อเตรียมคนไปรับหน้าที่ใหม่ และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นทั้งในรูปเป็นคณะ และเป็นรายบุคคลและบทบาทนี้จะต้องเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ

4. จุดประสงค์ประการแรกของการพัฒนาตนเองนั้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของระบบโรงเรียนให้สูงขึ้น และในกรณีเช่นนี้ จำเป็นต้องการการปรับปรุงให้ผู้ปฏิบัติงานได้สามารถทำงานให้สอดคล้องกันและด้วยคุณภาพที่ได้ระดับทัดเทียมกัน

5. ระบบโรงเรียนควรถือว่า การพัฒนาตนเอง เป็นการลงทุนรูปหนึ่งที่ได้ผลในระยะยาว⁷
กล่าวโดยสรุปจะเห็นว่า การพัฒนาตนเอง มีความสำคัญมากเพราะไม่เพียงแต่จะทำให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติในการปฏิบัติงาน ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ยังส่งผลหน่วยงานได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ลดความสิ้นเปลืองลงเมื่อ

⁶ กิติ ตยัคคานนท์, หลักการพัฒนาบุคลากร, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2543), หน้า 105.

⁷ ชาญชัย อัจฉินสมาจาร, การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ, 2540), หน้า 111.

⁸ พนัส หันนาคินทร์, การบริหารบุคลากรในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2543), หน้า 2.

ได้รับการพัฒนาแล้ว จะเกิดการพัฒนางาน พัฒนาแนวคิด พัฒนาพฤติกรรม ผู้ที่พัฒนาตนเองแล้ว จะเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือ และได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลงานบรรลุตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูง อันเป็นโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศอีกทางหนึ่ง

2.1.4 หลักการพัฒนาตนเอง

ปราณี รามสูตและจำรัส ดั่งสุวรรณ ได้แบ่งหลักการพัฒนาตนเอง ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุงตนเอง เป็นความต้องการในการที่จะพัฒนาตนเองเพื่อชีวิตที่ประสบความสำเร็จ คือ พัฒนาตนเองในแง่ความรู้ และในทุกด้านให้ดีขึ้นมากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ขั้นที่ 2 เป็นขั้นการวิเคราะห์ตนเองโดยการสังเกตตนเอง ประเมินตนเอง และสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น รวมทั้งเปรียบเทียบบุคลิกภาพที่สังคมต้องการ ขั้นที่ 3 การวางแผนพัฒนาตนเองและการตั้งเป้าหมาย⁸

พนัส หันนาคินทร์ ได้ให้หลักการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน
2. การพัฒนาตนเองนั้นเป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย
3. ระบบโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งเพื่อเตรียมคนไปรับหน้าที่ใหม่ และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
4. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน
5. ระบบโรงเรียนควรถือว่าการพัฒนาตนเองนั้นเป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่จะให้ผลในระยะยาว⁹

สรุปได้ว่า หลักการพัฒนาตนเอง ควรจัดเป็นกระบวนการระยะยาวติดต่อกัน บุคคลควรตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุงตนเอง วิเคราะห์ตนเอง ประเมินตนเอง และสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น เพื่อเปรียบเทียบเพื่อให้ได้สิ่งที่สังคมต้องการ และวางแผนที่จะพัฒนาตนเอง และการตั้งเป้าหมาย การพัฒนานั้นจึงจะมีประสิทธิภาพและก่อประโยชน์ คຸ້ມຄ່າ เวลา แรงงาน ทรัพยากร และความหมายที่ใช้ในการพัฒนาตนเอง

⁸ปราณี รามสูต และจำรัส ดั่งสุวรรณ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : ธนะการพิมพ์, 2545), หน้า 125 – 129 .

⁹พนัส หันนาคินทร์, การบริหารบุคลากรในโรงเรียน, อ้างแล้ว , หน้า 132 – 133 .

2.1.5 ขั้นตอนในการพัฒนาตนเอง

เรียม ศรีทอง กล่าวว่า การที่จะให้บรรลุถึงผลสำเร็จในการพัฒนาตนเอง ย่อมต้องอาศัยความมุ่งมั่นตั้งใจจริง และจัดกระบวนการปรับปรุงพัฒนาตนเองที่เหมาะสมโดยมุ่งไปสู่เป้าหมายของชีวิต โดยเสนอขั้นตอนในการพัฒนาตนเองที่ประยุกต์จากหลักการศึกษาค้นคว้าตามหลักวิทยาศาสตร์ ดังนี้

1. การสำรวจ - พิจารณาตนเอง
2. การวิเคราะห์จุดเด่น – จุดบกพร่อง
3. การกำหนดปัญหาและพฤติกรรมเป้าหมาย
4. การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน
5. การเลือกเทคนิควิธีและการวางแผนปรับปรุงตนเอง
6. การทดลองปรับปรุงและพัฒนาตนเอง
7. การประเมินและขยายผลการพัฒนาตนเอง¹⁰

ธงชัย สันติวงษ์ ได้กล่าวถึง การพัฒนาความก้าวหน้าของแต่ละคนประกอบด้วยขั้นตอนของกิจกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเมินตนเอง (Self-appraisal) ทุกคนควรรู้จักตนเองให้ดีเสียก่อน อาจทำโดยการขอคำปรึกษาและแนะนำ หรืออาจทำได้ด้วยการทดสอบ เพื่อที่แต่ละคนจะได้รู้จักและประเมินถึงความสามารถ ตลอดจนจุดอ่อนและจุดแข็งของตนซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นตระหนักถึงตนเองในแง่ที่เป็นจริงมากขึ้นก่อนที่จะกำหนดแผนงานพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพของตนต่อไป

2. การแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ (Information gathering) ในขั้นนี้คือต้องรู้จักค้นคว้า และเสาะหาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่และเป็นปัจจุบันซึ่งสามารถช่วยให้เรามองเห็นจากจุดของตนจะมีทิศทางเติบโตไปในทิศทางใดบ้าง

3. การกำหนดเป้าหมาย (Goal selection) ภายหลังจากที่ได้เก็บข้อมูลและได้ประเมินถึงโอกาสต่าง ๆ ในความก้าวหน้าแล้ว ก็ควรได้มีการกำหนดเป้าหมายที่พึงประสงค์ในอาชีพของตนเองเอาไว้

4. การวางแผนความก้าวหน้าของอาชีพ และการดำเนินการตามแผนหลังจากที่ได้มีการกำหนดเป้าหมายแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการวางแผนที่จะให้มีทางสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีการดำเนินการตามแผนและมีการตรวจสอบความสำเร็จเป็นลำดับขั้นจนถึงเป้าหมายที่ต้องการ¹¹

¹⁰เรียม ศรีทอง, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, (กรุงเทพมหานคร : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น, 2542), หน้า 155.

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าขั้นตอนในการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วยการประเมินตนเอง หรือสำรวจพิจารณาตนเอง กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง รวบรวมข้อมูลพื้นฐานหรือ ข้อมูลวิชาชีพ วางแผนในการเลือกเทคนิควิธีที่จะพัฒนาตนเอง ดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ และมีการตรวจสอบความสำเร็จเป็นลำดับขั้น จนถึงเป้าหมายที่ต้องการ

2.1.6 วิธีพัฒนาตนเอง

วิธีการพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพการ

ครูที่วิเคราะห์ตนเองว่ามีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้คือไม่ตรงต่อเวลา ขี้เกียจ ทำงานช้า ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เป็นที่ต้องใจหรือไม่เป็นที่ประทับใจของบุคคลอื่น ๆ ปฏิบัติตนไม่ค่อยถูกต้องและไม่เป็นที่เชื่อถือของลูกศิษย์ ผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงานขอ เสนอวิธีการพัฒนาตนเองบางประการดังต่อไปนี้

1. ฝึกตนให้เป็นคนตรงต่อเวลา ลักษณะของคนตรงต่อเวลามีดังนี้
 - 1.1 กระตือรือร้นไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง
 - 1.2 เตรียมตัวให้พร้อมอยู่เสมอ
 - 1.3 เป็นคนไม่ประมาท และไม่ทำอะไรจับจด
 - 1.4 เคารพต่อระเบียบและหัดเกรงใจผู้อื่น
2. เป็นคนขยันขันแข็ง ลักษณะของคนขยันมีดังนี้
 - 2.1 ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง
 - 2.2 มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน
 - 2.3 มีศิลปะในการทำงาน
 - 2.4 ไม่อ้างเหตุผลเพื่อหลีกเลี่ยงงาน
 - 2.5 มีความกระตือรือร้น
3. เป็นคนทำงานรวดเร็ว ลักษณะของคนทำงานรวดเร็วมีดังนี้
 - 3.1 ไม่เป็นคนลังเลตัดสินใจยาก
 - 3.2 มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
 - 3.3 มีสมาธิในการทำงาน
 - 3.4 รู้จักหาวิธีลัด วิธีที่ง่ายที่สุดในการทำงาน
 - 3.5 ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง

¹¹ธงชัย สันติวงษ์, การบริหารงานบุคคล, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช, 2544), หน้า 177 – 178.

- 3.6 สามารถลดขั้นตอนในการทำงาน
4. ฝึกตนให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งมีวิธีการฝึกดังนี้
 - 4.1 ให้หมั่นคิดว่าตนเองมีความชำนาญ
 - 4.2 หมั่นปลูกฝังความกล้าหาญโดยการเป็นคนรักความจริง
 - 4.3 เป็นคนกล้าปฏิเสธ
5. ทำตนให้เป็นที่ต้องใจของผู้อื่น ซึ่งจะสามารถทำได้ต่อเมื่อ
 - 5.1 เป็นคนรู้จักการให้
 - 5.2 เป็นคนพูดจาอ่อนหวานไพเราะ
 - 5.3 มีความจริงใจกับผู้อื่น
 - 5.4 รู้จักสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น
 - 5.5 มีบุคลิกดี คือ แต่งกายดี กิริยามารยาทดี
 - 5.6 รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
 - 5.7 มีอารมณ์สดชื่นแจ่มใส
 - 5.8 ไม่มีอุปนิสัยที่ขุ่นมัว จี๋โกรธ จี๋ริษยา
6. ทำตนให้เป็นคนรู้กาลเทศะ จะฝึกได้โดยการ
 - 6.1 หัดเป็นคนอ่านมาก รู้มาก ฟังมาก
 - 6.2 ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและรู้จักโอกาสอันควร
 - 6.3 นำเอาข้อผิดพลาดมาเป็นบทเรียน
 - 6.4 มองเห็นความสำคัญของผู้อื่น
 - 6.5 สอบถามผู้รู้ เมื่อต้องเข้าสู่สังคมใหม่
 - 6.6 ไม่อวดตัวว่าเป็นคนเก่ง คนเด่นคนดัง
 - 6.7 สังเกตผู้ที่อยู่ข้างเคียงในกรณีที่เข้าสู่สังคมโดยไม่ทราบระเบียบกฎหมาย
7. ทำตนให้เป็นที่เชื่อถือ ซึ่งต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้
 - 7.1 เป็นคนมีระเบียบ
 - 7.2 เป็นคนคิดไตร่ตรอง
 - 7.3 เป็นคนมีความละเอียดลออ
 - 7.4 เป็นคนมีเหตุผล
 - 7.5 เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
 - 7.6 เป็นคนมีความซื่อสัตย์
 - 7.7 เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

7.8 เป็นคนรักสัจจะ

7.9 เป็นคนมีความยุติธรรมไม่ลำเอียง¹²

ยนต์ ชุ่มจิต ได้เสนอวิธีการในการพัฒนาครูไว้ 3 ประการใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาครูเป็นรายบุคคลภายในห้องเรียน ได้แก่ การสอนแบบจุลภาค (microteaching) การสาธิตการสอน การประเมินตนเองของครู และการให้เพื่อนครูนิเทศกันเอง

2. การพัฒนาครูเป็นรายบุคคลในสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ได้แก่ การเข้ารับการศึกษาอบรมเป็นรายวิชาในสถาบันอุดมศึกษา การเข้าร่วมในการประเมินผลโรงเรียนโดยส่วนรวม การเข้าร่วมกิจกรรม และการประชุมในองค์กรวิชาชีพ การอ่านเอกสารทางวิชาชีพ การคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ทางการสอน การเลือกคณะบุคลากรทางวิชาชีพ การจัดทำจุลสารทางวิชาชีพ การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของครู การปรับปรุงการสั่งงานด้วยตนเอง และการทำงานกับครูที่มีปัญหา

3. การพัฒนาครูเป็นกลุ่มเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่ การประชุมนิเทศครูใหม่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การดำเนินการประชุมที่มีประสิทธิภาพ การเยี่ยมชมการสอนของครูคนอื่น ๆ การทดลองและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในห้องเรียน เทคนิคกลุ่มสร้างคุณภาพ (Quality Circles) เทคนิคกลุ่มเฉพาะ (Nominal Group Technique)¹³

สรุปได้ว่า วิธีการในการพัฒนาตนเองนั้นมีวิธีการหลายวิธี แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับสภาพและความต้องการของบุคคล ผู้ที่ต้องการพัฒนาตนเองต้องมีความตั้งใจที่จะพัฒนา พิจารณาสารวจตนเอง ว่ามีจุดอ่อน และข้อบกพร่องด้านใดบ้าง แล้วนำไปแก้ไขอย่างจริงจัง โดยอาจใช้วิธีการเข้าประชุมการรับการฝึกอบรม การศึกษาต่อในบางวิชาในสถานศึกษา การไปศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ การเป็นสมาชิกองค์กรที่สนใจ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ

¹²อุดม นิลแสง, เอกสารประกอบการสอนวิชา 10111 ความเป็นครู, อ่างแล้ว, หน้า 116 – 118.

¹³ยนต์ ชุ่มจิต, การพัฒนาครู, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนส โตร์, 2545), หน้า 149 – 223.

2.1.7 ประโยชน์ของการพัฒนาตนเอง

อุดม นิลแสง กล่าวว่า การพัฒนาตนเองเป็นเรื่องใหญ่ เป็นแกนกลางของการพัฒนาทั้งปวง ซึ่งตลอดชีวิตจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา ยิ่งสังคมมีความเจริญก้าวหน้ามากเท่าใด ความจำเป็นในการพัฒนาก็ยิ่งทวีความจำเป็นมากขึ้นเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาตนเองเป็นภารกิจส่วนตัวของบุคคลที่มีวาระเลย มิฉะนั้นแล้วอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติโดยรวมได้

การพัฒนาตนเองมีประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อตนเอง

- 1.1 สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข
- 1.2 ประสบความสำเร็จ มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านการงานและส่วนตัว
- 1.3 สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดี เป็นที่รักใคร่นับถือของบุคคลที่ติดต่อสัมพันธ์

ด้วย

- 1.4 ทำให้มีฐานะเป็นปึกแผ่นมั่นคง
- 1.5 ทำให้สามารถเลือกอาชีพและคู่ครองได้อย่างเหมาะสม
- 1.6 สามารถวางแผนในการดำเนินชีวิตได้อย่างดี

2. ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

2.1 ประเทศและสังคมโดยรวมจะได้รับประโยชน์อย่างยิ่ง หากบุคคลในชาติได้มีการพัฒนาศักยภาพจนเต็มความสามารถ

- 2.2 บุคคลในสังคมส่วนรวมอยู่กันอย่างมีความสุข
- 2.3 ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ¹⁴

ทวิบูลย์ หอมเย็น ได้สรุปประโยชน์ของการพัฒนาตนเองไว้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ประโยชน์ที่มีต่อโรงเรียน คือ การเพิ่มประสิทธิภาพและการประสานงานในโรงเรียน ก่อให้เกิดความสนใจสำหรับโครงการใหม่ ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น สามารถกำหนดมาตรฐานกระบวนการเรียนการสอน ขกระดับคุณภาพการสอนของครู – อาจารย์ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร เป็นการเตรียมกำลังคนเพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ป้องกันปัญหาข้อบกพร่อง ในกระบวนการเรียนการสอน ก่อให้เกิดความพึงพอใจกับทุกฝ่าย ทำให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากกำลังงาน กำลังใจของบุคลากรได้สูงสุด และโรงเรียนสามารถบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้ อันเป็นการตอบสนองต่อเป้าหมายของชาติในที่สุด

¹⁴อุดม นิลแสง, เอกสารประกอบการสอนวิชา 1011101 ความเป็นครู, อ่างแล้ว, หน้า 2-3.

2. ประโยชน์ต่อตนเอง คือ ทุกคนมีโอกาสยกระดับความรู้ ความสามารถของตนเอง รู้จักปรับปรุงท่าที บุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน มีโอกาสเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ มีความเข้าใจนโยบายแผนงานของโรงเรียน และก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนเอง¹⁵

จूरिภรณ์ จันทรมาฏ ได้สรุปว่า การพัฒนาตนเองมีประโยชน์ 2 ประการ คือ

1. ประโยชน์ต่อองค์กร ทำให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการประหยัดทรัพยากร ลดเวลาทำงาน แบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา กระตุ้นให้เกิดความตั้งใจในการทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เกิดความเข้าใจแผนงานและนโยบายการทำงานของหน่วยงาน

2. ประโยชน์ต่อตนเอง ทำให้ตนมีความรู้ ความสามารถเพิ่มมากขึ้น รู้จักปรับปรุงท่าที และบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติตามหน้าที่ และก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนเอง¹⁶

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาตนเองมีประโยชน์ 3 ประการ คือ

1. ประโยชน์ต่อตนเอง ทำให้ตนเองมีความรู้ ความสามารถเพิ่มมากขึ้น รู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทั้งกับตนเอง เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้ได้รับการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง

2. ประโยชน์ต่อองค์กร ทำให้องค์กรสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพประหยัดทรัพยากร ลดเวลาทำงาน แบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ก่อให้เกิดความพึงพอใจกับทุกฝ่าย ทำให้เกิดความเข้าใจแผนงานและนโยบายการทำงานของหน่วยงานที่กำหนดไว้

3. ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ หากบุคคลในชาติได้มีการพัฒนาศักยภาพจนเต็มความสามารถ ทำให้ประเทศและสังคมโดยรวมได้รับประโยชน์อย่างยิ่ง บุคคลในสังคมส่วนรวมอยู่กันอย่างมีความสุข ประเทศเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ

¹⁵ทวีรุณณ์ หอมเย็น, ผู้บริหารกับการพัฒนาบุคลากร, (กรุงเทพมหานคร : มิตรครุ, 2546), หน้า 36.

¹⁶จूरिภรณ์ จันทรมาฏ, “การพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแก้ว, หน้า 173.

2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับครู

2.2.1 ความหมายของครู

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้คำจำกัดความไว้ในมาตรา 4 ว่า

ครู หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

ความหมายตามพระราชบัญญัตินั้น อาจตีความให้ชัดเจนได้ดังนี้คือ ครูต้องเป็นบุคลากรวิชาชีพ นั่นคือ ไม่ใช่ใคร ๆ จะเดินเข้ามาเป็นครูก็ได้ง่าย ๆ ตั้งแต่ก่อนที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติบังคับใช้ บุคลากรวิชาชีพก็ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติครบตามความในมาตรา 53 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้วย กล่าวคือ ต้องมีมาตรฐานด้านต่าง ๆ ตามที่องค์กรวิชาชีพครูกำหนด ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ต้องประพฤติปฏิบัติตนตามกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพครูกำหนดตามที่องค์กรวิชาชีพครูกำหนดไว้

ครูต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐหรือของเอกชน ฉะนั้นผู้ที่ไม่ได้ทำหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาก็จะไม่เรียกว่าครูอีกต่อไป สำหรับหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอนก็หมายความว่าครูต้องเป็นผู้จุดประกายการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูต้องเป็นผู้แสวงหาสาระการเรียนรู้ตลอดจนกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ครูไม่ใช่ผู้ยืนสอนอยู่หน้าชั้นแบบเป็นองค์ความรู้แบบเบ็ดเสร็จในห้องเรียนอย่างในอดีต¹⁷

ยนต์ ชุ่มจิต ได้สรุปความหมายของคำว่า “ครู” เฉพาะประเด็นสำคัญ ดังนี้

(1) คำว่า “ครู” มาจากรากศัพท์เดิมในภาษาบาลีว่า “ครุ – คุรุ” หรือจากภาษาสันสกฤตว่า “คุรุ” ซึ่งเป็นรากศัพท์เดิมของคำว่า “การวะ” แผลงไปเป็น “เคารพ”

(2) การการวะหรือเคารพ หมายถึง การตระหนัก ซึ่งหมายถึงการเอาใจจดจ่อในความดีอันมีอยู่ในตัวคนหรือสิ่งของ ครูเป็นผู้ตระหนักใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญในสิ่งที่ดี – ชั่ว ถูก – ผิด คว – มิคว และเป็นบุคคลที่ศิษย์ควรตระหนัก

(3) คำว่า “ครู” ในสมัยโบราณ หมายถึง เป็นผู้นำทาง หรือเป็นผู้เปิดประตูทางวิญญานของศิษย์ เพื่อนำศิษย์ไปสู่คุณธรรมชั้นสูง และมักใช้กับผู้สอนที่เป็นฆราวาส

¹⁷ธีรศักดิ์ อัครบวร, ความเป็นครูไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ก พลพิมพ์, 2545), หน้า 10.

(4) ปัจจุบัน ครู หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่สอนคน คือ เป็นผู้ตั้งสอนศิษย์หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ และจะใช้กับผู้ที่ทำการสอนในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนระดับต่ำกว่าปริญญา¹⁸

ถ้าหากจะแยกตามความหมายของคำในภาษาอังกฤษว่า TEACHERS จะได้ดังนี้

T = Teaching and Training	การตั้งสอนและการฝึกฝนอบรม
E = Ethics Instruction	การอบรมคุณธรรมและจริยธรรม
A = Action Research	การค้นคว้าวิจัยหรือการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ
C = Cultural Heritage	การถ่ายทอดวัฒนธรรม
H = Human Relationship	การสร้างมนุษยสัมพันธ์
E = Extra Jobs	การปฏิบัติหน้าที่พิเศษต่าง ๆ
R = Reporting and Counseling	การรายงานผลและการแนะแนว
S = Student Activities	การจัดกิจกรรมนักเรียน ¹⁹

สรุปได้ว่า ครู หมายความว่า ครู คือ บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีต่าง ๆ รวมทั้งอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมและดูแลความประพฤติของศิษย์เป็นผู้เฝ้าอาทรแก่ศิษย์ ครูเป็นผู้ตระหนกโดยใช้สติปัญญา พิจารณาใคร่ครวญในสิ่งที่ดี – ชั่ว ถูก – ผิด ควร – มิควร และเป็นบุคคลที่ควรตระหนก

2.2.2 บทบาทและความสำคัญของครู

ธีรศักดิ์ อัครบวร ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูว่า ครูในฐานะที่เป็นวิชาชีพและเป็นปูนีชบุคคลของสังคมนั้น ครูมีบทบาทและความสำคัญต่อสังคมมากมายตั้งแต่เยาวชนอันเป็นสมาชิกใหม่ของสังคมจนถึงประเทศชาติโดยส่วนรวม ในสังคมยุคปัจจุบันมีความซับซ้อนและสลับสมมากขึ้น ปัญหาสังคมก็ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นด้วย ปัญหาที่ไม่เคยมีในอดีตก็มีแปลกขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อมชนิดใหม่ ๆ ปัญหาการแสดงออกทางเพศของผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เป็นต้น ครูต้องเป็นผู้ช่วยยาสังคม เป็นผู้มีบทบาทและความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาสังคมในทุกระดับด้วย นอกจากเป็นผู้สร้างและผู้ช่วยยาสังคมแล้ว บทบาท

¹⁸ยนต์ ชุ่มจิต, การศึกษาและความเป็นครูไทย, (กรุงเทพมหานคร : โอเอส พรินติ้ง เฮาส์, 2546), หน้า 172.

¹⁹ธีรศักดิ์ อัครบวร, ความเป็นครู, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ก พลพิมพ์, 2540), หน้า 32- 35.

และความสำคัญของครูต่อสังคมมากที่สุดอีกประการก็คือ การป้องกันความเสื่อมโทรมของสังคม และประเทศชาตินั่นเอง²⁰

บทบาทของครู นักการศึกษาฝ่ายจิตนิยมเชื่อว่า บทบาทสำคัญของครูคือ การปลูกฝัง คุณลักษณะพิเศษที่สุดของความเป็นมนุษย์ให้เกิดขึ้นภายในจิตของนักเรียนทุกคน โดยปราศจากความลำเอียงและโดยหวังว่าเด็กทุกคนเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าเท่าเทียมกับคนอื่น และมีความสามารถอย่างเพียงพอที่จะดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขร่วมกับคนอื่นได้ ครูจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำทางชีวิตของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน และครูคือแบบสัณฐานของนักเรียนทั้งทางวิชาการ และทางความประพฤติ ดังนั้น ครูที่ดีคือครูที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและมีความประพฤติดีเยี่ยมในระดับอุดมคติของสังคม

บทบาทของครู นักการศึกษาฝ่ายสังคมนิยมเชื่อว่า บทบาทสำคัญของครูคือ การช่วยให้นักเรียนมีโอกาสได้รับรู้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามที่ข้อเท็จจริงเหล่านั้นมีอยู่อย่างแท้จริงด้วยตัวของนักเรียนเอง และครูเป็นผู้ที่มีความสามารถในการชี้แนะให้นักเรียนได้เรียนรู้กฎธรรมชาติด้วยตัวเอง ซึ่งทำให้มีความสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับตนเองและสังคมได้²¹

บทบาทของครูในอดีตและปัจจุบัน

ครูในอดีตหรือปัจจุบันย่อมมีความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาสังคมและประเทศชาติ เหมือน ๆ กัน กล่าวคือ ครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริงย่อมทุ่มเทพลังที่ครูมีอยู่เพื่อความเจริญงอกงามของศิษย์ โดยมุ่งหวังให้ศิษย์มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพะ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ย่อมกล่าวได้ว่า ครูนั้นมีความสำคัญตลอดกาลไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบัน อนาคต²²

บทบาทและความสำคัญของครูในปัจจุบัน

นับจากช่วงเวลาแห่งคริสตศวรรษที่ 19 การเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากระบบเศรษฐกิจที่เข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม ทำให้มีการสร้างศาสตร์ใหม่ ๆ ขึ้นหลายสาขา วิชาชีพครูก็เริ่มก่อตัวขึ้น เช่นเดียวกับกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น ความมั่นคงของรัฐ การขยายตัวของอุตสาหกรรมของรัฐ ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับตัวตามไปด้วย สังคมยุคใหม่มีความจำเป็นและเกิดความต้องการครูที่มี

²⁰ธีรศักดิ์ อัครบวร, ความเป็นครู, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ก. พลพิมพ์, 2542), หน้า 21-22.

²¹มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, เราคือครู, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สันติศิริการพิมพ์, 2552), หน้า 53 – 58.

²²ยนต์ ชุ่มจิต, การศึกษาและความเป็นครูไทย, อ่างแล้ว, หน้า 174 – 175.

คุณภาพและศักยภาพเข้ามาช่วยจัดระบบวิถีชีวิต ทั้งทางวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจที่ต้องการกำลังคนในระดับต่าง ๆ ที่เหมาะสม บทบาทและความสำคัญของครูในปัจจุบันอาจกล่าวกว้าง ๆ ได้ 4 ด้านคือ

1. บทบาทและความสำคัญต่อการสร้างเยาวชน

สมาชิกใหม่ของสังคมยุคปัจจุบันต่างจากอดีต ระบบครอบครัวแบบเดี่ยวทำให้พ่อแม่ต้องตั้งถิ่นฐานหาเลี้ยงชีพในเมือง ระบบอุตสาหกรรมและธุรกิจสมัยใหม่ทำให้พ่อแม่ต้องทำงานตรงเวลาในระยะเวลาประมาณแปดชั่วโมงต่อวัน ลูกจึงต้องถูกส่งไปโรงเรียนเข้าสู่ระบบโรงเรียนโดยมีครูเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม อบรมจริยธรรม สั่งสอนวิชาการ และช่วยชี้นำต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข องค์การสหประชาชาติจึงให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิและการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กขึ้นในปี พ.ศ.2522 และในปี พ.ศ.2532 จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งประเทศไทยได้ร่วมลงนามและถือเป็นพันธกรณีที่รัฐต้องรับผิดชอบ

2. บทบาทและความสำคัญของครูในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

บรรดาทรัพยากรทั้งหลายของประเทศชาตินั้นทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดและสำคัญกว่าทรัพยากรทั้งหลาย การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็คือการเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้ดีขึ้นจากเดิม หรือเจริญขึ้นกว่าเดิมนั้นเอง ครูเป็นผู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับประเทศชาติในทุกระดับดังนี้

2.1 ทรัพยากรมนุษย์ระดับแรงงานและแรงงานกึ่งฝีมือ ครู พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับนี้ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

2.1.1 เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ

2.1.2 เป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพ

2.1.3 เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2.2 ทรัพยากรมนุษย์ระดับช่างฝีมือหรือระดับช่างเทคนิค

ในยุคโลกไร้พรมแดนนี้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ ทำให้ทรัพยากรมนุษย์ในระดับช่างฝีมือต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างมาก มีอาชีพสมัยใหม่ที่ต้องการแรงงานฝีมือที่มีความรู้ใหม่ ๆ เท่าทันเทคโนโลยีเหล่านั้น เช่น ช่างคอมพิวเตอร์ ช่างเครื่องมือสื่อสารไฮเทค (High Technology) เป็นต้น สำหรับช่างฝีมืออาชีพเดิม ๆ ก็ต้องฝึกฝนหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการใหม่ ๆ อย่างมากเช่นกัน เพราะเครื่องมือสมัยใหม่ทำให้ต้องพัฒนาตนเองตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นช่างก่อสร้าง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างพิมพ์ ฯลฯ ล้วนต้องใช้เครื่องมือสมัยใหม่เข้ามาใช้ในวงการอาชีพทั้งสิ้น ครูจึงเป็นด่านแรกในการเตรียมทรัพยากรมนุษย์

ระดับนี้ให้กับสังคม ทั้งยังเป็นด้านแรกในการฝึกอบรมให้ช่างฝีมือเดิมพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพของตนด้วย ซึ่งคุณลักษณะของแรงงานระดับนี้ต้องมีความรู้และทักษะเฉพาะด้านในอาชีพของตน รักการอ่านและรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตน รู้เท่าทันความเจริญทางวิทยาการและเทคโนโลยี รู้จักส่งเสริมและบริการอนามัยทั้งส่วนตนและชุมชน และรู้จักอาชีวอนามัยที่เกี่ยวกับอาชีพของตน รู้จักใช้แนวทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน เข้าใจสภาพของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในประเทศและโลก รู้จักเข้าร่วมกิจกรรมสังคมต่าง ๆ เช่น เป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นสมาชิกองค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมหรือร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปะ และวัฒนธรรมทั้งของชุมชน ประเทศชาติและโลก

2.3 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับวิชาชีพ ในสังคมยุคปัจจุบัน มนุษย์สามารถเปลี่ยนชนชั้นทางสังคมได้ด้วยการศึกษา อดีตชนชั้นของมนุษย์นั้นเป็นเรื่องของสายเลือด หรือการสืบทอดชนชั้นทางสังคมโดยชาติกำเนิด แต่โลกยุคปัจจุบันนี้ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง ต่างก็ได้รับเกียรติและการยอมรับนับถือจากสังคมมากกว่าชาติกำเนิด การศึกษาวิชาชีพนั้น ต้องอาศัยครูในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ เป็นผู้ถ่ายทอด ไม่ใช่วิชาชีพที่ถ่ายทอดกันโดยบรรพบุรุษหรือสืบสายเลือดอย่างสังคมในอดีต วิชาชีพชั้นสูงทุกสาขาคงต้องอาศัยพื้นฐานจากครูทั้งสิ้น

3. บทบาทและความสำคัญของครูในการรักษาชาติ

บทบาทของครูไทยในการส่งเสริมวัฒนธรรมของชาตินั้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้เสนอวัฒนธรรมไทยให้ครูนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนไว้ 11 ประการ คือ

3.1 สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ครูให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประวัติความเป็นมาของชาติไทย ปลุกฝังให้เกิดความรัก ความหวงแหนและกตัญญูรู้คุณบรรพบุรุษไทยที่ได้เสียสละเพื่อชาติ ปลุกฝังระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ครูให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาและปลุกฝังให้ตระหนักถึงคุณค่าและปฏิบัติตามหลักธรรม ตลอดจนให้ตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์

3.2 วิธีครอบครัวและชุมชน ครูสั่งสอนให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของครอบครัวและชุมชน ให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและชุมชน

3.3 ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย ครูสั่งสอนให้ตระหนักว่า ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทยเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า เป็นสื่อเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

3.4 ภาษาไทย ครูสั่งสอนให้ตระหนักว่าภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติที่มีคุณค่า นำภาคภูมิใจ ภาษาเป็นสิ่งบ่งบอกถึงความเป็นชาติอารยะ ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนเกิด

ความรักและใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของภาษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารของวัฒนธรรม

3.5 ระเบียบวินัย ครูสั่งสอนให้ตระหนักว่าความมีระเบียบวินัยของคนในสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านการควบคุมตนเอง ครูช่วยปลูกฝังจิตสำนึกและส่งเสริมให้ปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

3.6 ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม ครูสั่งสอนให้ตระหนักว่าค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวทางสังคมที่สำคัญ การปฏิบัติตามค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคม เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใส การขอบคุณและการขอโทษ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การประหยัดและอดออม การขยัน รักความยุติธรรมและรักสงบ เห็นอกเห็นใจผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนการเสียสละเพื่อส่วนรวม ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมเหล่านี้นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3.7 วิธีชีวิตและภูมิปัญญาไทย ครูสั่งสอนให้ตระหนักว่าคนไทยสามารถใช้ปัญญาแก้ปัญหาการดำรงชีวิตอย่างประสานสัมพันธ์กับธรรมชาติ ครูส่งเสริมให้นักเรียนภูมิใจ ในการนำภูมิปัญญาไทยมาผสมผสานเพื่อพัฒนาแนวทางในการดำเนินชีวิต

3.8 การแต่งกายแบบไทย ครูสั่งสอนให้ตระหนักว่าการแต่งกายแบบไทยนั้น เป็นการบ่งบอกถึงความเป็นไทย ครูส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ ประหยัด และสอดคล้องกับวิถีชีวิตไทย

3.9 ศิลปกรรมแบบไทย ครูสั่งสอนให้ตระหนักว่าศิลปกรรมเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมในด้านความงามและความซาบซึ้งซึ่งเป็นรูปธรรม ครูส่งเสริมให้รู้จักการอนุรักษ์ การสร้างสรรค์และให้มีความเข้าใจในคุณค่าหรือซาบซึ้งในศิลปกรรมไทย

3.10 วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว ครูสั่งสอนให้ตระหนักว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งจูงใจการท่องเที่ยวที่สำคัญประการหนึ่ง การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ครูส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลอดจนมารยาทในการท่องเที่ยว

3.11 วัฒนธรรมกับการพัฒนา ครูสั่งสอนให้ตระหนักว่าพื้นฐานการพัฒนาชาติบ้านเมืองที่สำคัญคือการพัฒนาคน การพัฒนาจิตใจคน เป็นการพัฒนาที่ต้องใช้มิติทางวัฒนธรรมอันเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน การพัฒนาโดยใช้พื้นฐานทางวัฒนธรรมเป็นการพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างความก้าวหน้ากับการอนุรักษ์

4. บทบาทและความสำคัญของครูในการเชี่ยวชาญสังคม

ในโลกที่สับสนวุ่นวายปัจจุบันนี้ มีบุคคลจำนวนมากที่ต้องเผชิญผลกรรมที่ตนไม่ได้เป็นผู้ก่อขึ้นด้วยซ้ำ เช่น เด็กพิการต่าง ๆ ทั้งทางกายและทางจิตใจ เด็กเหล่านี้เป็นผลผลิตของสังคมเช่นกัน หากไม่มีโรงเรียนการศึกษาพิเศษให้กักขังเป็นภาระแก่พ่อแม่ผู้ปกครองอย่างยิ่ง ครูใน

โรงเรียนเหล่านั้นช่วยให้เด็กพิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ก็เป็นการช่วยสังคมอย่างมาก นอกจากนี้บรรดาผู้หลงผิดที่ต้องโทษทั้งในสถานพินิจและในเรือนจำในปัจจุบันมีครูเข้าไปให้การศึกษาย่างทั่วถึง บุคคลเหล่านี้เมื่อพ้นโทษออกมาก็ขอมติว่าไม่ได้รับการขัดเกลาเลย ครูจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้เยียวยาสังคมอีกด้วย²³

สรุปได้ว่า ครูมีบทบาทและความสำคัญต่อสังคมมากมายตั้งแต่เยาวชนจนถึงประเทศชาติ ในสังคมยุคปัจจุบันที่มีปัญหาสังคมมากขึ้น ครูเป็นผู้เยียวยาสังคม เป็นผู้มีบทบาทและความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาสังคมในทุกระดับด้วย นอกจากนี้เป็นผู้สร้างและเยียวยาสังคมแล้ว ครูยังมีบทบาทและความสำคัญในการป้องกันความเสื่อมโทรมของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งครูปฏิบัติได้ด้วยการปลูกฝังคุณลักษณะพิเศษที่สุดของความเป็นมนุษย์ให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของนักเรียนทุกคน ครูจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำทางชีวิตของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน และครู คือ ความสมบูรณ์ของนักเรียนทั้งทางวิชาการและทางความประพฤติ และครูเป็นผู้ธำรงชาติเพราะครูมีบทบาทสำคัญทั้งในการคุ้มครองและป้องกันเยาวชนของชาติ ครูเป็นผู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับประเทศชาติ สังคมจึงยกย่องครูให้มีฐานะพิเศษ หรืออาจเรียกว่าเป็นวิชาชีพหนึ่งที่สังคมยอมรับ

2.2.3 คุณลักษณะของครู

ลักษณะของครูที่ดี มี 5 ด้านคือ

1. มีความรู้ดี มีการค้นหาความรู้และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อยู่เสมอ
2. สอนดี สามารถใช้ภาษาได้ดี มีเทคนิคในการโน้มน้าวจิตใจคนและสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างได้ไม่เพียงแต่พูดอย่างเดียว
3. สุขภาพดี รู้จักป้องกันโรคติดต่อ งดเว้นสิ่งเสพติดทั้งปวง ไม่เสเพล และรู้จักรักษาอนามัยให้มั่นคง
4. ประพฤติดี มีความซื่อสัตย์ เที่ยงธรรม มีเมตตา ขยัน อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง
5. มีน้ำใจประชาธิปไตย มีเหตุผล กล้าทำ กล้าเผชิญความจริง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์²⁴

ลักษณะของครูที่ดีตามแนวพระพุทธศาสนา

²³ธีรศักดิ์ อัครบวร, ความเป็นครูไทย, อ่างแล้ว, หน้า 20-27.

²⁴สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คุณลักษณะและพฤติกรรมของครู, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2544), หน้า 19.

คำสอนในพระพุทธศาสนากล่าวถึง ครูหรือภาระหน้าที่ของครู การสอน และลักษณะของครูไว้หลายแห่งหลายหมวด ส่วนที่กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดีคือคำสอนเรื่อง กัลยาณมิตรธรรม 7 ซึ่งมีสาระดังนี้

1. ปิโย แปลว่า น่ารัก หมายถึง ครูต้องเป็นผู้ให้ความสนิทสนมแก่ศิษย์เพื่อให้ศิษย์มีความสบายใจและกล้าที่จะเข้าไปปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ ครูทำตัวให้น่ารักและเป็นที่รักแก่ศิษย์นั่นเอง

2. ครุ แปลว่า นำเคารพ หมายถึง ครูจะต้องดูแลและปกครองศิษย์ ให้ศิษย์มีความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้ และรู้สึกปลอดภัย ครูต้องประพฤติสมควรแก่ฐานะนั่นเอง

3. ภาวนีโย แปลว่า นำเจริญใจ นำยกย่องในฐานะผู้ทรงคุณ หมายถึง ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ที่ฝึกอบรมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ครูจะต้องฝึกตนให้เชี่ยวชาญในวิชาการและให้มีสมรรถภาพในการทำงานอยู่เสมอ

4. วัตตา แปลว่า รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ หมายถึง ครูจะต้องรู้จักพูดให้ศิษย์เข้าใจได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ สอนในสิ่งที่ถูกต้องไม่บิดเบือนและครูจะต้องรู้จักสอนด้วยความสนุกสนานเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย

5. วจนกขโม แปลว่า อคทนต่อถ้อยคำ หมายถึง ครูต้องพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาการซักถาม คำเสนอแนะและคำวิพากษ์วิจารณ์ ได้โดยไม่ฉุนเฉียวและสามารถควบคุมอารมณ์ได้

6. คัมภีร์ธูจะ ถถึง กัตตา แปลว่า แดลงเรื่องกล้าศึกได้ หมายถึง ครูต้องสามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่าย และช่วยให้ศิษย์เรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งขึ้นด้วยการอธิบายสาระสำคัญต่าง ๆ ของวิชาได้ถูกต้องแม่นยำ

7. โน จัญจฺวาน นโยชเช แปลว่า ไม่ชักนำในเรื่องเหลวไหล หมายถึง ครูไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางที่เสื่อมเสีย ครูไม่ประพฤติสิ่งชั่วละเหินจากอบายมุข 6 อันได้แก่ ดินสุราและของมีเงินเมาเที่ยวกลางคืน เที่ยวดูการละเล่น ดิการพนันคบคนชั่ว และเกียจคร้านการทำงาน

อันที่จริงคำสอนในพุทธศาสนามีหลายหมวดที่ใช้ช่วยให้เป็นครูที่มีคุณลักษณะดีหรือมีคุณสมบัติที่เรียกว่ามีความเป็นครู สำหรับกัลยาณมิตรธรรมนี้เป็นธรรมที่บ่งบอกลักษณะที่มีส่วนเกี่ยวกับการให้ความรู้ ความอบอุ่นและความมั่นใจแก่ศิษย์ หรือเป็นธรรมที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับการสั่งสอนศิษย์ด้วย กล่าวได้ว่า ครูที่มีกัลยาณมิตรธรรม 7 ย่อมเป็นครูที่มีลักษณะดีนั่นเอง

ลักษณะของครูที่ดีตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา

1. รอบรู้ คือ ครูจะต้องมีความรอบรู้ในวิชาชีพของตน เช่น ปรัชญาการศึกษา ประวัติการศึกษา หลักการศึกษา นโยบายการศึกษา แผนและโครงการพัฒนาการศึกษา และจะต้องมีความรู้เชี่ยวชาญในเรื่องหลักสูตร วิธีสอนและวิธีประเมินผลการศึกษาในวิชาหรือกิจการที่ตน

รับผิดชอบ นอกจากนี้ครูควรมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมของตนและของโลก

2. สอนดี คือ ครูจะต้องทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพมีการพัฒนาการสอนให้ สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน อีกทั้งสามารถให้บริการและแนะแนวใน ด้านการเรียน การครองตน และการรักษาสุขภาพอนามัย จัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองใน ปัจจุบัน

3. มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ คือ ครูต้องมีศรัทธาในวิชาชีพครู ตั้งใจใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพเพื่อให้บริการแก่นักเรียนและสังคม มีความซื่อสัตย์ต่อหลักการของอาชีพ ครู มีความรับผิดชอบในด้านการศึกษาต่อสังคม ชุมชนและนักเรียน มีความรัก ความเมตตาและ ความปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตนและเวลาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับความ เจริญเติบโตและพัฒนาการในทุกด้าน

4. มุ่งมั่นพัฒนา คือ ครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจใฝ่รู้และศึกษาหาความรู้ ต่าง ๆ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง พยายามคิดค้นทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ การเรียนการสอนและร่วมพัฒนาชุมชนด้วย

ลักษณะของครูที่ดีที่พึงประสงค์

ลักษณะของครูที่ดี ตามทัศนะต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ส่วนใหญ่จะมีทัศนะที่คล้ายคลึงกันซึ่ง อาจสรุปลักษณะของครูที่ดี เป็นลักษณะสำคัญ ๆ 3 ด้าน คือ ภูมิรู้ ภูมิธรรมและภูมิฐาน

ภูมิรู้ ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ คุณสมบัติส่วนตัว ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการที่จะสอนตลอดจนการเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาด เชื่อมั่นใน ตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เป็นต้น ภูมิรู้ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของ ครู ได้แก่ การสอนดีและปกครองดี สามารถอธิบายได้รวบรัดชัดเจน สอนสนุก ทำเรื่องที่ยากให้ ง่ายได้ ควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย เป็นต้น

ภูมิธรรม ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ การประพฤติดี เว้นจากอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่สิ่งที่ดีที่สุจริต ทั้งกาย วาจา ใจ นอกจากนี้ครูต้องมีจรรยาบรรณและคุณธรรมสูง ซื่อสัตย์ เสียสละ มีเมตตากรุณา ยุติธรรมและมานะอดทน เป็นต้น

ภูมิฐาน ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพดี รูปร่างท่าทางดี แต่งกายสะอาด เรียบร้อย พุดจาไพเราะนุ่มนวล น้ำเสียงชัดเจน มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น นอกจากนี้ครูยังต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีอัธยาศัยไมตรีกับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น²⁵

คุณลักษณะของครูไทยตามทัศนะของบุคคลทั่วไป

คุณลักษณะของครูไทยตามทัศนะของบุคคลทั่ว ๆ ไปที่จะกล่าวนี้ หมายถึง คุณลักษณะที่ดีของครูที่ได้จากความคิดเห็นของนักการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูไทย ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษารวบรวมเฉพาะประเด็นที่ไม่ซ้ำกัน เป็นข้อ ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. มีลักษณะท่าทางดี
2. มีความประพฤติดี
3. มีอัธยาศัยดี
4. มีอารมณ์ดี
5. มีความยุติธรรม²⁶

ครูกับคุณลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ

คุณลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่ครูพึงแสวงหาและปฏิบัติอย่างยิ่ง คือ

1. มีจิตใจที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต
2. การใฝ่พัฒนาศิลปะการถ่ายทอดวิทยาการ และการสอนต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. การครองตน²⁷

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของครูที่ดีของนักการศึกษาวิชาการหลายท่าน พบว่า

ด้านคุณลักษณะ

1. มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และพร้อมที่จะพัฒนาวิชาชีพของตนอยู่เสมอ
2. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน ทั้งด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย ตลอดจนมีความเป็นประชาธิปไตย
3. ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

²⁵ธีรศักดิ์ อัครบวร, ความเป็นครูไทย, อ้างแล้ว, หน้า 47 – 57.

²⁶ยนต์ ชุ่มจิต, การศึกษาและความเป็นครูไทย, อ้างแล้ว, หน้า 212.

²⁷นิเชต สุนทรพิทักษ์, เส้นทางครู, (พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินติ้ง, 2550), หน้า 29 – 33.

4. มีความเมตตาแก่ศิษย์และเห็นคุณค่าของศิษย์
5. มีสุขภาพสมบูรณ์
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ และสามารถใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ได้

7. มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน และสามารถเป็นผู้นำชุมชนได้
8. สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ภาษาและการวิจัย เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

ตนเอง

9. สามารถพัฒนาตนเองให้เห็นรูปแบบใหม่ในระบบสากลได้ คือ

9.1 เป็นครูที่เน้นความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อผู้เรียนเป็นหลัก แนะนำผู้เรียนสามารถพัฒนาเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและสร้างสรรค์ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

9.2 รู้วิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น เพราะการศึกษายุคใหม่เป็นการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

9.3 เป็นครูที่ต้องไปหานักเรียนมากขึ้น เข้าเยี่ยมชุมชนได้มากขึ้น

ด้านความรู้

1. มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ ทั้งการปฏิบัติในระดับสากลและระดับท้องถิ่น
2. มีความรู้ด้านการวิจัย วิทยาการคอมพิวเตอร์ และภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้
3. มีความรู้ด้านเทคนิคการสอน จิตวิทยา การวัดและประเมินผล และสามารถประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. รู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัว และเรื่องราวในท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ได้

ด้านการถ่ายทอดความรู้

1. สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือใช้ในการเรียนรู้ต่อไป
2. สามารถอบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีศีลธรรม วัฒนธรรม ถิ่นนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย รวมทั้งรักในความเป็นประชาธิปไตย เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดีปกติสุข

3. สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนใฝ่รู้ และก้าวทันเทคโนโลยี ตลอดจนสามารถใช้ภาษาสื่อสารกัน ได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสามารถใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

4. สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมองกว้างคิดไกลและมีวิจารณญาณที่จะวิเคราะห์และเลือกใช้ข่าวสารข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้

5. พัฒนาให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของชุมชน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาชุมชน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้

ดังนั้น ลักษณะของครูไทยที่พึงประสงค์ สรุปได้ว่าควรมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. มีความรู้ดี ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ คุณสมบัติส่วนตัว ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการที่จะสอน ตลอดจนการเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาด เชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เป็นต้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครู คือ การสอนดีและปกครองดี สามารถอธิบายได้รวบรัดชัดเจน สอนสนุก ทำเรื่องที่ยากให้เข้าใจได้ ควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย เป็นต้น

2. มีบุคลิกภาพดี ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ รูปร่างท่าทางดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย พูดจาไพเราะนุ่มนวล น้ำเสียงชัดเจน มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น นอกจากนี้ครูยังต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีอัธยาศัยไมตรีกับทุกคน

3. มีคุณธรรมจริยธรรม ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ การประพฤติดี เว้นจากอบายมุขทั้งปวงกระทำแต่สิ่งที่ดีที่สุจริต ทั้งกาย วาจา ใจ และต้องมีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ มีเมตตากรุณา ยุติธรรม และมานะอดทน เป็นต้น²⁸

สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่ดีของผู้เป็นครู มิใช่เพียง รูปร่าง หน้าตา น้ำเสียง หรือบุคลิกภาพดีเท่านั้น แต่คุณลักษณะโดยรวมของครูนั้นต้องอุดมไปด้วยทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของผู้เป็นครูที่บูรณาการแล้วแสดงออกให้ผู้คนรอบข้างรับรู้ หรือรู้สึกได้ ซึ่งจากแนวคิดที่หลากหลาย ครูที่มีลักษณะดี อาจกล่าวได้ว่าต้องเป็นผู้มีภูมิรู้ดี ภูมิธรรมดี และภูมิฐานดีนั่นเอง คุณลักษณะที่ดีทั้ง 3 ด้านดังกล่าว เป็นคุณสมบัติที่สามารถเรียนรู้ ฝึกฝน ให้มีอยู่ในตัวครูเสมอจึงจะเรียกได้ว่า “ครูดี”

²⁸วิไล ตั้งจิตสมคิด, การศึกษาและความเป็นครูไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2544), หน้า 146-149.

2.2.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู

ยอนต์ ชุ่มจิต กล่าวไว้ว่า “หน้าที่และความรับผิดชอบของครู หมายถึง กิจที่ผู้เป็นครู จำเป็นต้องกระทำให้เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งอาจเป็นความจำเป็นโดยอาศัยหลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย หรือด้วยความสำนึกในความถูกต้องเหมาะสม”

หน้าที่และความรับผิดชอบของครูตามรูปคำในภาษาอังกฤษ “TEACHERS” ซึ่งแปลว่า “ครู” นี้ สามารถจำแนกความหมายซึ่งแสดงให้เห็นถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของครูตามตัวอักษรแต่ละตัวได้ดังต่อไปนี้

1. T (teaching) คือ การสอน หมายความว่า ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสอน ศิษย์เพื่อให้ศิษย์มีความรู้ ความสามารถในวิชาการทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของผู้เป็นครูทุกคน หากครูคนใดไม่ชอบการสอน ก็ไม่สมควรมายึดงานวิชาชีพครู หากเป็นครูโดยไร้จิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริงแล้ว ผลเสียที่จะเกิดกับนักเรียนนั้นย่อมมีมากกว่าผลดีที่นักเรียนจะได้รับ ดังนั้น ครูทุกคนจึงควรตระหนักในด้านการสอนเป็นอันดับแรก โดยถือว่าหัวใจของความเป็นครู คือ การอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดีมีความรู้ในวิทยาการทั้งปวงอย่างไรก็ตาม การที่ครูคนใดจะทำหน้าที่ในด้านการสอนได้สมบูรณ์มากน้อยเพียงใดนั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายประการ ที่สำคัญ คือ การเพิ่มสมรรถภาพในการสอนให้กับตนเอง และการมีวิธีการสอนที่ดี

2. E (ethics) คือ จริยธรรม หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของความเป็นครู นอกจากครูอาจารย์จะต้องอบรมส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมแล้ว ตัวครูอาจารย์ทุกคนก็ต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม อันดีงามเหมาะสมด้วยเพราะพฤติกรรมอันเหมาะสมที่ครูอาจารย์ได้แสดงออก จะเป็นเครื่องมืออันสำคัญสำหรับการปลูกฝังศรัทธาให้แก่ศิษย์ เพื่อศิษย์จะได้นำเอาไปเป็นแบบอย่างสำหรับการประพฤติปฏิบัติต่อไป

3. A (academic) คือ วิชาการ หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อวิชาการ ทั้งของตนเองและของนักเรียน ซึ่งความจริงแล้ว งานของครูต้องเกี่ยวข้องกับวิชาการอยู่ตลอดเวลา เพราะวิชาชีพครูต้องใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการประกอบวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้ครูอาจารย์ทุกคนจะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ หากไม่เป็นเช่นนั้นจะทำให้ความรู้ต่างๆ ที่ครูอาจารย์มีอยู่ล้าสมัย ไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน

4. C (cultural heritage) คือ การสืบทอดวัฒนธรรม หมายความว่า ครูอาจารย์ต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสืบทอดวัฒนธรรม ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้เป็นครูอีกประการ

หนึ่ง เพราะการสอนศิลปะวิชาการทุกสิ่งทุกอย่างให้กับศิษย์นั้น ย่อมถือได้ว่าเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง สำหรับวิธีการที่ครูพึงกระทำ

5. H (Human relationship) คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า ครูจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ที่ครูต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ด้วย เพราะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อหมู่คณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ต่อโรงเรียน

6. E (evaluation) คือ การประเมินผล หมายความว่า ครูจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการประเมินผลการเรียนของศิษย์ งานของครูในด้านนี้ถือว่ามีความสำคัญมากอีกประการหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นการวัดความเจริญก้าวหน้าของศิษย์ในด้านต่าง ๆ หลังจากมีการเรียนการสอนไปแล้ว ถ้าหากครูไม่ทำการประเมินผลการเรียนของศิษย์ ย่อมไม่สามารถที่จะทราบได้ว่าศิษย์ของตนมีความรู้หรือความเจริญงอกงามมากน้อยเพียงใด ดังนั้นครูจึงควรระลึกอยู่เสมอว่า “ ณ ที่ใดมีการสอน ที่นั่นจะต้องมีการสอบ ” การสอบที่มีคุณค่านั้นจะต้องเป็นการสอบเพื่อพัฒนาต่อไป ไม่ใช่เป็นการสอบเพื่อการตัดสินใจได้หรือตกแต่เพียงสถานเดียวเท่านั้น

วิธีการวัดผลประเมินการเรียนการสอนนักเรียนที่ครูสามารถกระทำได้มีหลายวิธีดังต่อไปนี้

6.1 การสังเกต หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะกำลังเรียนหรือกำลังทำงาน การร่วมกิจกรรมกลุ่ม ความตั้งใจฟังขณะที่ครูกำลังอธิบายหน้าชั้น เป็นต้น

6.2 การสัมภาษณ์ หมายถึง การสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบความเจริญก้าวหน้าทางด้านการเรียนของนักเรียน ซึ่งอาจจะเป็นการสัมภาษณ์ในเนื้อหาวิชาที่สอน วิธีการทำงานหรือวิธีการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

6.3 การทดสอบ หมายถึง การทดสอบความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เรียน อาจจะเป็นการทดสอบความรู้ทางทฤษฎีหรือการทดสอบภาคปฏิบัติก็ได้ ถ้าจะให้ได้ผลดีจะต้องทำการทดสอบทั้งด้านความรู้และภาคปฏิบัติควบคู่กันด้วย

6.4 การจัดอันดับคุณภาพ หมายถึง การนำผลงานของเรียนในกลุ่มมาเปรียบเทียบกันในด้านคุณภาพ แล้วประเมินคุณภาพของนักเรียนแต่ละคนว่าคนใดควรอยู่ระดับใด

6.5 การใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจ เป็นวิธีการประเมินผลอีกแบบหนึ่งเพื่อสำรวจตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอนทั้งของนักเรียนและของครู

6.6 การบันทึกย่อและระเบียบสนทนา เป็นวิธีการที่ครูจดบันทึกพฤติกรรมความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

6.7 การศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่นิยมใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายกรณี ปัญหาในที่นี้มีความหมายครอบคลุมทั้งเด็กนักเรียนที่เรียนเก่งและเรียนอ่อน รวมทั้งเด็กที่มีปัญหา ด้านพฤติกรรมอื่น ๆ ด้วย

6.8 การใช้วิธีสังคมมิติ เป็นวิธีที่นิยมใช้เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเดียวกันประเมินคุณภาพของสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน เพื่อตรวจสอบว่าสมาชิกคนใดได้รับความนิยมสูงสุดในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้านก็ได้

6.9 การให้ปฏิบัติและนำไปใช้ เป็นวิธีการที่ครูอาจารย์ต้องการทราบพัฒนาการทางด้านทักษะหรือการปฏิบัติงานของนักเรียนจากที่ได้แนะนำวิธีการปฏิบัติไปแล้ว

นอกจากครูจะเลือกใช้วิธีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้ง 9 วิธี ดังกล่าวแล้วในการประเมินผลการเรียนทุก ๆ วิชา ครูจะต้องพยายามประเมินความเจริญก้าวหน้าของผู้เรียนให้ครบวิสัยทั้ง 3 ด้าน คือ

(1) ด้านประจักษ์ (cognitive domain) คือ การวัดทางด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

(2) ด้านจิตวิทยา (affective domain) คือ การวัดด้านความรู้สึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความขยันขันแข็งในการทำงาน เป็นต้น

(3) ด้านจิตนวิสัย (psychomotor domain) คือ การวัดด้านการปฏิบัติงาน เพื่อต้องการทราบว่านักเรียนทำงานเป็นหรือไม่หลังจากที่ได้ศึกษาทฤษฎีไปแล้ว การวัดด้านจิตนวิสัยหรือด้านทักษะนี้ ครูจะนำมาใช้ได้มากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะวิชาที่สอน วิชาใดเน้นการปฏิบัติงานก็จำเป็นต้องเน้นการวัดด้านจิตนวิสัยหรือด้านทักษะให้มาก ส่วนวิชาใดที่เน้นความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา การวัดทางด้านนี้ก็จะลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนทุก ๆ วิชา ควรจะมีการวัดในด้านจิตนวิสัยนี้ด้วยตามสมควร

7. R (research) คือ การวิจัย หน้าที่และความรับผิดชอบของครูในด้านนี้ หมายความว่า ครูต้องพยายามหาความรู้ความจริงเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนและแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน การรับผิดชอบของครูที่เกี่ยวกับการวิจัยนี้ อาจจะเป็นการพยายามหาความรู้ความจริงด้วยวิธีการง่าย ๆ ไป จนถึงการใช้กระบวนการที่ยุ่ยากซับซ้อน การที่ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านนี้ ก็เพราะในการสอนวิชาการต่าง ๆ กับนักเรียนนักศึกษาในระดับต่าง ๆ นั้น ครูจะต้องพบกับปัญหานานัปการ เช่น ปัญหาเด็กไม่ทำการบ้าน ปัญหาเด็กหนีโรงเรียน ปัญหาผู้สาวในโรงเรียน ปัญหาขาดสติ และปัญหาการลักขโมยในโรงเรียน เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้

เป็นปัญหาที่ครูอาจารย์ทุกระดับชั้นต้องช่วยกันแก้ไข หากสามารถแก้ไขได้ก็จะทำให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การที่ครูอาจารย์จะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญที่ครูต้องทราบคือสาเหตุแห่งปัญหานั้น ๆ วิธีการที่ครูอาจารย์จะทราบสาเหตุของปัญหาได้อย่างถูกต้องก็คือ การค้นคว้าวิจัย ดังนั้น ครูอาจารย์ทุกคนจึงควรพยายามศึกษาวิธีการวิจัยให้มีความรู้ความเข้าใจ ในที่นี้ ผู้เขียนจะได้เสนอขั้นตอนในการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเพื่อให้นักศึกษาครูและผู้ที่สนใจได้ศึกษาพอเป็นแนวทาง ส่วนวิธีการโดยละเอียดนั้นผู้สนใจสามารถศึกษาได้จากตำรา การวิจัยทั่วไป

7.1 ขั้นตอนการวิจัย มีดังนี้

- (1) การตั้งปัญหา
- (2) การตั้งสมมุติฐาน
- (3) การรวบรวมข้อมูล
- (4) การวิเคราะห์ข้อมูล
- (5) การสรุปผล

7.2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ควรดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

- (1) การเลือกปัญหาสำหรับการวิจัย
- (2) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- (3) การจำกัดขอบเขตและการให้คำจำกัดความของปัญหา
- (4) การตั้งสมมุติฐาน
- (5) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- (6) การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
- (7) การรวบรวมข้อมูล
- (8) การวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูล
- (9) การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
- (10) การรายงานผลการวิจัย

อย่างไรก็ดี ขั้นการดำเนินงานที่กล่าวนี้ บางครั้งก็ไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามลำดับที่กล่าว อาจจะหยาบขงงานในขั้นใดขั้นหนึ่งมาทำก่อนก็สามารถกระทำได้

8. S (service) คือ การบริการ หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการบริการศิษย์และผู้ปกครอง แต่บางครั้งก็จำเป็นต้องให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วยแต่โดยธรรมชาติแล้ว งานบริการหลักของครูคือการบริการให้ความรู้เพื่อสร้างความเจริญงอกงามให้แก่

นักเรียน เช่นเดียวกับวิชาชีพแพทย์ให้บริการดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนทั่วไปสำหรับครูนั้น นอกจากให้บริการแก่นักเรียนแล้ว บางครั้งครูยังต้องให้บริการด้านคำปรึกษาหารือในด้านสุขภาพอนามัยแก่ชุมชน รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาให้แก่ชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนอีกด้วย

หน้าที่และความรับผิดชอบของครูตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครูอาจารย์พึงกระทำต่อศิษย์ ดังต่อไปนี้

- 1 ฝึกฝนแนะนำให้เป็นคนดี
- 2 สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
- 3 สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง
- 4 ยกย่องให้ปรากฏในหมู่คณะ
- 5 สร้างเครื่องคุ้มภัยในสารทิศ คือ สอนฝึกให้รู้จักเลี้ยงตัว รักษาตัวในอันที่จะดำเนินชีวิตต่อไปด้วยดี

หน้าที่และความรับผิดชอบของครูนี้ ถ้าพิจารณาตามหลักการทางพระพุทธศาสนา มี 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ ประการแรก ครูทำหน้าที่เป็นสัปตทายกหรือศิลาปะทายก คือ ครูเป็นผู้ถ่ายทอดศิลปะวิทยาการทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่ศิษย์ ส่วนประการที่ 2 ครูทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ คือ ครูจะต้องคอยอบรมสั่งสอนตักเตือนไม่ให้ศิษย์กระทำความชั่ว ให้ศิษย์ตั้งอยู่ในคุณธรรมความดีต่าง ๆ รู้คุณรู้โทษ รู้สิ่งใดควรทำมิควรทำ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาโดยทั่วไป ครูอาจารย์มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญ ๆ สรุปได้ดังนี้

1. การสั่งสอนศิลปะวิทยาการต่าง ๆ ให้แก่ศิษย์
2. การฝึกฝนอบรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามให้แก่ศิษย์
3. การปกครองดูแลความทุกข์ของศิษย์
4. การประเมินผลความเจริญก้าวหน้าของศิษย์
5. การแนะแนวการศึกษาและอาชีพให้แก่ศิษย์
6. การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ศิษย์
7. การปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเรียบร้อยและมีคุณภาพ
8. การดูแลสอดส่องป้องกันภัยพิบัติมิให้เกิดแก่ทรัพย์สินของโรงเรียน
9. การสร้างเสริมสมรรถภาพทางวิชาการให้แก่ตนเองอย่างสม่ำเสมอ
10. การรักษาวินัยและประเพณีตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป²⁹

²⁹ยงค์ ชุ่มจิต, การศึกษาและความเป็นครูไทย, อ่างแล้ว, หน้า 188 – 203.

สรุปได้ว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของครู หมายถึง กิจที่ครูต้องกระทำให้เสร็จสิ้น สมบูรณ์ ซึ่งการกระทำนั้นต้องอาศัยหลักคุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย หรือด้วยสำนึกในความ ถูกต้องเหมาะสม ถ้าพิจารณาตามรูปคำภาษาอังกฤษ “TEACHERS” ครูจะต้องมีหน้าที่และความ รับผิดชอบในการสอน การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม งานวิชาการ สืบทอดมรดกทาง วัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ การประเมินผลการเรียน การวิจัยและการ บริการสังคม ถ้าพิจารณาตามหลักการทางพระพุทธศาสนา มี 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ ครูเป็นผู้ ถ่ายทอดศิลปะวิทยาการทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่ศิษย์ และครูต้องคอยอบรมสั่งสอน ดักเตือนให้ศิษย์ ตั้งอยู่ในคุณธรรมความดี

2.3 การพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.3.1 ความหมายของการพัฒนาครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงนโยบายและมาตรฐานในการผลิต และพัฒนาครูไทย ในศตวรรษที่ 21 ในเรื่องการพัฒนาครู ว่า การพัฒนาความรู้และทักษะให้ก้าว ทันวิทยาการใหม่ ๆ จะต้องเป็นสิทธิหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพครู เพราะครูต้องใฝ่รู้ และต้อง เป็นผู้นำด้านวิชาการและการเป็นแบบอย่างในสถานศึกษาและชุมชนการพัฒนาครูจึงเป็นกลยุทธ์ สำคัญที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้า สามารถทำงานได้อย่างสัมฤทธิ์ผล และสามารถจัดบริการการ เรียนรู้ให้เกิดได้อย่างมีคุณภาพ³⁰

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กล่าวว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกระบวนการ ที่สำคัญต่อกระบวนการบริหารงานบุคคล ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทางที่พึงประสงค์³¹

กรมสามัญศึกษา ได้สรุปความหมายของการพัฒนาครูไว้ว่า เป็นการดำเนินการเพื่อให้ครู ใส่ใจศึกษาค้นคว้า ให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวกับวิชาชีพอยู่เสมอ และมีความ รอบรู้ ทันสมัยทันเหตุการณ์ สามารถวิเคราะห์กำหนดเป้าหมายแนวทางการพัฒนาวิชาชีพ ให้ทัน

³⁰สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, นโยบายการผลิตและพัฒนาครู, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด, 2543), หน้า 205-206.

³¹สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2544), หน้า 18.

ต่อความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อาชีพ เทคโนโลยี และสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น³²

สรุปได้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการอย่างเป็นธรรมชาติเพื่อพัฒนาเสริมสร้างเพิ่มพูนให้ครูมีความรู้ (KNOWLEDGE) มีทักษะ (SKILL) ความสามารถ (CAPACITY) ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันก่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.3.2 ความสำคัญของการพัฒนาครู

ยนต์ ชุ่มจิต กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง ทั้งนี้เพราะครูต้องรับหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลในสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างเต็มที่ จนบุคคลเหล่านั้นสามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเพื่อพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป ดังนั้น การพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพอย่างที่สุด จึงเป็นงานที่นักวิชาการศึกษา / ผู้นิเทศ และ / หรือ ผู้บริหารการศึกษาจะต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง³³

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จะได้รับการพัฒนาความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ พัฒนาการปฏิบัติงานและประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยครูสภาได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการพัฒนาเพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพให้เพิ่มพูนศักยภาพ สร้างเสริมความเชื่อมั่น ศรัทธาและเชื่อถือจากสังคม เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง³⁴

เสริมศรี ไชยสร ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครู เนื่องจากประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการเพื่อปฏิรูปการศึกษามีการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายนอกและภายใน ในการประเมินภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน นั้น มีการประเมินทั้งมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานด้านครูและอื่น ๆ ในมาตรฐานด้านครูนั้น เกี่ยวข้องกับการมีคุณวุฒิ และความรู้ ความสามารถที่ตรงกับความรู้ รับผิดชอบในด้านการจัดการเรียนการสอนที่ต้องใช้พัฒนาความคิดความสามารถและทักษะของคน

³²กรมสามัญศึกษา, แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะดีเก่งมีสุข, (กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2543), หน้า 76.

³³ยนต์ ชุ่มจิต, การพัฒนาครู, อ่างแก้ว, หน้า 2.

³⁴สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา, อ่างแก้ว, หน้า 17.

ทำให้เกณฑ์การพิจารณามาตรฐานด้านครูเหล่านี้ จึงเป็นเป้าหมายในการพัฒนาและตรวจสอบตนเองของครู เพื่อให้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองของครู³⁵

สรุปได้ว่า ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง เพราะครูเป็นผู้พัฒนาบุคคลในสังคมให้นำความรู้ ความสามารถไปพัฒนาสังคม และประเทศชาติต่อไป ดังนั้น การพัฒนาครูจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ตัวครูเองจะต้องพัฒนาเสียก่อนจึงจะมาพัฒนาเด็กให้ได้ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม การพัฒนาครูจะช่วยให้ครูมีความรู้ เจตคติ และทักษะที่ดีขึ้น สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ก้าวทันต่อเหตุการณ์และสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานด้านครู

2.3.3 มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

การกำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม นับเป็นความก้าวหน้าของวิชาชีพทางการศึกษาและเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาให้สูงขึ้น อันจะเป็นผลต่อผู้รับบริการทางการศึกษาที่จะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานที่สูงขึ้นด้วย ซึ่งจะทำให้วิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้รับความเชื่อถือ ศรัทธา มีเกียรติและศักดิ์ศรีในสังคม

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้ว่าเป็นบริการที่มีคุณภาพ ตอบสังคมได้ว่าที่กฎหมายให้ความสำคัญกับวิชาชีพทางการศึกษา และที่กำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุมนั้น เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มาตรา 49 กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ จัดการศึกษา ซึ่งกำหนดสำหรับผู้ที่เข้ามาประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้และมีประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบอาชีพ จึงจะสามารถขอรับ

³⁵ เสริมศรี ไชยสร, มาตรฐานคุณภาพการศึกษา : เป้าหมายที่ท้าทายความเปลี่ยนแปลง, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 5-6.

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการแสดงผลการปฏิบัติงานหรือการพัฒนางาน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ นั่นก็คือการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทุกๆ 5 ปี

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยคุรุสภากำหนดเป็นข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2548 หากผู้ประกอบวิชาชีพผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพจนเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จนได้รับการร้องเรียนถึงคุรุสภาแล้ว ผู้นั้นอาจถูกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยชี้ขาดลงโทษได้

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพ ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับบริการ อันถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพให้สมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงและได้รับการยอมรับยกย่องจากสังคม

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู

1.1 มาตรฐานความรู้

มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้

- 1) ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
- 2) การพัฒนาหลักสูตร
- 3) การจัดการเรียนรู้
- 4) จิตวิทยาสำหรับครู

- 5) การวัดและประเมินผลการศึกษา
- 6) การบริหารจัดการในห้องเรียน
- 7) การวิจัยทางการศึกษา
- 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
- 9) ความเป็นครู

1.2 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังต่อไปนี้

- 1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
 - 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ
- มาตรฐานการปฏิบัติงาน

1. มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์ คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมือ อุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน บรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการ เรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่าง ของบุคคล ด้วยการปฏิบัติจริงและสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยใน การปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการ พัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนรู้ให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่ เกี่ยวข้อง โดยครุณาเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

- 1) ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนา ผู้เรียน
- 2) เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนและขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้น ๆ
- 3) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดแก่ผู้เรียน
- 4) ข้อเสนอแนะ แนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและ ปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครู อย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใส ศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ขอมรับในความรู้ ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็นยอมรับในความรู้ ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤตต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหาแล้วผันมุมของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์ หรือแง่ลบแบบตรงตัว ครูสามารถมองหักมุมในทุก ๆ โอกาสมองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

มาตรฐานการปฏิบัติตน หรือจรรยาบรรณของวิชาชีพ

มาตรฐานการปฏิบัติตน หรือจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น (ศึกษานิเทศก์) ประกอบด้วย

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ
5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข³⁶

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนาตนเองของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพใน 5 ด้าน ดังนี้คือ

1. ด้านความเป็นครู
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านสื่อ / นวัตกรรม / เทคโนโลยีการศึกษา
4. ด้านการวิจัยการศึกษา
5. ด้านการวัดและประเมินผล

³⁶สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา, อ้างแล้ว, หน้า 19-38.

จากข้อบังคับของคุรุสภา ทำให้ครูมีความจำเป็นในการพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถประกอบวิชาชีพอย่างครูมืออาชีพ เพื่อรักษามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณให้สมกับที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง และเพื่อพัฒนาตนเองให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

2.3.3.1 ความเป็นครู

การเป็นครูนั้นไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการเพื่อจะสอนนักเรียนเท่านั้นแต่ครูยังจะต้องช่วยนักเรียนให้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมด้วย ดังนั้นครูจะต้องเป็นผู้ที่ให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้มีความเชื่อถือและไว้วางใจครูพร้อมที่จะเข้าพบครูเวลาที่มีปัญหา นอกจากนี้ครูจะต้องเป็นต้นฉบับที่ดีแก่นักเรียน ถ้าหากจะถามนักเรียนว่ามีใครบ้างในชีวิตของนักเรียนที่นักเรียนยึดถือเป็นต้นแบบ นักเรียนส่วนมากจะมีครูอย่างน้อยหนึ่งคน ยึดเป็นต้นฉบับหรือต้นแบบและนักเรียนจะยอมรับค่านิยมและอุดมการณ์ของครู เพื่อเป็นหลักของชีวิต อิทธิพลของครูที่นักเรียนยึดเป็นต้นฉบับจะติดตามไปตลอดชีวิต³⁷

ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านส่วนตัวและครอบครัว มีคุณธรรม จริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จรรยาบรรณวิชาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู เป็นที่ยอมรับของครู ผู้เรียน และชุมชน สังคมไทยให้ความคาดหวังว่าคนที่ยึดอาชีพครูควรเป็นผู้มีความเป็นครูสามารถเป็นแบบอย่างของนักเรียนหรือที่เรียกว่าเป็นแม่พิมพ์ของชาติ ดังนั้นคุณลักษณะของครู อาจารย์ จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญยิ่ง³⁸

องค์ประกอบของความเป็นครู

ภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้ประกอบวิชาชีพครูคือการสอน การสอนเป็นกระบวนการเฉพาะตัวและมีความซับซ้อน โดยปกติการสอนเป็นกระบวนการที่ผสมผสานระหว่าง “ศาสตร์และศิลป์” กระบวนการบางอย่างต้องอาศัยองค์ประกอบทางจิตวิสัย (SUBJECTIVE FACTORS) และบางส่วนต้องอาศัยข้อมูลทางวัตถุวิสัย (OBJECTIVE DATA) การใช้องค์ประกอบทางด้านจิตวิสัยหรือศิลปะและข้อมูลทางวัตถุวิสัยหรือศาสตร์นั้น จะเห็นได้จากผู้เป็นครูอาจารย์บางคนที่ทำกรการสอนใหม่ๆ ซึ่งยังขาดทั้งความรู้และประสบการณ์ ครูอาจารย์เหล่านั้นได้ใช้วิธีการบางอย่างที่ไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ แต่ก็สามารถทำให้นักเรียนทุกคนในชั้นสามารถอ่านออกเขียนได้ นี้แสดงให้เห็นว่าครูได้นำศิลปะหรือความสามารถและบุคลิกภาพเฉพาะตัวมาใช้ในการสอน

³⁷ สุรางค์ ไคว่ตระกูล, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 2-3.

³⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด, (กรุงเทพมหานคร : กราฟฟิค, 2543), หน้า 35.

ขณะเดียวกันครูที่มีความรู้ในหลักวิชาการอย่างเพียงพอ ก็จะนำเอาหลักวิชาการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นั่นคือ ครูได้นำเอาทั้งหลักวิชาการหรือความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาและคุณสมบัติเฉพาะตัวของครูมาใช้ในการสอนนั่นเอง

การเป็นครูนั่น มิใช่เพียงแต่มีความรู้ในหลักวิชาการก็สามารถเป็นครูที่ดีได้ แต่จะต้องอาศัยแรงจูงใจในด้านอื่น ๆ มาประกอบอีกมากมาย เช่น ความมีศรัทธาในวิชาชีพ มีวิญญาน ความเป็นครูหรือความรักในการสอน ความเต็มใจที่จะรับใช้บริการ (SERVICE MIND) และความรักความเมตตาต่อเด็ก ๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ขอย้ำในที่นี้ว่าการเป็นครูนั่นจะต้องอาศัยองค์ประกอบอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1.1 ประการที่ 1 คือ องค์ประกอบทางด้านความสามารถและบุคลิกภาพส่วนตัวหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “องค์ประกอบทางจิตวิสัย”

1.2 ประการที่ 2 เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้ในหลักวิชาการที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาจากสถาบันการศึกษาหรือจากผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ องค์ประกอบด้านนี้เรียกว่า “องค์ประกอบทางด้านวัตถุวิสัย”

การครองตนของครู หมายถึง การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านส่วนตัวและครอบครัวมีคุณธรรม จริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จรรยาบรรณวิชาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู เป็นที่ยอมรับของครู ผู้เรียน และชุมชน³⁹

อรนุช โพนนกุล กล่าวว่า นอกจากครูจะต้องทำการสอนแล้วครูควรมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีหลักธรรมสูง รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักวินัยและสรรหาความรู้ ความชำนาญใหม่ ๆ
2. เป็นผู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ
3. เป็นผู้ที่มีความเป็นสหวิทยาการ รอบรู้วิทยาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน
4. เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านวิชาที่หลากหลายและได้มาตรฐาน
5. เป็นผู้ที่มีความสามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศได้เป็นอย่างดี
6. เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารได้อย่าง 2 ภาษา โดยเฉพาะภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
7. เป็นผู้ที่มีใจรักที่จะเป็นครู มีจรรยาบรรณ และเป็นแบบอย่างของคนรุ่นใหม่

³⁹ชนต์ ชุ่มจิต, การศึกษาและความเป็นครูไทย, อ่างแก้ว, หน้า 146-147.

8. เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้⁴⁰

คุณลักษณะที่ดีและมีประสิทธิภาพ ตามที่นักจิตวิทยาการศึกษาได้ทำการวิจัย สรุปได้ว่า
คุณลักษณะที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1. ต้องเป็นมนุษยนิยม (HUMANIST)
2. เป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจจิตวิทยาการเรียนการสอน
3. เป็นผู้ที่ยุติธรรมกับนักเรียน ไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนวิชาการเท่านั้น
4. เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาการ โดยเฉพาะในวิชาต่าง ๆ ที่ตนจะต้องสอน
5. เป็นผู้นำที่ดีและเป็นผู้ฟังที่ดี
6. มีทักษะในการจัดการห้องเรียนให้เอื้อการเรียนรู้
7. เป็นผู้ที่มีนิมิตในวิธีการวิทยาศาสตร์และเข้าใจกฎแห่งพฤติกรรมและเป็นนักวิทยาศาสตร์

พฤติกรรม

8. จะต้องมีทักษะของชีวิต (LIFE SKILL)⁴¹

สรุปได้ว่า ความเป็นครูนั้น มิใช่เพียงมีแต่ความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ผู้ที่เป็นครูจะต้อง
เป็นครูด้วยจิตใจ จะต้องเข้าใจผู้เรียน มีความรัก เมตตา ปรารถนาดีต่อศิษย์ มีคุณธรรมจริยธรรม
จรรยาบรรณ มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์และต้องพัฒนา
ตนเองอยู่เสมอเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และผู้นำทางวิชาการ

2.3.3.2 การจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2545 มาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกระบวนการ
เรียนรู้ ดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของ
ผู้เรียน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการศึกษา การจัดการ
การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้
ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและการใฝ่รู้
อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล
กัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5)
ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวก

⁴⁰อรนุช โพชนุกูล, ครูกับหน้าที่และบทบาทใหม่ที่เปลี่ยนไป, (กรุงเทพมหานคร : ไทย
วัฒนาพานิช, 2545), หน้า42-43.

⁴¹สุรางค์ ใ้้วตระกูล, จิตวิทยาการศึกษา, อ่างแล้ว, หน้า 14 – 15.

สะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนหรือผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานการณ์ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ⁴²

อุดม เขยกิจวงศ์ กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติเพิ่มขึ้น รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจริงต่อไปได้ด้วย การเรียนรู้ตามวิถีไทยใช้หลักการสำคัญจากคำสอนของพุทธศาสนาเป็นหลัก กล่าวคือ วิถีไทยมีความเชื่อว่าการเรียนรู้ที่ดีนั้นจะต้องครบองค์ 4 คือ ฟัง พุด คิด เขียน (สุ จิ ปุ ลิ) การฟังในที่นี้หมายถึงการรับรู้ข้อมูลจากทุกแหล่งไว้ด้วย รวมถึงการอ่านจากตำรา เอกสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ การศึกษาจากสื่ออื่น ๆ เช่น ทีวีดีทัศน์ คู่มือทัศน คู่มือจริง เป็นต้น เมื่อฟัง คือ การรับรู้ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ไว้แล้วก็จะต้องสามารถพูด หรืออธิบาย ถ่ายทอดผ่านภาษาให้ผู้อื่นมีความรู้และเข้าใจตามที่ตนมีความรู้นั้น ๆ ไปด้วย ส่วนการคิดและการเขียน หมายถึงการที่มีความรู้อยู่แล้วจะต้องมีความคิดหรือวิเคราะห์ความรู้ที่ได้มาเหล่านั้นได้ด้วยว่า ผิด ถูก ดี ชั่ว สมควรไม่สมควรประการใดได้ด้วย ซึ่งถ้าผู้ใดมีความรู้และสามารถวิเคราะห์ความรู้ที่รับมาได้ สามารถเขียนเรียบเรียง ถ่ายทอด ความรู้ที่มีอยู่เหล่านั้นออกมาโดยการเขียนได้ แสดงว่าผู้นั้นมีความสามารถในการเรียนรู้ ได้บรรลุถึงจุดสุดยอดแห่งการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ⁴³

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ถือว่าเป็นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดและจะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีผู้นำปฏิรูปที่พัฒนาการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นผู้เรียนจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เพราะบทบาทในการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ⁴⁴

⁴²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543), หน้า 12.

⁴³อุดม เขยกิจวงศ์, หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2545), หน้า 97-101.

⁴⁴ทศนา แคมมณี, การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โมเดลชิปปา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542), หน้า 12-14.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เป็นศูนย์กลางมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษมากกว่าการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้โดยไม่มั่นใจในการส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เป็นการเรียนจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาด้วยตนเอง

กระบวนการเรียนรู้มีหลายลักษณะ บุคคลอาจจะมีกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การเรียนเนื้อหาสาระต่าง ๆ กัน ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและสำหรับกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่พึงประสงค์ซึ่งควรจัดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนารอบด้านอย่างน้อย 5 ลักษณะ คือ 1) การเรียนรู้ที่มีความสุข 2) การเรียนรู้จากการคิดปฏิบัติจริง 3) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น 4) การเรียนรู้แบบองค์รวม และ 5) การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง⁴⁵

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีดังนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้
2. ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเอง
3. ผู้เรียนมีโอกาสคิดอย่างสร้างสรรค์
4. ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระ
5. ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง
6. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริงและได้รับประสบการณ์ตรง
7. ผู้เรียนได้ใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้
8. ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นหรือได้ทำงานเป็นกลุ่ม
9. ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่มีความสุข⁴⁶

กฤษณี คำชาย กล่าวว่า ทุกคนมีประสิทธิภาพการทำงานของส่วนต่างๆ ไม่เท่ากัน การเรียนรู้แต่ละคนแตกต่างกัน การเรียนการสอนตามทฤษฎีประมวลสารสนเทศเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยค่านึงว่าผู้เรียนมีความสามารถรับรู้ข้อมูลส่งผ่านข้อมูลต่างๆ และมีความสามารถแสดงออกแตกต่างกัน การเน้นเนื้อหาวิชาหลายๆ ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนจดจำได้มากความจำระยะยาว จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว ผู้สอนต้องค่านึงว่าการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความ เข้าใจและการเรียนรู้แต่ละครั้ง

⁴⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด, อ้างแล้ว, หน้า 54-55.

⁴⁶สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ที.พี.พรินท์ จำกัด , 2544), หน้า 25.

ผู้เรียนย่อมประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียนรู้ด้วยระดับการเรียนรู้แตกต่างกัน ผู้สอนสามารถใช้ความแตกต่างเป็นแนวทางและประเมินลักษณะผู้เรียนขณะเรียนแต่ละเนื้อหาและสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนว่าต้องการความช่วยเหลือหรือต้องการให้ส่งเสริมด้านใด⁴⁷

จากแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 สามารถจำแนกวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย แบบอภิปราย แบบแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร แบบสถานการณ์จำลอง เกม ทักษะเน้นกระบวนการ กระบวนการกลุ่ม แบบร่วมมือ ใช้เทคนิค TGT ใช้เทคนิค STAD เทคนิคจิกซอว์ แบบบูรณาการ แบบ STORY LINE แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา แบบชี้แนะ

2. วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเอกัตถภาพ แบบศูนย์การเรียน ใช้บทเรียนโปรแกรม ใช้บทเรียนโมดูล ใช้ชุดการสอน ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบโครงการโดยการใช้แหล่งเรียนรู้และธรรมชาติ แบบไตรสิกขา โดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ โดยการทำให้ค่านิยมให้กระจ่างแบบเบญจจันทร์ แบบตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ ใช้กระบวนการสร้างนิสัย โดยการใช้เหตุผลทางจริยธรรม แบบสนทนา ใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

3. วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัย แบบนิรนัย แบบค้นพบ แบบวิทยาศาสตร์ แบบทดลอง แบบแก้ปัญหา แบบแก้ปัญหาโดยใช้สารสนเทศ แบบใช้คำถาม แบบ KWL (KNOW-WANT-LEARNING) โดยใช้กรณีศึกษาแบบสร้างสรรค์ แบบระดมสมอง แบบซิมเนคติกส์ แบบสร้างสรรค์ความรู้ แบบสืบสวนสอบสวน แบบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม แบบ 4 MAT แบบจัดกรอบมโนทัศน์ โดยใช้ผังความรู้แบบวี แบบวรรณคดี แบบพยากรณ์⁴⁸

สรุปว่า บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ครูควรจะได้รับพัฒนาให้ครูเป็นนักออกแบบ ผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนเป็นผู้ให้ความรู้เป็นกัลยาณมิตร ต้องเตรียมความพร้อมในทุกด้านตั้งแต่สำรวจความต้องการ เตรียมการสอน ดำเนินการสอน การประเมินผลและการสรุป

⁴⁷ กุญชลี คำชาย, จิตวิทยาการเรียนรู้และการสอน, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนแคตทอป จำกัด, 2540), หน้า 22.

⁴⁸ สุวิทย์ คำมูลและอรทัย คำมูล, วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2546), หน้า 21.

2.3.3.3 สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63 - 69 ให้ความหมายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต รวมทั้งการผลิตการใช้และการพัฒนาสื่อสารมวลชน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต มัลติมีเดีย เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ตามความต้องการของผู้เรียนในทุกเวลาและสถานที่⁴⁹

สื่อการเรียนรู้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาในการเรียนการสอนไปสู่เด็กทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ตรง โดยเปลี่ยนสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เด็กเข้าใจง่าย สิ่งที่จะพัฒนาการเด็กในทุกด้านนั้น ควรเป็นสื่อที่เป็นประเภทสองมิติ และสามมิติ หรืออาจจะเป็นของจริง ภาพถ่าย สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก การเลือกสื่อต้องตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเรื่องที่จะสอนมีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย มีวิธีการใช้ง่าย เป็นสื่อที่สามารถสัมผัสได้ มีคุณภาพดี ทำให้เด็กเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน มีขนาดที่เหมาะสม ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยสร้างความเข้าใจในบทเรียนที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย และจำได้นานแล้วยังมีผลข้างเคียงที่ดี คือ กระตุ้นความสนใจทำให้ผู้เรียนสนุกสนานกับบทเรียน ฝึกความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ฝึกให้นักเรียนเป็นคนกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. อุปกรณ์ เครื่องมือ เป็นเรื่องของเครื่องยนต์กลไกไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มีขนาดใหญ่
2. วัสดุ เป็นสื่อขนาดเล็ก ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะภาพ เสียง และตัวอักษร สื่อประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ วัสดุที่มีความหมายเป็นอิสระในตัวและวัสดุที่ไม่เป็นอิสระในตัว ต้องอาศัยอุปกรณ์เป็นช่องทางในการสื่อความหมาย

⁴⁹สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, อ้างแล้ว, หน้า 5.

3. เทคนิควิธี เป็นวิธีการหรือกระบวนการสื่อความหมายไปยังผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการเสนอเนื้อหา เล่นบทบาทสมมติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดหลักการใช้สื่อการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่ครูผู้สอน และให้การใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและให้ผลสูงสุด มีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

การเลือกสื่อต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูต้องสามารถเลือกได้อย่างเหมาะสม เพราะถ้าเลือกไม่เหมาะสมอาจทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ หลักการเลือกสื่อการเรียนการสอนที่ครูควรยึดเป็นหลักได้ ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ คือ

1.1 บทเรียน สื่อการเรียนการสอนต้องมีคุณสมบัติตรงกับเนื้อหาจุดประสงค์ของบทเรียน และความมุ่งหมายในการสอน

1.2 ผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนต้องเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ระดับสติปัญญา ความสนใจและจำนวนของผู้เรียน

1.3 ตัวสื่อการเรียนการสอน ควรเป็นสื่อการเรียนที่หาง่ายและมีประสิทธิภาพสื่อความหมายได้ดี เสนอเรื่องราวได้ตรงตามความเป็นจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด ของตนเองเพิ่มเติมจากบทเรียน คือให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือได้มีกิจกรรมที่สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม ควรคำนึงถึงปัจจัยเกี่ยวกับสี เสียง ความคงทนและความสนุกสนาน

1.4 ปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เวลา สถานที่และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ต้องจัดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสิ่งเหล่านี้ด้วย

ขั้นที่ 2 การเตรียมการใช้สื่อการเรียนการสอน

การเตรียมการใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นการวางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนช่วงท้ายของการเตรียมการสอน และเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นการสร้างความพร้อมให้กับครู ผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกหรือปัจจัยอื่น ๆ เพื่อให้การใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

2.1 การเตรียมพร้อมของครูในด้านบทเรียน การเตรียมการสอน การจัดหาสื่อ การเตรียมสื่ออื่น ๆ ที่ใช้ร่วมกับสื่อการสอน และการทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง

2.2 การเตรียมผู้เรียน เป็นการสร้างความพร้อมให้เกิดในตัวผู้เรียนก่อนที่จะมีการใช้สื่อการสอน ครูควรกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนร่วมกัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจในสื่อที่ครูนำมาใช้ ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะสื่อที่จะนำมาใช้

2.3 การเตรียมสื่อการเรียนการสอน มีการตรวจสอบโดยการทดลองใช้ ตรวจสอบภาพให้มีความพร้อมที่จะใช้งาน จดบันทึกหัวข้อสำคัญจากสื่อเพื่อใช้อธิบายเพิ่มเติมให้ผู้เรียนได้เข้าใจยิ่งขึ้น

2.4 การเตรียมการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตรวจสอบระดับแสงสว่าง การมองเห็น การได้ยินเสียงต้องชัดเจน

ขั้นที่ 3 การใช้สื่อการเรียนการสอน

การใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนที่อยู่ระหว่างการดำเนินการสอนเป็นขั้นสำคัญที่ผู้สอนไม่ควรพลาดในการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น มีหลักปฏิบัติดังนี้

3.1 สร้างความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อน โดยมีกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจ

3.2 การเสนอสื่อการเรียนการสอน ต้องให้เหมาะสมตามลำดับขั้นของแผนการสอนและนำเสนอสื่อเมื่อถึงเวลาตามลำดับ ตามที่วางแผนไว้จนครบทุกขั้น

3.3 อุปกรณ์หรือสื่อการสอนใดที่ใช้แล้วควรเก็บเพราะอาจทำให้มีจุดสนใจมากเกินไป

3.4 ขณะที่ใช้สื่อทุกครั้ง ควรสังเกตและสำรวจข้อบกพร่องของสื่อและผู้ใช้อยู่เสมอ เพื่อเป็นข้อมูลนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

ขั้นที่ 4 การติดตามผลการใช้สื่อการเรียนการสอน⁵⁰

อรนุช ลิมตศิริ กล่าวว่า นวัตกรรม คือ แนวคิด วัตถุประสงค์ของ หรือการปฏิบัติที่เอื้อต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลยอมรับ เพื่อที่จะปรับปรุงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า (plan and deliberate) เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ทำให้ระดับการดำรงชีวิตดีขึ้น โดยอาศัยกรรมวิธีที่ทันสมัยและมีระบบที่ดีกว่า

นวัตกรรมทางการศึกษา ยังหมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ ในทางการศึกษา ซึ่งแปลกไปจากเดิมโดยอาจได้มาจากการค้นพบวิธีการใหม่ๆ หรือปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสม โดยมีการทดลอง พัฒนา จนน่าเชื่อถือ มีผลดีในทางปฏิบัติ และสามารถทำให้ระบบการศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁵⁰สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2540), หน้า 8.

การเกิดนวัตกรรมมีขั้นตอนดังนี้

1. มีการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ หรือปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมกับสภาพงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้น
2. มีการพัฒนาปรับปรุง โดยผ่านการทดลองจนมีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือได้
3. มีการนำไปปฏิบัติใช้ในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติใหม่ที่แตกต่างที่เคยปฏิบัติมา

แนวคิดพื้นฐานที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา

การเกิดนวัตกรรมทางการศึกษามีผลจากแนวคิดพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. แนวคิดด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งหาวิธีการให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ นวัตกรรมที่เกิดจากแนวคิดนี้ ได้แก่ การจัดโรงเรียนไม่แบ่งชั้น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน การสอนเป็นคณะ การใช้เครื่องช่วยสอน เป็นต้น
2. แนวคิดด้านความพร้อม การเรียนรู้จะได้ผลดีเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม นวัตกรรมจากแนวคิดนี้ เช่น ศูนย์การเรียน เป็นต้น
3. แนวคิดด้านการใช้เวลาเพื่อการศึกษา เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสในการใช้เวลาเรียนอย่างอิสระ ตามความสามารถและความต้องการ นวัตกรรมจากแนวคิดนี้ เช่น การจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น บทเรียนโปรแกรม ชุดการเรียนมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น
4. แนวคิดด้านวิชาการและการเพิ่มประชากร เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนศึกษาได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง เช่น มหาวิทยาลัยเปิด การจัดโรงเรียนสองผลัด บทเรียนโปรแกรม การสอนทางไปรษณีย์ การสอนทางวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

เกณฑ์ในการพิจารณาสภาพนวัตกรรม

การที่จะพิจารณาว่า วิธีการ แนวคิด หรือการกระทำใด ๆ เป็นนวัตกรรมหรือไม่ให้ใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วน เช่น คิดวิธีการใหม่ได้ หรือนำเอาวิธีการซึ่งเคยปฏิบัติแต่เดิมมาปรับปรุงบางส่วนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. การประดิษฐ์คิดค้นนั้นใช้วิธีการจัดระบบ (System Approach) โดยพิจารณาถึงข้อมูลที่ป้อนเข้า กระบวนการและผลลัพธ์
3. มีการพิสูจน์วิจัยเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า สิ่งใหม่นั้นมีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือได้
4. สิ่งใหม่นั้นยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานในปัจจุบัน เพียงแต่มีการนำไปใช้ในบางกลุ่ม ยังไม่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป หรือยังไม่แพร่หลาย

สรุป นวัตกรรมเป็นแนวปฏิบัติหรือแนวความคิด หรือการกระทำใหม่ ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากมีปัญหาและมนุษย์พยายามที่จะแก้ปัญหานั้น ๆ ถ้าไม่มีปัญหานั้น นวัตกรรมจะไม่เกิดขึ้น และเมื่อสิ่งใหม่ใช้ได้ดีเป็นที่ยอมรับของคนส่วนมากจนถือเป็นแนวปฏิบัติโดยทั่วไปจนกลายเป็นเรื่องธรรมดา สภาพนวัตกรรมนั้นจะหมดไปกลายเป็นเทคโนโลยี (technology) รูปแบบหนึ่งในระบบงาน

ลักษณะของนวัตกรรม

นวัตกรรมทุกชนิดจะมีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการคือ

1. ประโยชน์หรือผลที่ได้รับ (Relative Advantage)
2. ความเข้ากันได้ (Compatibility)
3. ความซับซ้อน (Complexity)
4. การทดลอง (Triability)
5. การสังเกต (Observability)⁵¹

ประเภทของนวัตกรรมทางการสอน

1. นวัตกรรมทางด้านระบบการศึกษา เช่น ระบบการสอนทางไกล การสอน ระบบเปิด การศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร เช่น การจัดการหลักสูตรแบบบูรณาการ หลักสูตร การศึกษาต่อเนื่อง หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่
3. นวัตกรรมทางการเรียนการสอน เช่น การสอนแบบคณะ การสอนแบบกลุ่ม สัมพันธ์ การสอนซ่อมเสริม การใช้ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. นวัตกรรมทางด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น การใช้เครื่องช่วยสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป เทปเสียง สไลด์ วีดีโอ และวิทยุโทรทัศน์ แบบฝึก ชุดฝึก
5. นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล เช่น การวัดผลแบบอิงกลุ่ม การวัดผลก่อนเรียน และหลังเรียน การวิเคราะห์ข้อสอบ
6. นวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา เช่น การใช้ทฤษฎีจัดระบบในการบริหาร การใช้คอมพิวเตอร์จัดระบบข้อมูล การใช้ทฤษฎี MBO การจัดตารางแบบยืดหยุ่น

⁵¹ อรุณ ชิมตศิริ, นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546), หน้า 3-7.

กล่าวได้ว่า นวัตกรรมเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลได้ ทั้งนี้ครูต้องรู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสม⁵²

อรนุช ลิมตศิริ กล่าวว่า เทคโนโลยี หมายถึง การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ แนวความคิด กระบวนการ วิธีการ เทคนิค ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง หรืออาจกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีคือ ระบบการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรที่ประหยัด

เกณฑ์ในการพิจารณาว่า เทคโนโลยีควรมีองค์ประกอบ 3 ประการ ต่อไปนี้

1. เทคโนโลยีต้องเป็นระบบ
2. เทคโนโลยีต้องทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เทคโนโลยีต้องประหยัดทรัพยากร

การนำเทคโนโลยีไปใช้จะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ

1. ประสิทธิภาพของงาน (Efficiency) คือ คำนึงถึงจุดมุ่งหมายของงาน การนำเทคโนโลยีมาใช้จะต้องทำให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็ว

2. ประสิทธิภาพ (Productivity) เป็นความพยายามที่จะให้งานนั้นมีประสิทธิผลสูง หรือคุ้มค่ากับทรัพยากรที่ใช้ ทั้งในเรื่องของงบประมาณ กำลังคน วัสดุ สิ่งของ หรือแม้เวลาที่เสียไปก็ตาม

การประยุกต์เทคโนโลยีทางการศึกษา

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความเป็นอยู่อย่างมาก ปัจจุบันคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมครั้งยิ่งใหญ่ และผลักดันให้เกิดการประยุกต์ใช้งานด้านการศึกษาอย่างกว้างขวาง บทบาทความก้าวหน้าของเทคโนโลยีจึงมีผลต่อการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการใช้เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

สาเหตุที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในวงการศึกษา

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในวงการศึกษาเนื่องจากสาเหตุ ดังนี้

1. การเพิ่มของจำนวนประชากร การที่ประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง และเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การขาดแคลนอาคาร สถานที่

⁵²กาญจนา วัฒนายุ. เทคนิคการเขียนแผนการเรียนรู้. (กรุงเทพมหานคร : ชนพรการพิมพ์, 2545), หน้า 60-61.

ครู ตำราเรียน อุปกรณ์การสอน นักเรียนสิ้นชั้นเรียน ทำให้ผลการเรียนด้อยลง นักเรียนอ่านหนังสือไม่ออกและชอบตกเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในวงการศึกษา เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ และเสริมคุณภาพของการศึกษา เช่น การใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Textbook) ชุดการสอน (Instructional Packages) หรือโทรทัศน์การสอน (Instructional Television) เป็นต้น

2. ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ให้ทันต่อสภาพของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงต้องจัดการศึกษาในรูปแบบของการใช้สื่อมวลชน (Mass Media) เช่น โทรทัศน์ วิทยุ การเรียนทางไปรษณีย์ มหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น หรือการศึกษาตลอดชีพที่อยู่ในรูปของการศึกษานอกระบบ (Informal Education)

3. ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการใหม่ ๆ ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และจิตวิทยา สังคม เป็นต้น เป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเนื้อหาวิชา วิธีการเทคนิคการสอน การวัดผล จึงต้องอาศัยเทคโนโลยีมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาโดยเปลี่ยนจากการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำ มาสู่การสอนที่ให้นักเรียนคิดโดยเน้นขบวนการ (Process) ดังนั้น การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีจึงเข้ามาในรูปแบบของการสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Method) เป็นต้น

คุณค่าของเทคโนโลยีทางการศึกษา

ดังกล่าวมาแล้วว่า เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การนำเอาความรู้ แนวความคิด กระบวนการ วิธีการ เทคนิค ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ อันเป็นผลผลิตทางวิทยาศาสตร์มาใช้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาและวิกฤตการณ์ทางการศึกษา ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพและความก้าวหน้าทางการศึกษา ดังนั้น จึงเป็นที่แน่ชัดว่าเทคโนโลยีทางการศึกษามีส่วนสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

1. เทคโนโลยีทางการศึกษาทำให้การเรียนการสอนมีความหมายมากขึ้นและช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้กว้างมากขึ้น รวดเร็วขึ้น ได้สัมผัส ได้เห็นสิ่งที่เรียน ทำให้เข้าใจได้ดีขึ้น

2. เทคโนโลยีทางการศึกษาสามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

3. เทคโนโลยีทางการศึกษาทำให้การจัดการศึกษาอยู่บนรากฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้การศึกษามีระบบมากขึ้น มีการค้นคว้าวิจัย ทดลอง ค้นพบวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ

4. เทคโนโลยีทางการศึกษาทำให้ความรู้อยู่แต่เอื้อม

5. เทคโนโลยีทางการศึกษาทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา

6. เทคโนโลยีทางการศึกษาทำให้การจัดการศึกษามีพลังมากขึ้น

บทบาทของเทคโนโลยีต่อการศึกษา

1. ช่วยให้เห็นภาพพจน์แทนของจริง เช่น ภาพพจน์เทปโทรทัศน์ หรือจากภาพยนตร์ เป็นต้น

2. ส่งเสริมการเรียนการสอนที่สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เข้าใจและเรียนรู้จากบทเรียนได้มากยิ่งขึ้น

3. ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนะ ความคิด ระหว่างครูและผู้เรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นไปอย่างน่าสนใจและสนุกในบทเรียนนั้น ๆ

4. เสริมสร้างความรู้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เช่น การใช้วิทยุการศึกษา โทรทัศน์การศึกษา และเทปโทรทัศน์ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า เทคโนโลยีการศึกษามีส่วนช่วยส่งเสริมการศึกษา ในการที่จะทำให้บทเรียน น่าสนใจ และช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงนับได้ว่าเทคโนโลยีทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในวงการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต⁵³

สรุปได้ว่า สื่อ / นวัตกรรม / เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาในการเรียนการสอนไปสู่ตัวเด็ก ทำให้เด็กเกิดความรู้ และได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น ดังนั้น ครูจึงควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะ สามารถนำสื่อ / นวัตกรรม / เทคโนโลยีทางการศึกษา มาใช้ในการเรียน การสอน ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและบรรลุวัตถุประสงค์

2.3.3.4 การวิจัยทางการศึกษา

การวิจัย คือ กระบวนการสร้างความรู้ที่เชื่อถือได้ ความรู้ที่เกิดจากการวิจัยเป็นความจริงที่นักวิจัยค้นพบแล้วนำมาสร้างคำอธิบายเป็นความรู้ที่สร้างขึ้นจากการวิจัยจะมีพัฒนาการมาอย่างมีลำดับขั้นตอนมีหลักฐานยืนยัน ผู้ที่ต้องการค้นพบความจริงตามความรู้เพื่ออธิบายนั้นสามารถทำตามได้และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ จึงเป็นความรู้ที่เชื่อถือได้

การวิจัยชั้นเรียน คือ กระบวนการสร้างความรู้ใหม่ที่เชื่อถือได้ในการปฏิบัติงานของครู เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน และทุก ๆ คน ตามธรรมชาติให้เต็มศักยภาพและครบคุณภาพของมาตรฐานการศึกษา อานิสงส์ที่สำคัญของการวิจัยชั้นเรียน คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกระบวนการปฏิบัติงานของตนเองของครู ครู

⁵³อรนุช ลิ้มศิริ, นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน, อ่างแล้ว, หน้า 26 – 28.

นักวิจัยจึงเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่สามารถรับรู้ข้อมูลและสารสนเทศหลายลักษณะจากหลายแหล่งได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง มีทักษะในการคิด เขียน สืบสอบ ค้นพบความจริงแล้วสร้างและสื่อความรู้และสามารถใช้ความรู้เพื่อการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ และมีอิสรภาพเพื่อส่วนรวม ดังนั้น การวิจัยชั้นเรียนจึงเป็นหนึ่งในยุทธวิธีที่ได้รับความหวังและศรัทธาว่าจะช่วยสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การวิจัยชั้นเรียนเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเองของครู

ยุทธวิธีในการพัฒนาครูเพื่อช่วยให้ครูได้ปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเองในช่วงนี้มีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ยุทธวิธีที่ได้รับความศรัทธาโดยหน่วยงานและบุคคลผู้สนับสนุนครู และครูบางท่านที่ได้ปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเองแล้ว คือการวิจัยชั้นเรียน (Classroom Research) ซึ่งปรากฏในหลายชื่อ เช่น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) การวิจัยของครู (Teacher Research) และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู (Teacher's research for learning and teaching development) และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน เป็นต้น ศรัทธาดังกล่าวน่าจะมาจากประสบการณ์จริงที่ค้ำจุนของบุคคลที่เคยทำวิจัยปฏิบัติการ คือ สร้างความรู้จริงจากการปฏิบัติงานแล้วใช้ความรู้จริงที่ค้นพบและสร้างขึ้นในการเชื่อมโยงและต่อยอดการพัฒนาการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีเหตุผล มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นจนเกิดประโยชน์แจ้งชัดต่อส่วนรวมโดยแท้จริง ประสบการณ์ดังกล่าวเสริมสร้างคุณค่าให้แก่การวิจัยปฏิบัติการในฐานะสื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empower) แห่งการใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์อย่างอิสระและสามัคคีให้แก่บุคคลผู้ปฏิบัติงานและองค์กร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของส่วนรวมจากรากฐานการสร้างปัญญา⁵⁴

ยุทธนา ปฐมวรชาติ ได้เสนอแนวทางการวิจัยในชั้นเรียนไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนการวิจัย เพื่อกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ซึ่งสิ่งที่ควรทำในเบื้องต้นคือ การวิเคราะห์ปัญหา การเลือกสื่อ วิธีการนำมาใช้ในการพัฒนาและการกำหนดโครงการวิจัย เริ่มต้นจากการสำรวจสภาพ การปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ สังเกตพฤติกรรมการณ์การเรียนของผู้เรียน วิเคราะห์จากแบบสอบถาม เพื่อสำรวจปัญหาของผู้เรียนที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์การหาเหตุผล เพื่อกำหนดปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ว่ามีสาเหตุอะไรบ้าง มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องการพัฒนา

⁵⁴พิมพันธ์ เตชะอุปต์, ถัดดา ภูเกียรติ และสุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา 2, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 25 – 26.

จากนั้นจึงศึกษาหาวิธีการสื่อหรือนวัตกรรมที่คาดว่าจะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาที่พบในชั้นเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม การกำหนดปัญหาควรมีทิศทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาว่าแก้ปัญหาจุดใด จะพัฒนาผู้เรียนอย่างไร แล้วเขียนโครงการวิจัยหรือเค้าโครงการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางสู่ความสำเร็จ

2. การพัฒนาเครื่องมือการวิจัย จากการวางแผนดำเนินการโดยจัดทำโครงการหรือเขียนเค้าโครงเสร็จแล้ว ครูผู้สอนต้องดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้เป็นสิ่งทดลองที่จัดทำขึ้น และกำหนดเป็นตัวแปรอิสระหรือสิ่งทดลอง เช่น วิธีการสอนสื่อแบบทดสอบ แบบสังเกต เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง เมื่อครูพัฒนาโดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนและจัดทำในลักษณะของสื่อหรือนวัตกรรม ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อให้มีมาตรฐานก่อนนำไปใช้จริง ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลก็จะต้องมีการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญและทดลองหาค่าความยากง่าย (Difficulty) หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3. การดำเนินการวิจัย เป็นการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ โดยการนำเครื่องมือที่เป็นสิ่งทดลอง เช่น วิธีการสอน สื่อ แบบฝึกต่าง ๆ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมาใช้พัฒนาผู้เรียนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในเค้าโครงการวิจัย ดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์และการสรุปผลการวิจัย หลังจากทำการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้แล้ว ต้องนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และแปลความหมายเพื่อสรุปการวิจัยซึ่งจะเป็นการตอบคำถามหรือปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้

การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแก้ปัญหาและการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนต้องดำเนินการไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถเต็มตามศักยภาพ โดยใช้วิธีการสื่อ หรือนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ได้แก่ สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาจากการจัดการเรียนรู้ ศึกษาเอกสารเพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขพัฒนาวิธีการ สื่อ และนวัตกรรม นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ แล้วสรุปผลเขียนรายงานการวิจัย ก่อนดำเนินการวิจัย ครูผู้สอนควรเขียนเค้าโครงการวิจัยให้ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามแผนที่กำหนด

ขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของครู ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งกองวิจัยทางการศึกษามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตำราและวิเคราะห์ปัญหา ครูสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแง่มุมต่าง ๆ การตรวจสอบแบบฝึกหัด การสำรวจ พฤติกรรมของผู้เรียน ข้อมูลจากการประเมินของผู้ที่เกี่ยวข้องครูจะพบปัญหาจากการสำรวจวิเคราะห์หากมีหลายปัญหาครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหา นำไปสู่ปัญหาของการวิจัย แหล่งข้อมูล

2. กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา เมื่อครูได้วิเคราะห์ปัญหาจากการศึกษาในขั้นที่ 1 เพื่อจะได้แนวทางในการแก้ปัญหา ครูต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบว่ามีปัญหาที่คล้ายกับปัญหาของเรา มีผู้ใดศึกษาไว้บ้างจะใช้วิธีใดในการแก้ปัญหา แล้วผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไรหรือในการใช้นวัตกรรมเข้ามาช่วย ขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ขอบเขตการวิจัย

3. พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมเมื่อครูได้ทางเลือกในการแก้ปัญหา ครูต้องกำหนดวิธีการหรือสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหา แล้วดำเนินการหาคุณภาพจากผู้รู้ในเรื่องนั้น ๆ เพื่อนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ตัวแปรที่ศึกษาและวิธีการที่จะพัฒนาหรือแก้ปัญหา

4. นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ขั้นตอนนี้ต้องมีเครื่องมือรวมทั้งแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล โดยระบุขั้นตอนการปฏิบัติว่าจะใช้กับใครเมื่อไหร่อย่างไร แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

5. สรุปผล เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำมาวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมแล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล หากยังไม่สามารถแก้ไขได้ตามที่ต้องการ ต้องย้อนกลับไปหาวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ทดลองจนนำไปใช้อีก จนกระทั่งสามารถแก้ไขได้ แล้วเขียนสรุปผลนำสู่การพัฒนาการเรียนการสอน⁵⁵

ประวิต เอราวรรณ์ กล่าวว่า เป้าหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มี 3 ประเภท คือ

1. วิจัยเพื่อแก้ปัญหาคัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือพฤติกรรมนักเรียน
2. วิจัยเพื่อค้นหาคำตอบข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของครู
3. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

⁵⁵กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่, (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2542), หน้า 7-10.

ประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน

1. ประเภทวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยในชั้นเรียนที่เน้นการลงมือปฏิบัติควบคู่ไปกับการวิจัย อย่างเป็นวงจรต่อเนื่อง ต้องการให้ผลมาเพื่อแก้ปัญหาที่เผชิญหน้าอยู่อย่างรวดเร็ว ไม่เน้นวิธีวิจัยที่เข้มงวด การเน้นการรายงานผลการวิจัยที่เป็นทางการแต่ให้ความสำคัญกับการส่งสะท้อนผลเพื่อการทำวิจัยในวงจรต่อไปเรื่อย ๆ

2. การทำวิจัยในชั้นเรียนต้องอาศัยเวลาในการรอให้เห็นผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติและเรียนรู้ตามขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ

3. การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่จำกัดขอบเขตของการศึกษาในกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้เรียนในความรับผิดชอบของครู ในบริบทหรือสถานการณ์จำกัดในชั้นเรียน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นจึงต้องพัฒนาคำตอบหรือข้อความรู้ให้ถูกต้องและเป็นสากลต่อไป⁵⁶

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนผู้วิจัยคือครูผู้สอน ต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สภาพปัญหาแล้วกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ หรือเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

2.3.3.5 การวัดและประเมินผล

แนวทางการประเมินผลการเรียนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 26 กล่าวไว้ว่าให้สถานศึกษาจัดการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา⁵⁷

หลักของการวัดและประเมินผลการศึกษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงหลักการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

⁵⁶ประวิต เอราวรรณ์, การวิจัยปฏิบัติการการเรียนรู้ของครูและการสร้างพลังร่วมในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2545), หน้า 1 – 8.

⁵⁷สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด, อ้างแล้ว, หน้า 26.

1. การประเมินผลโดยการเปรียบเทียบกับกลุ่มให้คุณค่าน้อยมาก
2. การประเมินที่แท้จริงมิใช่สะท้อนขนาดหรือปริมาณความรู้ แต่จะเป็นการสะท้อนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม และความสามารถที่ปรากฏออกมา
3. การประเมินที่แท้จริง มีรากฐานของความเป็นวิทยาศาสตร์ในการให้ข้อมูลทางด้านพัฒนาการ ความคิดและจิตวิทยา
4. การประเมินที่แท้จริง จะให้ข้อมูลที่เที่ยงตรงเกี่ยวกับผู้เรียนรวมทั้งกระบวนการทางการเรียนรู้
5. การประเมินที่แท้จริง จะต้องคำนึงถึงสติปัญญาที่แตกต่างกัน วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ในบริบทที่จัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันจะสะท้อนความเข้าใจในความแตกต่างของมนุษย์ได้ดีที่สุด⁵⁸

จิราภรณ์ ศิริทวี ได้เสนอแนวทางการวัดและประเมินผลไว้ดังนี้

1. การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

เป็นการประเมินที่เน้นการประเมินทักษะการคิดอย่างซับซ้อน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออก การประเมินจะมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดจากการปฏิบัติของนักเรียนในสภาพจริง รวมทั้งเพิ่มประสบการณ์ การจัดนิทรรศการ การแสดง การทดลอง การเสนอรายงาน วิธีที่ใช้ ได้แก่ การสังเกตอย่างเป็นระบบและไม่เป็นระบบรายบุคคลและรายกลุ่ม การทำงานกลุ่ม การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ข้อมูลจากการประเมินตนเองของนักเรียน การสรุป การประเมินในข้อมูลจากหลายส่วน และใช้เกณฑ์คุณภาพประกอบ การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นวิธีการวัดและประเมินผลที่ต้องการตอบสนองการประเมินความสามารถ ทักษะ ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อน การแก้ปัญหา การปฏิบัติจริง ตลอดจนความสามารถในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

วิธีการประเมินผลเป็นการประเมินเชิงบวก เพื่อค้นหาความสามารถ จุดเด่นและความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในจุดที่ต้องการพัฒนาให้สูงขึ้นเต็มตามศักยภาพ เป็นเครื่องมือประเมินผลที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ในการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Evaluation) รวมทั้งสามารถใช้ในการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ในสถานการณ์การเรียนการสอนที่ใกล้เคียงชีวิตจริง เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และเป็นผู้สร้างผลงานและสร้างความรู้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็ม

⁵⁸กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, การประเมินผลจากสภาพจริง, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2539), หน้า 9 -10.

ความสามารถ การประเมินผลดังกล่าว จึงอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนได้พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้เป็นอย่างดี

2. การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment)

การประเมินภาคปฏิบัติมีลักษณะเป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของนักเรียนภายใต้สภาพการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด การประเมินทำได้ 3 ส่วนคือ การประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต และประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิตผสมผสานกัน ลักษณะสำคัญของการวัดภาคปฏิบัติ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดอย่างชัดเจน และมีการประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน การประเมินภาคปฏิบัติเน้นให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในสภาพจริงสามารถวัดได้ทั้งความสามารถและการปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถชัดเจน เครื่องมือในการวัดภาคปฏิบัติแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) เครื่องมือวัดเกี่ยวกับการเขียน (Paper and Performance) เป็นการวัดการประยุกต์ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน 2) การจำแนกและระบุกระบวนการปฏิบัติ (Identification Test) เป็นการระบุชื่อเครื่องมือชิ้นส่วน ขั้นตอนการทำงานหรือจำแนกสิ่งผิดปกติ 3) การสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulated Performance) เป็นการสอนวัดโดยกำหนดสถานการณ์ที่คล้ายกับสถานการณ์จริงมากที่สุดให้นักเรียนแก้ปัญหาและบอกขั้นตอนวิธีการทำงาน 4) การกำหนดตัวอย่างงาน (Work Sample Test) เช่น การแกะสลักผลไม้ ครูให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างงานแล้วทำตามแบบให้เหมือนหรือดีกว่า การประเมินอาจประเมินผลสำเร็จทั้งชิ้นหรือเพียงบางส่วน

3. การประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)

เป็นการประเมินความสำเร็จของนักเรียนจากผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้นแล้วเก็บสะสมไว้ในแฟ้ม ก่อร่าง สมุด แล้วแต่ลักษณะของงาน กระบวนการของการจัดทำแฟ้มสะสมงานอยู่ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมายของงาน และเกณฑ์คุณภาพงาน นักเรียนดำเนินการสร้างงานและคัดเลือกงานเพื่อเก็บสะสมไว้ โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินผลงานและแสดงความคิดเห็นต่องานที่ตนทำ (Self-evaluation and Self-reflection) ครูและเพื่อนนักเรียนรวมทั้งผู้ปกครองจะให้ข้อเสนอแนะ วิพากษ์วิจารณ์ผลงานของนักเรียน แฟ้มสะสมงาน มี 2 ลักษณะ คือ แฟ้มสะสมงานระยะสั้น (1 – 2 สัปดาห์) และแฟ้มสะสมงานระยะยาวรายภาคการศึกษาหรือรายปี เพื่อการประเมินผลรวม ในการประเมินผลครูอาจให้ระดับคะแนนแต่ละชิ้นงานและดูภาพรวมของงานทั้งหมดโดยพิจารณาจากเกณฑ์คุณภาพ (Rubric) ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น⁵⁹

⁵⁹จิราภรณ์ ศิริทวี, มิติใหม่ของการวัดและประเมินผล, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2540, หน้า 65-66.

ลักษณะสำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริง

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ตลอดเวลา ทุกสถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน
 2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ
 3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัดและให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
 4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
 5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง รวมทั้งการเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง
 6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้าน ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชนอย่างต่อเนื่อง
 7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ความสามารถหลาย ๆ ด้านของผู้เรียน
 8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ เป็นต้น
 9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
 10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง
- การนำวิธีการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ในการเรียนการสอน
1. การเริ่มต้นอย่างช้า ๆ นำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการยอมรับ ทั้งนี้ เพราะการริเริ่มแนวคิดใหม่ ๆ หากนำไปใช้อย่างรวดเร็ว จะทำให้ครูไม่มีเวลาตรวจสอบ ศึกษาและแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการฝึกฝนวิธีการใหม่ ๆ สิ่งสำคัญประการแรกของการนำไปใช้ก็คือ ครูต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง อาจเริ่มโดยการศึกษา เอกสาร วิดีทัศน์ เทป ศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ดำเนินการแล้วประสบผลสำเร็จจนเกิดความเข้าใจชัดเจน จึงตัดสินใจเริ่มดำเนินการโดยทั่วไปครูมักจะมองภาพการสอน การเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าการประเมินผลเป็นงานที่แยกออกจากกัน โดยครูจะเป็นผู้ให้ความรู้ข้อมูลต่าง ๆ ผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วจึงทำการประเมินผลแต่ในกระบวนการประเมินผลตามสภาพจริง จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและทั้งหมดจะเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน
 2. เริ่มต้นจัดทำแฟ้มสะสมงานในเนื้อหาสาระบางส่วนที่มีความมั่นใจ การประเมินผลตามสภาพจริงนั้นครูสามารถนำไปใช้ได้กับทุกวิชาในชั้นเรียนและใช้ได้ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนในทุกด้าน โดยครูอาจจะเริ่มต้นในบางเนื้อหาวิชาที่ตนเองถนัดและรู้ลึก

สบายใจมั่นใจ เมื่อค้นพบว่าตนเองมีความชำนาญและสามารถพัฒนาได้อย่างดีแล้ว จึงขยายวงกว้างออกไปสู่วิชาอื่น ๆ ต่อไป

3. การขัดเกลา พัฒนาจุดเด่นและเพิ่มพูนสมรรถภาพให้คงอยู่ เมื่อครูขัดเกลาวิธีการและพัฒนาระบบในการสังเกต และกระบวนการในเนื้อหาสาระที่ตนมีความรู้ดีกว่ามั่นใจก็ควรจะเพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินมากยิ่งขึ้น และจะช่วยให้มีการพัฒนาการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ในขั้นต่อไป

4. จัดทำตารางกำหนดเวลาในการสะท้อนความคิดเห็นเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม โดยครูต้องให้เวลาที่จะทบทวนชิ้นงานในกระบวนการประเมิน บันทึก สังเกต แบบสำรวจ รายการ รายงานการประชุม โครงการงานของนักเรียน ผลผลิตเพิ่มสะสมงาน (Portfolio)

5. การนำกระบวนการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะต้องมีความรู้ในกระบวนการจัดการ โครงสร้างภายในความเข้าใจในข้อจำกัด และรับทราบถึงบทบาทในกระบวนการประเมินโดยรวมทั้งหมด

ในการนำวิธีการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ในการเรียนการสอนครูควรจะเริ่มต้นอย่างช้า ๆ ด้วยความพอใจครูต้องพัฒนาความรู้ แก่ไขผลงานหรือวิธีการที่ได้ทำไปแล้ววิธีการข้างต้นจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเพิ่มพูนทักษะได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ต้องมีการกำหนดเวลาให้ครูได้สะท้อนความคิดเห็นของตนเอง รวมทั้งมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ⁶⁰

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการศึกษา นั้น ครูจะต้องรู้หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผล ครูจะต้องสามารถสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเป็นและสามารถประเมินผลได้ทุกรูปแบบ คือ การประเมินตามสภาพจริง ประเมินจากเพิ่มสะสมงาน ประเมินภาคปฏิบัติ และประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม และที่สำคัญต้องสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตรได้

ดังนั้น ครูควรพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพโดยครอบคลุมทุกด้าน คือ ด้านความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ / นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการวิจัยการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อก้าวสู่ครูมืออาชีพ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืน

⁶⁰ดร.สุวิทย์ มูลคำและดร.อรทัย มูลคำ, เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ, อ่างแล้ว, หน้า 210 – 213.

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

สภาพทั่วไป

อำเภอหนองแคเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสระบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดสระบุรี

อาณาเขตพื้นที่

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอหนองแซงและอำเภอเมืองสระบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอวิหารแดง
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอวิหารแดง, อำเภอหนองเสือ(จังหวัดปทุมธานี)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอวังน้อย อำเภออุทัย และอำเภอภาชี (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

เขตการปกครอง

อำเภอหนองแคแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 18 ตำบล ได้แก่

1. หนองแค	10. ห้วยทราย
2. กุ่มหัก	11. หนองไชน้ำ
3. คชสิทธิ์	12. หนองแหม
4. โลกคูม	13. หนองจิก
5. โลกแย้	14. หนองจระเข้
6. บัวลอย	15. หนองนาก
7. ไร่ดำ	16. หนองปลาหมอ
8. โพนทอง	17. หนองปลิง
9. ห้วยขมิ้น	18. หนองโรง ⁶¹

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

กิตินารถ เฟื่องฟูง ศึกษาเรื่องความต้องการและแนวทางการพัฒนาครูเฉพาะกรณี โรงเรียนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการพัฒนาครูโดยภาพรวม ครูมีความต้องการการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

⁶¹รัศมี ก่อพงศ์พนา, สระบุรี, (นนทบุรี : เอส พี เอฟ พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2543), หน้า 53-54.

ศูนย์กลาง ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการครองตนของครู อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง⁶²

ชุตินธร ปานะดิษฐ์ ศึกษาความต้องการพัฒนาครูเรื่องการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการพัฒนาครู ด้านการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการอบรมการจัดทำหลักสูตรเพิ่มในรูปแบบอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านการเตรียมการสอน พบว่า ทุกโรงเรียนมีความต้องการเอกสารตำราวิชาการใหม่ เพื่อใช้ในปีการศึกษาหน้า มีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์แนะนำ การวิเคราะห์หลักสูตร และการจัดทำแผนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ทุกโรงเรียนต้องการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการสอน พบว่า มีความต้องการสื่อประเภทของจริง จำลอง วีดิทัศน์ หนังสือในการค้นคว้า ด้านวัดและประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการอบรมและคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผล ที่สอดคล้องกับหลักสูตร⁶³

ทัศนีย์ กงจักร ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนอนุบาลไผ่แก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปว่า ครูผู้สอนต้องการให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจากวิทยากรที่มีประสบการณ์ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ควรจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่ จัดให้มีการนิเทศการสอน สนับสนุนให้มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่วนการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนต้องการที่จะเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ตนเองมีความรู้และความเข้าใจอย่างแท้จริง นอกจากนั้นยังต้องการศึกษางานวิจัยและการจัดและประเมินผล เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์⁶⁴

⁶²กิตตินารด เฟื่องฟู่ง, “ความต้องการและแนวทางการพัฒนาครู กรณีศึกษา : โรงเรียนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา), 2548, 173 หน้า.

⁶³ชุตินธร ปานะดิษฐ์, “ศึกษาความต้องการพัฒนาครูเรื่องการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร: พหุกรณีศึกษา”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2545, 135 หน้า.

⁶⁴ทัศนีย์ กงจักร, “ความต้องการพัฒนาตนเองของครู โรงเรียนอนุบาลไผ่แก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2549, 79 หน้า.

ประกอบ บุญชู ศึกษาเรื่องความต้องการในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการต่างก็มีความต้องการในการพัฒนางานวิชาการ โดยรวมทุกด้าน และเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมาก คือ งานการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน ส่งเสริมการสอนและงานประชุม อบรมสัมมนาทางวิชาการ ยกเว้นผู้บริหารมีความต้องการพัฒนางานวิชาการด้านงานสื่อการเรียนการสอน งานนิเทศการศึกษา และงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด⁶⁵

ปรียามาลย์ บุญมาก ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 10 พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 โดยรวมมีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองทั้งด้านจริยธรรมความศรัทธาในอาชีพครู และด้านความเข้าใจ หลักสูตรและการสอนอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน⁶⁶

ปองทิพย์ เทพอารีย์ ศึกษาการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ใน 9 ด้าน โดยรวมครูมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดและประเมินผล การบริหารจัดการในห้องเรียน การวิจัยทางการศึกษาและนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านภาษาและเทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาสำหรับครู และความเป็นครู มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก⁶⁷

⁶⁵ประกอบ บุญชู, “ความต้องการในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม”, รายงานการค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2541, 197 หน้า.

⁶⁶ปรียามาลย์ บุญมาก, “ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 10”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2540, 146 หน้า.

⁶⁷ปองทิพย์ เทพอารีย์, “การศึกษาการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), 2551, 120 หน้า.

พื้น นามบุรี ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านจิตวิทยาการเรียนการสอน ด้านประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ด้านเทคนิคการสอนและสื่อการเรียนการสอน ด้านความรู้เนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้อื่นๆที่ใช้สอน⁶⁸

ถัสดา กองคำ การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน แต่ยอมรับว่าการวิจัยในชั้นเรียนสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน⁶⁹

สุปราณี จินดา ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก พบว่า ครูในสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ด้าน คือ การวัดผลประเมินผลการศึกษา ด้านการบริหารจัดการในห้องเรียน ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ด้านจิตวิทยาสำหรับครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านวิจัยการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครูตามลำดับ ส่วนด้านความเป็นครูอยู่ในระดับปานกลาง⁷⁰

⁶⁸พื้น นามบุรี, “ความต้องการพัฒนาตนเองของครูในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2550, 141 หน้า.

⁶⁹ถัสดา กองคำ, “การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2541, 111 หน้า.

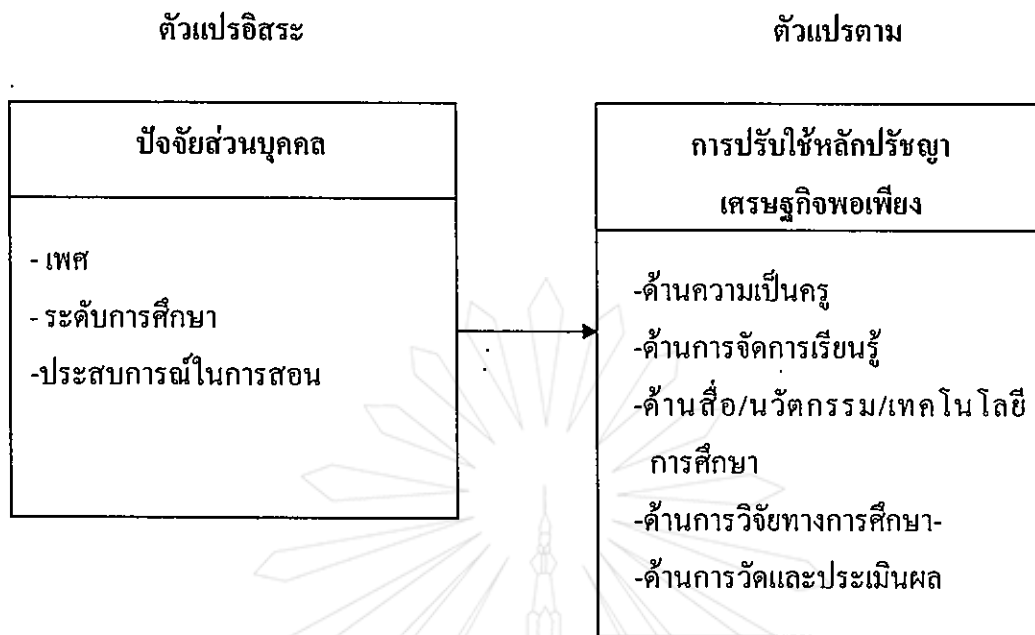
⁷⁰สุปราณี จินดา, “ความต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก”, สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), 2549, 122 หน้า.

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูพบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยี ด้านการวิจัยทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ต้องการให้มีการจัดอบรม อบรมเชิงปฏิบัติการ ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดี เก่ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และยังต้องการพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่การเลื่อนวิทยฐานะและเงินเดือนที่สูงขึ้น การที่ครูจะพัฒนาตนเองได้ครูต้องมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพให้ครบทุกด้าน จึงจะสามารถดำรงอยู่ในวิชาชีพได้ยาวนานสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่ได้ยกมากล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้เลือกเอกสาร คู่มือประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา⁷¹ มาเป็นกรอบแนวคิด ด้านความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา ด้านการวิจัยทางการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล ในส่วนที่เป็นตัวแปรตาม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ และปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน มาเป็นตัวแปรอิสระ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ได้ดังนี้

⁷¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา, อ่างแก้ว, หน้า 19-38.

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูในอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 460 คน¹

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ได้แก่ ครูในอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2552 ได้ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)² ที่มีจำนวนประชากรที่ 460 คน จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน

¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ณ กันยายน 2552, (อัครานา).

²บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 43.

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน(Multistage Sampling) ดังนี้

3.2.1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน(Proportional Stratified Random Sampling) โดยการหาค่าสัดส่วนของจำนวนประชากรจำนวน 460 คน ต่อจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 210 คนโดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน³ ดังนี้

$$n_i = \frac{N_i}{N} \times n$$

โดย n_i = จำนวนตัวอย่างโดยแบ่งตามสัดส่วนประชากร

N_i = จำนวนประชากรครูในแต่ละโรงเรียน

n = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

N = จำนวนประชากร

ตารางที่ 3.2 แสดงวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน

ชื่อโรงเรียนในอำเภอ หนองแค	ประชากร (คน)	สูตร $n_i = \frac{N_i}{N} \times n$	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
โรงเรียนชุมชนวัดไทยงาม	23	$\frac{23 \times 210}{460}$	11
โรงเรียนหินกองวิทยาคม	38	$\frac{38 \times 210}{460}$	17
โรงเรียนวัดบ้านจาน	7	$\frac{7 \times 210}{460}$	3
โรงเรียนวัดหนองกรก	7	$\frac{7 \times 210}{460}$	3

³ กัลยา วานิชย์บัญชา, สถิติสำหรับงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 19.

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียนในอำเภอ หนองแค	ประชากร (คน)	สูตร $n = \frac{N_i}{N} \times n$	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
โรงเรียนวัดหนองจอกใหญ่	4	$\frac{4}{460} \times 210$	2
โรงเรียนวัดหนองตาเคี้ยง	2	$\frac{2}{460} \times 210$	1
โรงเรียนวัดหนองผักชี	3	$\frac{3}{460} \times 210$	1
โรงเรียนวัดหนองสมัคร (มูลนิธิชาวดีอุปถัมภ์)	23	$\frac{23}{460} \times 210$	11
โรงเรียนวัดห้วยทราย	13	$\frac{13}{460} \times 210$	6
โรงเรียนวัดห้วยขมิ้น	7	$\frac{7}{460} \times 210$	3
โรงเรียนบ้านหนองจิก	8	$\frac{8}{460} \times 210$	4
โรงเรียนวัดบัวลอย (สามัคคีสงเคราะห์)	8	$\frac{8}{460} \times 210$	4
โรงเรียนวัดบ้านไผ่	2	$\frac{2}{460} \times 210$	1
โรงเรียนวัดบ้านลาด	4	$\frac{4}{460} \times 210$	2
โรงเรียนวัดหนองจิก (บุญมีประชานุถ)	7	$\frac{7}{460} \times 210$	3

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียนในอำเภอ หนองแค	ประชากร (คน)	สูตร $n = \frac{N_i}{N} \times n$	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
โรงเรียนห้วยทองกลาง	4	$\frac{4 \times 210}{460}$	2
โรงเรียนสันมะค่าบกน้อย สามัคคี	4	$\frac{4 \times 210}{460}$	2
โรงเรียนหินกอง (พิบูลนุสรณ์)	46	$\frac{46 \times 210}{460}$	21
โรงเรียนวัดโพนทอง	5	$\frac{5 \times 210}{460}$	2
โรงเรียนคชสิทธิ์กิตติคุณ วิทยา	20	$\frac{20 \times 210}{460}$	9
โรงเรียนบ้านใหม่ทุ่งดินขอ (เรืองฉายอุปถัมภ์)	4	$\frac{4 \times 210}{460}$	2
โรงเรียนวัดขนชะงอก	9	$\frac{9 \times 210}{460}$	4
โรงเรียนวัดโคกกลาง	4	$\frac{4 \times 210}{460}$	2
โรงเรียนวัดชัยเฉลิมมิตร (ไพศาลวิทยาคม)	4	$\frac{4 \times 210}{460}$	2
โรงเรียนวัดร่องแซง (กุลไพศาลวิทยา)	16	$\frac{16 \times 210}{460}$	7
โรงเรียนวัดราษฎร์เจริญ (สรกิจพิจารณ์อุปถัมภ์)	7	$\frac{7 \times 210}{460}$	3

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียนในอำเภอ หนองแค	ประชากร (คน)	สูตร $n = \frac{N_i}{N} \times n$	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
โรงเรียนวัดสันติวิหาร	8	$\frac{8}{460} \times 210$	4
โรงเรียนวัดหนองปลา กระดี่	7	$\frac{7}{460} \times 210$	3
โรงเรียนวัดหนองปลาหมอ	6	$\frac{6}{460} \times 210$	3
โรงเรียนวัดหนองปลิง	12	$\frac{12}{460} \times 210$	5
โรงเรียนวัดหนองสะเดา (สุนทรพิทยา)	3	$\frac{3}{460} \times 210$	1
โรงเรียนวัดหนองอ่างทอง	3	$\frac{3}{460} \times 210$	1
โรงเรียนหนองแค “สรีภักพิทยา”	70	$\frac{70}{460} \times 210$	32
โรงเรียนบ้านคลองห้า (ราษฎร์บำรุง)	6	$\frac{6}{460} \times 210$	3
โรงเรียนวัดกุ่มหัก (อินท โชติประสิทธิ์)	6	$\frac{6}{460} \times 210$	3
โรงเรียนวัดคลองห้า	6	$\frac{6}{460} \times 210$	3
โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง	13	$\frac{13}{460} \times 210$	6

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียนในอำเภอ หนองแค	ประชากร (คน)	สูตร $n = \frac{\text{ประชากร} \times n}{N}$	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา ธรรม	10	$\frac{10 \times 210}{460}$	5
โรงเรียนวัดลำบัว	7	$\frac{7 \times 210}{460}$	3
โรงเรียนวัดหนองตะเฒ่า	12	$\frac{12 \times 210}{460}$	5
โรงเรียนวัดหนองโรง	7	$\frac{7 \times 210}{460}$	3
โรงเรียนอนุบาลหนองแค	5	$\frac{5 \times 210}{460}$	2
รวม	460		210

3.2.2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย มีขั้นตอนดังนี้ เลือกโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่แสดงไว้ในตาราง 3.1 ทำการแจกแบบสอบถามให้แก่ครูในอำเภอหนองแค ในแต่ละโรงเรียน โดยไม่เจาะจง จนกว่าจะครบตามจำนวนที่กำหนด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กล่าวไว้แล้ว โดยมีทั้งคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม (แบบประมาณค่า) แบบสำรวจรายการ (Checklists) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความเป็นครู	จำนวน	8	ข้อ
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	จำนวน	8	ข้อ
3. ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	จำนวน	8	ข้อ
4. ด้านการวิจัยการศึกษา	จำนวน	8	ข้อ
5. ด้านการวัดและประเมินผล	จำนวน	8	ข้อ
		รวมทั้งหมด	40 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามเกณฑ์การวัดของลิเคิร์ต (Likert)⁴ ให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การวัด ดังนี้ คำถามเชิงบวก

มีความต้องการมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มีความต้องการมาก	ให้ 4 คะแนน
มีความต้องการปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มีความต้องการน้อย	ให้ 2 คะแนน
มีความต้องการน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถจัดคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 5.00 โดยการแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 5 ช่วง โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด⁵ ได้ดังนี้

⁴ ประครอง กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 331.

⁵ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น แก้ไขเพิ่มเติม, ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : สุริยสาสน์, 2545), หน้า 127.

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ย ดังนี้	
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สำหรับการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวความคิด ทฤษฎี เอกสาร/บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมด้านเนื้อหาและภาษา ความสมบูรณ์และความเที่ยงตรงของข้อความ
3. ขอรับแบบสอบถามที่อาจารย์ตรวจทานและแก้ไขแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้องของคำถามและเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญได้แก่

1. นายยรรยงค์ ศัตตวรรัม

ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ดร. บุญร่วม คำเมืองแสน

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาสารคามราชวิทยาลัย

3. ดร.สำราญ ศรีคำมุด

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาสารคามราชวิทยาลัย

นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สำหรับค่า IOC (Index of Item Object Congruence) ที่ได้มีค่า 1.00

4. ภายหลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับครูอำเภอแก่งคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach)⁶ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

5. เมื่อทำการทดลองใช้และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือแล้ว ได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ ใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม (พร้อมซองสำหรับใส่แบบสอบถาม) ไปแจกให้กับครูในอำเภอหนองแคในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้อธิบายเหตุผลการทำวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ และรอรับกลับคืนหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

3. ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืนจากครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วจึงนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลโดยการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน โดยการแจกแจงนับความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความต้องการ พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย

⁶ ประครอง กรรณสูต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 73.

(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการ พัฒนาการตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูที่มี เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน ต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ด้วย F-test (One - way ANOVA)

ตอนที่ 4 รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูอำเภอหนองแค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องนี้ ได้แก่

สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สถิติตค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t-test และ F- test

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) การหาค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{\text{คะแนนที่ได้}}{\text{คะแนนเต็ม}} \times 100$$

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) จากสูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ย

\sum แทนผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

N แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทนผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

1. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้ T-Test Independence⁷ ดังนี้

$$t = \frac{X_1 - X_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	=	ค่าที-เทสท์ (t-test)
	\bar{X}_1	=	ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	=	ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 2
	S_1^2	=	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S_2^2	=	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	n_1	=	ค่าจำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1
	n_2	=	ค่าจำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 2

๒. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่าสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้สถิติทดสอบ (One - Way ANOVA)⁸

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F	=	อัตราส่วนของความแปรปรวน
MS_b	=	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_w	=	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

⁷นิภา เมธาวีชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543), หน้า 238.

⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 110.

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ความเที่ยงตามโครงสร้าง (Constant Validity) โดยอาศัยคุณพินิจของผู้เชี่ยวชาญ (Face Validity) ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ความเชื่อมั่น (Reliability) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \left\{ \frac{n}{n-1} \frac{1 - \sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนแต่ละข้อ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่มี เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการเปิดตารางสำเร็จของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้จำนวน 210 คน และได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายเหตุผลและวิธีการตอบและรับแบบสอบถามกลับคืนมา ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ

(t – distribution)

F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ (F – distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตาราง และคำอธิบายได้ตาราง โดยทำการวิเคราะห์ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ที่มี เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	56	26.67
หญิง	154	73.33
รวม	210	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 210 คนส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 และเพศชาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

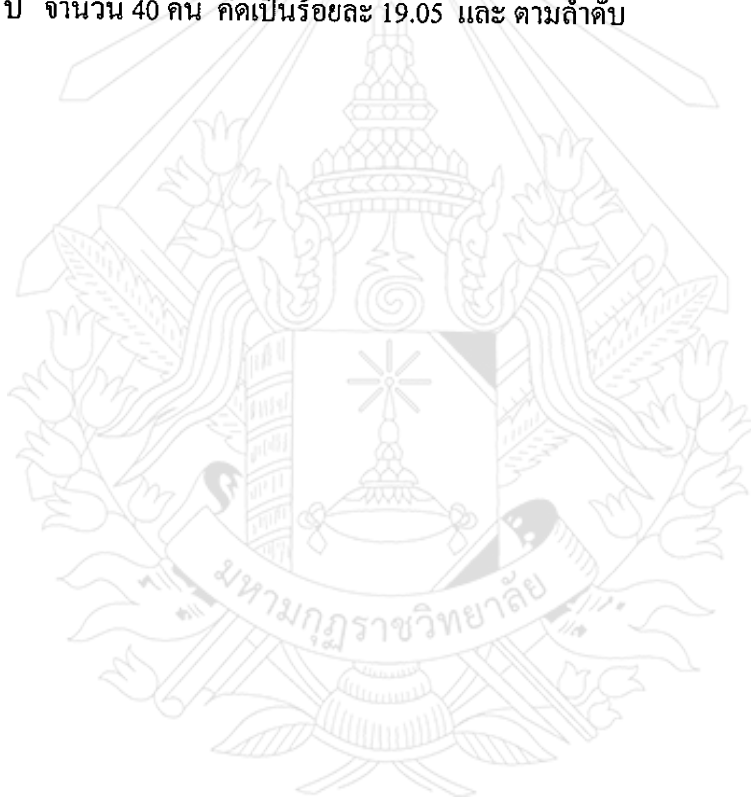
ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	189	90.00
สูงกว่าปริญญาตรี	21	10.00
รวม	210	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ต่ำกว่า 10 ปี	55	26.19
2.11-20 ปี	40	19.05
3.21 ปีขึ้นไป	115	19.05
รวม	210	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 54.76 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.19 และ 11-20 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 และ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวม ทุกด้าน

ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความเป็นครู	3.96	0.85	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.12	0.64	มาก
3. ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	4.14	0.68	มาก
4. ด้านการวิจัยการศึกษา	3.99	0.71	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.01	0.70	มาก
รวม	4.04	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นครู

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านความเป็นครู

ด้านความเป็นครู	ระดับความต้องการพัฒนาตนเอง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. จรรยาบรรณวิชาชีพครู	3.89	1.13	มาก
2. บุคลิกภาพของครู	3.92	1.07	มาก
3. คุณธรรม จริยธรรมของครู	3.90	1.16	มาก
4. วิธีการครองตนของครู	3.82	1.13	มาก
5. จิตวิทยาความเป็นครู	4.00	1.04	มาก
6. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	4.04	0.77	มาก
7. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้	4.04	0.84	มาก
8. การเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.04	0.81	มาก
รวม	3.96	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความเป็นครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รองลงมาคือ การเป็นผู้นำทางวิชาการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ วิธีการครองตนของครู

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้

ด้านการจัดการเรียนรู้	ระดับความต้องการพัฒนาตนเอง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ทฤษฎีการเรียนรู้	4.05	0.76	มาก
2. รูปแบบและวิธีจัดการเรียนรู้	4.10	0.81	มาก
3. การจัดทำแผนการเรียนรู้	4.07	0.84	มาก
4. การพัฒนารูปแบบการสอน	4.16	0.77	มาก
5. การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.14	0.72	มาก
6. การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม	4.06	0.72	มาก
7. การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.15	0.77	มาก
8. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.21	0.77	มาก
รวม	4.12	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน รองลงมาคือ การพัฒนารูปแบบการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ทฤษฎีการเรียนรู้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต2 ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา

ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	ระดับความต้องการพัฒนาตนเอง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การออกแบบสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	4.17	0.79	มาก
2. การสร้างสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	4.12	0.78	มาก
3. การเลือกใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	4.13	0.76	มาก
4. การประยุกต์ใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	4.17	0.76	มาก
5. การปรับปรุงสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	4.13	0.76	มาก
6. การประเมินผลการใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	4.05	0.80	มาก
7. การใช้คอมพิวเตอร์ในด้านต่างๆ	4.13	0.80	มาก
8. การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา	4.23	0.74	มาก
รวม	4.14	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา รองลงมาคือ การออกแบบสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา และการประยุกต์ใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การประเมินผลการใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยทางการศึกษา

ด้านการวิจัยทางการศึกษา	ระดับความต้องการพัฒนาตนเอง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวิจัยในชั้นเรียน	4.09	0.74	มาก
2. รูปแบบการวิจัย	4.00	0.72	มาก
3. กระบวนการวิจัย	4.03	0.75	มาก
4. สถิติเพื่อการวิจัย	3.95	0.77	มาก
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย	3.97	0.82	มาก
6. การฝึกปฏิบัติการวิจัย	3.96	0.79	มาก
7. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน	3.98	0.82	มาก
8. การเขียนรายงานผลการวิจัย	3.96	0.83	มาก
รวม	3.99	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวิจัยทางการศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การวิจัยในชั้นเรียน รองลงมาคือ กระบวนการวิจัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถิติเพื่อการวิจัย

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล	ระดับความต้องการพัฒนาตนเอง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผล	4.02	0.78	มาก
2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน	4.02	0.78	มาก
3. การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล	4.03	0.83	มาก
4. การประเมินผลตามสภาพจริง	4.07	0.83	มาก
5. การประเมินผลจากเพิ่มสะสมงาน	3.96	0.78	มาก
6. การประเมินผลภาคปฏิบัติ	4.03	0.81	มาก
7. การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม	3.91	0.80	มาก
8. การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	4.07	0.79	มาก
รวม	4.01	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การประเมินผลตามสภาพจริง รองลงมาคือ การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ที่มี เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน

สมมติฐานที่ 1 ครู ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	56	4.02	0.51	มาก
หญิง	154	4.05	0.60	มาก
รวม	210	4.04	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าครูในอำเภอหนองแคมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของในครู อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	56	4.02	0.51	-0.39	0.70
หญิง	154	4.05	0.60		
รวม	210	4.04	0.56		

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม จำแนกตามเพศ มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านความเป็นครู จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	56	3.99	0.82	มาก
หญิง	154	3.94	0.86	มาก
รวม	210	3.97	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่าครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความเป็นครู จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูใน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านความเป็นครู จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	56	3.99	0.82	0.38	0.71
หญิง	154	3.94	0.86		
รวม	210	3.97	0.84		

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความเป็นครู จำแนกตามเพศ มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของในครูอำเภอหนองแค สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	56	4.05	0.53	มาก
หญิง	154	4.14	0.67	มาก
รวม	210	4.10	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่าครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ในด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูใน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	56	4.05	0.53	-0.96	0.34
หญิง	154	4.14	0.67		
รวม	210	4.10	0.60		

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามเพศ มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	56	4.15	0.62	มาก
หญิง	154	4.14	0.70	มาก
รวม	210	4.15	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่าครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูใน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรีเขต 2 ด้านสื่อ/ นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	56	4.15	0.62	0.07	0.95
หญิง	154	4.14	0.70		
รวม	210	4.15	0.66		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามเพศ มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	56	3.90	0.65	มาก
หญิง	154	4.03	0.73	มาก
รวม	210	3.97	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ในด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	56	3.90	0.65	-1.12	0.27
หญิง	154	4.03	0.73		
รวม	210	3.97	0.69		

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ครูในอำเภอหนองแคมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามเพศ มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	56	4.00	0.63	มาก
หญิง	154	4.02	0.73	มาก
รวม	210	4.01	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่าครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	56	4.00	0.63	-0.13	0.90
หญิง	154	4.02	0.73		
รวม	210	4.01	0.68		

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามเพศ มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ปริญญาตรี	189	4.05	0.58	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.99	0.61	มาก
รวม	210	4.02	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ครูในอำเภอหนองแคมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ปริญญาตรี	189	4.05	0.58	0.46	0.64
สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.99	0.61		
รวม	210	4.02	0.60		

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านความเป็นครู จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ปริญญาตรี	189	3.97	0.85	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.88	0.84	มาก
รวม	210	4.02	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ครูในอำเภอหนองแคมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความเป็นครู จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านความเป็นครู จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ปริญญาตรี	189	3.97	0.85	0.46	0.64
สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.88	0.84		
รวม	210	4.02	0.85		

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ครูในอำเภอหนองแคมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความเป็นครู จำแนกตามระดับการศึกษา มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ปริญญาตรี	189	4.12	0.65	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	21	4.07	0.49	มาก
รวม	210	4.10	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ปริญญาตรี	189	4.12	0.65	0.46	0.64
สูงกว่าปริญญาตรี	21	4.07	0.49		
รวม	210	4.10	0.57		

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ปริญญาตรี	189	4.14	0.68	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	21	4.18	0.70	มาก
รวม	210	4.02	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ปริญญาตรี	189	4.14	0.68	-0.26	0.80
สูงกว่าปริญญาตรี	21	4.18	0.70		
รวม	210	4.02	0.69		

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของในครูอำเภอหนองแคสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ปริญญาตรี	189	4.01	0.70	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.83	0.83	มาก
รวม	210	3.92	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.31 เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ปริญญาตรี	189	4.01	0.70	1.08	0.28
สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.83	0.83		
รวม	210	3.92	0.77		

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ปริญญาตรี	189	4.02	0.70	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.99	0.71	มาก
รวม	210	4.01	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษาอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.33 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ปริญญาตรี	189	4.02	0.70	0.18	0.86
สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.99	0.71		
รวม	210	4.01	0.71		

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ครู ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	55	4.14	0.61	มาก
11 - 20 ปี	40	4.04	0.46	มาก
21 ปีขึ้นไป	115	4.00	0.60	มาก
รวม	210	4.04	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.34 ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.35 แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูใน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.76	2	0.38	1.14	0.32
ภายในกลุ่ม	68.94	207	0.33		
รวม	69.71	209			

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านความเป็นครู จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	55	4.16	0.68	มาก
11 – 20 ปี	40	3.87	0.88	มาก
21 ปีขึ้นไป	115	3.89	0.90	มาก
รวม	210	3.96	0.0.85	มาก

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความเป็นครู จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูใน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรีเขต 2 ด้านความเป็นครูจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.21	2	1.61	2.27	0.11
ภายในกลุ่ม	146.75	207	0.71		
รวม	149.96	209			

จากตารางที่ 4.37 พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความเป็นครู จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการ พัฒนาการเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	55	4.22	0.62	มาก
11 – 20 ปี	40	4.19	0.46	มาก
21 ปีขึ้นไป	115	4.04	0.69	มาก
รวม	210	4.12	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.39 แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูใน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.46	2	0.73	1.81	0.17
ภายในกลุ่ม	83.58	207	0.40		
รวม	85.05	209			

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.40 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยี การศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	55	4.22	0.79	มาก
11 – 20 ปี	40	4.18	0.60	มาก
21 ปีขึ้นไป	115	4.09	0.64	มาก
รวม	210	4.14	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.40 พบว่าครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.41 แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูใน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรีเขต 2 ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.62	2	0.31	0.68	0.51
ภายในกลุ่ม	94.86	207	0.46		
รวม	95.48	209			

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.42 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยทางการศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	55	4.03	0.72	มาก
11 – 20 ปี	40	3.96	0.78	มาก
21 ปีขึ้นไป	115	3.99	0.68	มาก
รวม	210	3.99	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.43 แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.14	0.87
ภายในกลุ่ม	105.75	207	0.51		
รวม	105.90	209			

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวิจัยทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.44 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของในครูอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	55	4.08	0.73	มาก
11 – 20 ปี	40	4.03	0.64	มาก
21 ปีขึ้นไป	115	3.98	0.72	มาก
รวม	210	4.01	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.45 แสดงผลการเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูใน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.33	2	0.17	0.34	0.72
ภายในกลุ่ม	103.14	207	0.50		
รวม	103.47	209			

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพไว้ดังนี้

ตารางที่ 4.46 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านความเป็นครู

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	9
2.	จิตวิทยาความเป็นครู	5
รวม		14

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความเป็นครู ดังนี้ครูต้องการได้รับการอบรม หรือการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้มากขึ้น จำนวน 9 คน และครูต้องการได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับจิตวิทยาความเป็นครู เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและแก้ปัญหาผู้เรียน จำนวน 5 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.47 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	การพัฒนารูปแบบการสอน	5
2.	การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	4
3.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	2
รวม		11

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ครูต้องการได้รับการพัฒนารูปแบบการสอนแบบต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 5 คน, ครูต้องการให้มีการจัดอบรมการจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 4 คน และ ครูต้องการได้รับความรู้และฝึกปฏิบัติการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนในหลากหลายรูปแบบ จำนวน 2 คน

ตารางที่ 4.48 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	การใช้คอมพิวเตอร์ในด้านต่างๆ	21
รวม		21

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา ดังนี้ ครูต้องการอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้คอมพิวเตอร์ในโปรแกรมต่างๆ ให้มากขึ้น จำนวน 21 คน

ตารางที่ 4.49 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวิจัยทางการศึกษา

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	การวิจัยในชั้นเรียน	15
2.	การนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน	8
รวม		23

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวิจัยทางการศึกษา ดังนี้ ครูต้องการอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนให้ชำนาญยิ่งขึ้น จำนวน 15 คน และต้องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างถูกต้องทิศทาง จำนวน 8 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.50 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	7
รวม		7

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้ ครูต้องการให้มีการจัดอบรมแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 คน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่มี เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการเปิดตารางสำเร็จของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้จำนวน 210 คน และได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายเหตุผลและวิธีการตอบ และรับแบบสอบถามกลับคืนมา ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติอนุมาน หรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่า t-test และ One-Way ANOVA โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

การวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 และเป็นเพศชาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 มีประสบการณ์ในการสอน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 54.76, ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.19 และ 11-20 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

พบว่า ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยี การศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัยทางการศึกษา และด้านความเป็นครู ตามลำดับ

ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การออกแบบสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา การประยุกต์ใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา การใช้คอมพิวเตอร์ในด้านต่างๆ การเลือกใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา การปรับปรุงสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา การสร้างสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา และการประเมินผลการใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา

ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนารูปแบบการสอน การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ รูปแบบและวิธีจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ และทฤษฎีการเรียนรู้

ด้านการวัดและประเมินผล ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การประเมินผลตามสภาพจริง การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลภาคปฏิบัติ การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล หลักการและเทคนิค

การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานการประเมินผล จากเพิ่มสะสมงาน และการประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม

ด้านการวิจัยทางการศึกษา ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ ดังนี้ การวิจัยในชั้นเรียน กระบวนการวิจัย รูปแบบการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียน การสอน การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย การเขียนรายงานผลการวิจัย การฝึกปฏิบัติการวิจัย และสถิติเพื่อการวิจัย

ด้านความเป็นครู ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การเป็นผู้นำทางวิชาการจรรยาบรรณวิชาชีพครู กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จิตวิทยาความเป็นครู บุคลิกภาพของครู คุณธรรม จริยธรรมของครู และวิธีการครองตนของครู

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่มีเพศระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีดังนี้

ครูที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความเป็นครู มีดังนี้ ครูต้องการได้รับการอบรมหรือการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และต้องการได้รับการพัฒนาจิตวิทยาความเป็นครู เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้ ครูต้องการได้รับการพัฒนารูปแบบการสอนแบบต่างๆ โดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดอบรมการจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การได้รับความรู้และฝึกปฏิบัติการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนทั้งกลุ่ม เด็กเก่งและเด็กอ่อน ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา มีดังนี้ ครูต้องการอบรมเชิงปฏิบัติการ

การใช้คอมพิวเตอร์ในโปรแกรมต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยก้าวหน้าทันต่อเทคโนโลยี ด้านการวิจัยทางการศึกษา มีดังนี้ ครูต้องการอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน และต้องการได้รับการอบรม การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน หรือทำผลงานทางวิชาการเพื่อเพิ่มวิทยฐานะ ด้านการวัดและประเมินผล มีดังนี้ ครูต้องการให้มีการจัดอบรมแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และต้องการใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาสระบุรี เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

5.2.1 การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ครูที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ครูมีความจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง เนื่องจากประเทศไทยของเราอยู่ในช่วงระหว่างดำเนินการเพื่อปฏิรูปการศึกษา มีการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก มีการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการประเมินทั้งมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านครูและผู้บริหาร ซึ่งในมาตรฐานครู นั้น เกี่ยวข้องกับการมีคุณวุฒิ และมีความรู้ ความสามารถที่ตรงกับความต้องการ ในด้านการจัดการเรียนการสอนที่ต้องใช้พัฒนาความคิดความสามารถและทักษะของตน อีกทั้งเรื่องความต้องการเข้าสู่การประเมินตนเองเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและเงินเดือนของครู ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการและการแสวงหาของแมคเคลแลนด์ (McClelland's acquired-needs theory) ได้นำเสนอว่า คนเรามีความต้องการความสำเร็จ (Need for achievement) เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปราณี จินดา ที่ศึกษาเรื่องความต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า ครูในสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครูและข้อบังคับคุรุสภา พ.ศ. 2548 กำหนดเป็นเกณฑ์ให้ครูเข้าสู่การประเมินตนเองเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและเงินเดือน ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และการแข่งขันด้านการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละสังกัด

ด้านความเป็นครู พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นครูนั้นไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการเท่านั้นแต่ครูยังจะต้องช่วยนักเรียนให้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมด้วย ดังนั้นครูจะต้องให้ความอบอุ่น ให้ความเชื่อถือและเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เด็ก ทั้งการครองตนและคุณธรรม จริยธรรมและมีจรรยาบรรณ นอกจากนี้ยังต้องแสวงหาความรู้ให้ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปองทิพย์ เทพอารีย์ ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเอง ด้านความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านความเป็นครูอยู่ในระดับมาก ครูต้องการมีความศรัทธาในวิชาชีพ มีวิสัยทัศน์ มีจริยธรรม เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อจะได้อยู่ในวิชาชีพได้ยาวนาน และต้องการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ เนื่องจากครูต้องติดต่อกับผู้ปกครองอยู่ตลอดเวลา และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรียามาลัย บุญมาก ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 10 พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 โดยรวมมีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองทั้งด้านจริยธรรมความศรัทธาในอาชีพครู อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การเป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูต้องการมีความรอบรู้ในวิชาชีพของตน เกี่ยวกับหลักการศึกษา นโยบายการศึกษา แผนและโครงการพัฒนาการศึกษา และจะต้องมีความเชี่ยวชาญในเรื่องหลักสูตร วิธีการสอนและวิธีประเมินผลการศึกษา รวมถึงรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม เพราะวิชาชีพครูต้องใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการประกอบวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้ครูอาจารย์ทุกคนจะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ หากไม่เช่นนั้นจะทำให้ความรู้ต่างๆ ที่ครูอาจารย์มีอยู่ล้าสมัย ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ยุคโลกาภิวัตน์ หรือ โลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตินารถ เฟื่องฟูง ได้ทำการศึกษาความต้องการและแนวทางพัฒนาครู ของโรงเรียนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและเทคโนโลยี

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ วิธีการครองตนของครู ทั้งนี้เนื่องจาก พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติตน ให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพตามแบบแผนพฤติกรรมตาม

จรรยาบรรณของวิชาชีพ หากผู้ประกอบวิชาชีพผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพจนเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จนได้รับการร้องเรียนถึงคุรุสภาแล้ว ผู้นั้นอาจถูกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยชี้ขาดลงโทษได้ ดังนั้นครูจึงครองตนให้อยู่ในมาตรฐานและจรรยาบรรณอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณ พุฒนกุล กล่าวว่า การเป็นครูนั้นนอกจากจะต้องทำการสอนแล้วครู ควรจะมีการครองตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านส่วนตัวและครอบครัว มีหลักธรรมสูง รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักวินัย และสรรหาความรู้ ความชำนาญใหม่ๆ มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการที่หลากหลาย มีใจรักที่จะเป็นครู มีจรรยาบรรณ เป็นผู้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้

ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุด เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ช่วยให้เกิดความรู้ และเจตคติเพิ่มขึ้น รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจริงต่อไปได้ด้วย ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการศึกษา การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนหรือผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พัน นามบุรี ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนอาจมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน มีสติปัญญาที่แตกต่างกัน การเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ กันใช้กระบวนการเรียนรู้ที่ต่างกันและสำหรับกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่พึงประสงค์ซึ่งควรจัดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนารอบด้าน และจัดกิจกรรมโดยยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุติณทร ปานะดิษฐ์ ได้ทำศึกษาความต้องการพัฒนาครูเรื่องการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พบว่า ครูต้องการพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน มากกว่า 21 ปี จึงใช้ประสบการณ์ที่จัดการเรียนการสอนมายาวนาน ใช้การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน มาจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในหลายๆด้าน จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ กุญชลี คำขาย ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนมีความสามารถรับรู้ข้อมูล ส่งผ่านข้อมูลต่างกัน มีความกล้าแสดงออกแตกต่างกัน การเน้นเนื้อหาวิชาการมากๆ ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนจดจำได้มาก ความจำระยะยาว จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว ผู้สอนต้องคำนึงว่าการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ และการเรียนรู้แต่ละครั้งผู้เรียนย่อมประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียนรู้ด้วยระดับการเรียนรู้แตกต่างกัน ผู้สอนสามารถใช้ความแตกต่างเป็นแนวทางและประเมินลักษณะผู้เรียนขณะเรียนแต่ละเนื้อหา และสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ว่าต้องการความช่วยเหลือหรือต้องการให้ส่งเสริมด้านใด

ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สื่อ / นวัตกรรม / เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาในการเรียนการสอนไปสู่ตัวเด็ก ทำให้เด็กเกิดความรู้ และได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น ช่วยสร้างเสริมความเข้าใจในบทเรียนง่าย และจำได้นานแล้วยังมีผลข้างเคียงที่ดี คือ กระตุ้นความสนใจทำให้ผู้เรียนสนุกสนานกับบทเรียน ฝึกความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ฝึกให้นักเรียนเป็นคนกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กิตินารถ เพ็ญพุ่ม ได้ศึกษา ความต้องการและแนวทางพัฒนาครู เฉพาะกรณีโรงเรียนจิตลดา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการพัฒนาครู โดยภาพรวม ครูมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับ

มาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความต้องการพัฒนามากที่สุด คือ การประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในงานด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษา ในการทำให้บทเรียน น่าสนใจ และช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ครูจึงมีความต้องการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความก้าวหน้าทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประกอบ บุญชู ศึกษาเรื่องความต้องการในการพัฒนางานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการต่างก็มีความต้องการในการพัฒนางานวิชาการ โดยรวมทุกด้าน และเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมาก คือ งานการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนและกำหนดวิธีการ ดำเนินงานส่งเสริมการสอนและงานประชุม อบรมสัมมนาทางวิชาการ ยกเว้นผู้บริหารมีความต้องการพัฒนางานวิชาการด้านงานสื่อการเรียนการสอน งานนิเทศการศึกษา และงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การประเมินผลการใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจาก ก่อนที่ครูจะนำสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีไปใช้ ครูได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ปลายทางอย่างชัดเจน จึงสามารถประเมินผลได้ตามจุดประสงค์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุปราณี จินดา ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก พบว่า ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ครูและผู้บริหาร มีความต้องการให้มีการอบรมการออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้ และการประเมินผลนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และต้องการการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

ด้านการวิจัยทางการศึกษา พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ครูยังขาดความเข้าใจในการวิจัยอย่างแท้จริง แม้จะผ่านการอบรมมาแล้วแต่ยังไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งครูส่วนใหญ่ยอมรับว่าการวิจัยจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแก้ปัญหาและการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนต้องดำเนินการ ไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถเต็มตามศักยภาพ โดยใช้วิธีการสื่อ หรือนวัตกรรม เป็นเครื่องมือในการพัฒนา มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ดำรวจและวิเคราะห์ ปัญหาจากการจัดการเรียนรู้ ศึกษาเอกสารเพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหา พัฒนาวิธีการ สื่อ และนวัตกรรม นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ แล้วสรุปผลเขียนรายงานการวิจัย และยังสามารถนำ

ผลงานการวิจัยไปใช้ประกอบการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและเงินเดือน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปองทิพย์ เทพอารีย์ ศึกษาการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ใน 9 ด้านโดยรวมครูมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการวิจัยทางการศึกษาพบว่าครูมีความต้องการให้มีการอบรมในด้านการวิจัย เนื่องจากมีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นการประเมินผลการทำงาน และพัฒนาผู้เรียน ครูต้องฝึกทักษะในด้านการวิจัย เพื่อพัฒนางานวิจัยของตนเอง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก ครูต้องการรู้ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้องและต้องการฝึกปฏิบัติการวิจัยเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พัศนีย์ กงจักร ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนอนุบาล ไม้แก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังต้องการศึกษางานวิจัยให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ สถิติเพื่อการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีการผลิตคิดค้นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการวิจัย ที่ครูสามารถนำไปใช้ในงานวิจัยของตนเองได้ ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลลดา กองคำ ได้ศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูขาดทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลข้อมูล จึงทำให้มีงานในการวิจัยในชั้นเรียนน้อยมาก

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ครูในอำเภอหนองแค มีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ครูส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการวัดและประเมินผลผู้เรียนจากแบบฝึกหัด แบบทดสอบ ยังไม่ทราบวิธีการวัดที่หลากหลาย ดังนั้นครูจึงต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิราภรณ์ ศิริทวี กล่าวว่าการวัดและประเมินผลมีหลากหลายวิธี เช่นการประเมินผลจากสภาพจริง การประเมินภาคปฏิบัติ การประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน ซึ่งเป็นการค้นหาความสามารถ จุดเด่น ความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในจุดที่ต้องการพัฒนาให้สูงขึ้นเต็มตามศักยภาพ โดยครูจะต้องพัฒนาความรู้ ในการวัดและประเมินผล รวมถึงการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ จะทำให้ได้แนวคิดหรือวิธีการที่หลากหลายยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งนี้เนื่องจาก การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นวิธีการที่สามารถค้นหาความสามารถและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน และเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี และวิธีการที่ใช้ประเมินมีหลากหลาย ครูส่วนใหญ่อาจจะยังไม่เข้าใจในวิธีการวัดตลอดจนการสร้างเครื่องมือที่ใช้วัด ทำให้ยังยึดติดกับวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียน โดยใช้แบบทดสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ หุตินทร ปานะดิษฐ์ ศึกษาความต้องการพัฒนาครูเรื่องการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านวัดและประเมินผล ครูส่วนใหญ่มีความต้องการอบรมและคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผล ที่สอดคล้องกับหลักสูตร

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม ทั้งนี้เนื่องจาก ครูมีความรู้ความเข้าใจการประเมินผลแบบย่อยและแบบรวมอยู่บ้างแล้วเพราะเป็นการประเมินแบบเดิมที่ครูใช้อยู่ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในหลากหลายวิธีการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ ที่เสนอว่าครูจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการวัดผลประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย ตามความเหมาะสมกับกิจกรรม รูปแบบ และระดับของการศึกษา เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปในทิศทางที่ดี แสดงให้เห็นว่าครูมีความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาและส่งผลต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพของตัวเอง ให้เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูจึงควรให้ความสนใจ สนับสนุน ส่งเสริม ด้วยวิธีการต่างๆ เช่นการสนับสนุนในด้านงบประมาณ การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาครู อันจะทำให้ครูพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1) ด้านความเป็นครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ควรจัดให้มีการพัฒนาครูให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และแนวทางในการปฏิบัติตนของครู ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ ควรพัฒนาครูโดยการจัดประชุมสัมมนาในเรื่องใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้ครูได้รับทราบข่าวสารและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การครองตนของครู ควร

พัฒนาครูเรื่องจรรยาบรรณของครู และคุณธรรมจริยธรรมของครู เพื่อให้ครูได้นำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติตนและนำไปอบรมสั่งสอนศิษย์ต่อไป

2) ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ควรมีการอบรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับผู้เรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ควรพัฒนาครูโดยการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้และให้ครูได้ลงมือปฏิบัติ การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อครูจะได้นำไปใช้ให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

3) ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ควรพัฒนาครูโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้และให้ครูได้ลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับ การออกแบบ การสร้าง การเลือกใช้ การประยุกต์ใช้ และการปรับปรุงสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีการศึกษา ควรพัฒนาครูทั้งครูรุ่นเก่าและครูรุ่นใหม่ที่ยังไม่สามารถใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัยได้ โดยการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยทันต่อความเจริญก้าวหน้า เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจและนำมาใช้ในการจัดทำเอกสารต่างๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินผลการใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษาควรพัฒนาโดยการอบรม วิธีการประเมินผลให้มากขึ้น เพื่อให้ครูสามารถประเมินผลได้อย่างถูกต้องทิศทาง

4) ด้านการวิจัยทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ควรพัฒนาครูให้มีความรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษาให้มากขึ้นเพื่อให้ครูเป็นนักวิจัย และสามารถนำผลงานการวิจัยของตนเองไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียน ควรพัฒนาครูโดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูสามารถแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน หรือแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถเต็มศักยภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถิติเพื่อการวิจัยควรพัฒนาครูโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาการใช้สถิติเพื่อการวิจัยเพื่อให้ครูสามารถใช้เป็นและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

5) ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ควรพัฒนาครูโดยการส่งไปอบรมจัดอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผล ที่หลากหลาย เพื่อสามารถนำมาใช้ประเมินผลผู้เรียน จากพัฒนาการผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรมควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและแต่ละรูปแบบการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การประเมินผลตามสภาพจริง ควรพัฒนาครูให้

สามารถประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลความก้าวหน้าทางการเรียนที่แท้จริงของผู้เรียน
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม ควรพัฒนาครูให้สามารถ
ประเมินผลทั้งแบบย่อยและแบบรวม เพื่อให้ครูมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- คุรศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองของครูตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยา
บรรณวิชาชีพครู”

- คุรศึกษา “แนวทางการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู”

บรรณานุกรม

1. หนังสือทั่วไป

- กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- กาญจนา วัฒนาบุ. เทคนิคการเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : ธนพรการพิมพ์, 2545.
- กิติ ตั๊กคานนท์. หลักการพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2543.
- กฤษณี คำชาย. จิตวิทยาการเรียนรู้และการสอน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนแคตทีอป จำกัด, 2540.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2540.
- _____. นโยบายการผลิตและพัฒนาครู. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2543.
- _____. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร : กราฟฟิค, 2543.
- คณะกรรมการการศึกษาระดับชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2542.
- _____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับชาติ, 2543.
- จิราภรณ์ ศิริทวี, มิติใหม่ของการวัดและประเมินผล. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2540.
- ชาญชัย อาจิสมาจาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ, 2540.
- ทวีบูรณ์ หอมเย็น. ผู้บริหารกับการพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพมหานคร : มิตรครู, 2546.
- ทีศนา แคมมณี. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- ธงชัย สันติวงษ์. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2544.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ก. พลพิมพ์, 2540.
- _____. ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ก.กมลพิมพ์, 2542.
- _____. ความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ก พลพิมพ์, 2545.
- นิเชต ศูนย์พิทักษ์. เส้นทางครู. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินติ้ง, 2550.
- นิกา เมธาวิชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543.

- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น แก้ไขเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุริยสาส์น, 2545.
- _____. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุริยสาส์น, 2543.
- ปฏิรูปการศึกษา,สำนักงาน. รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2544.
- ประครอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ประวิต เอราวรรณ์. การวิจัยปฏิบัติการการเรียนรู้ของครูและการสร้างพลังร่วมในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2545.
- ปราณี रामสูต และคนอื่นๆ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ธารณาการพิมพ์, 2545.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2543.
- พระราชวรมนี. มิติใหม่ของการพัฒนาจิตใจ : พัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประเทืองวิทย์, 2538.
- พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์และคนอื่นๆ. ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ไพศาล ไกรสิทธิ์. เอกสารคำสอนรายวิชาพัฒนาตน. ชลบุรี : สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2541.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เราคือครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สันติศิริการพิมพ์, 2552.
- ยนต์ ชุ่มจิต. การพัฒนาครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2545.
- _____. การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเอส พรินต์ติ้ง เฮาส์, 2546.
- รัศมี ก่อพงศ์พนา. สระบุรี. นนทบุรี : เอส พี เอฟ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2543.
- เรียม ศรีทอง. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น, 2542.
- เลขธิการครูสภา,สำนักงาน. คุณลักษณะและพฤติกรรมของครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2544.
- _____. คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว, 2549.
- วิชาการ,กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. การประเมินผลจากสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2539.
- _____. วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.

วิไล ตั้งจิตสมคิด. การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2544.

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาปี 2549-2551. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2548.

สมทรง อัสวกุล. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2540.

สามัญศึกษา, กรม. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะดีแก่งมีสุข. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2543.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. นโยบายการผลิตและพัฒนาครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สุวิทย์ มูลคำและคนอื่น ๆ. เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ที.พี.พรินท์ จำกัด, 2544.

สุวิทย์ มูลคำและคนอื่น ๆ. วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2546.

เสริมศรี ไชยสร. มาตรฐานคุณภาพการศึกษา : เป้าหมายที่ท้าทายความเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

อเนก สุวรรณบัณฑิต และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : อุดมพัฒนกิจ, 2548.

อรนุช โพชนุกูล. ครูกับหน้าที่และบทบาทใหม่ที่เปลี่ยนไป. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

อรนุช ลิมตศิริ. นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.

อุดม เชยกิจวงศ์. หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2545.

อุดม นิลแสง. เอกสารประกอบการสอนวิชา 1011101 ความเป็นครู. พระนครศรีอยุธยา : สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2539.

2. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

- กิตินารถ เฟื่องฟูง. “ความต้องการและแนวทางการพัฒนาครู ตรีศึกษา : โรงเรียนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2548.
- จूरินทร์ จันทระภา. “การพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- ชุตินทร ปานะดิษฐ์. “ศึกษาความต้องการพัฒนาครูเรื่องการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร : พหุกรณีศึกษา”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ทัศนีย์ กงจักร. “ความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนอนุบาลไผ่แก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.
- ประกอบ บุญชู. “ความต้องการในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม”. รายงานการค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- ปริยามาลย์ บุญมาก. ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนวิชา ศิลปะศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. “การศึกษาการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร”. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- พื่น นามบุรี. “ความต้องการพัฒนาตนเองของครูในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550.
- ลัสดา กองคำ. “การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.

สุปราณี จินดา. “ความต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ครูสังกัด
เทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก”. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.

3. เอกสารอื่นที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

เขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2,สำนักงาน. อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ณ กันยายน 2552,
(อัดสำเนา).

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. นายยรรยงค์ ศัตร์ธรราม

การศึกษา ค.บ. สาขาปฐมวัย
 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขา หลักสูตรและการสอน
 อาชีวศึกษา

ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา

2. ดร. บุญร่วม คำเมืองแสน

การศึกษา ศน.บ. สาขาปรัชญา
 M.A.(Philochepy)
 Ph.D.(Philochepy)

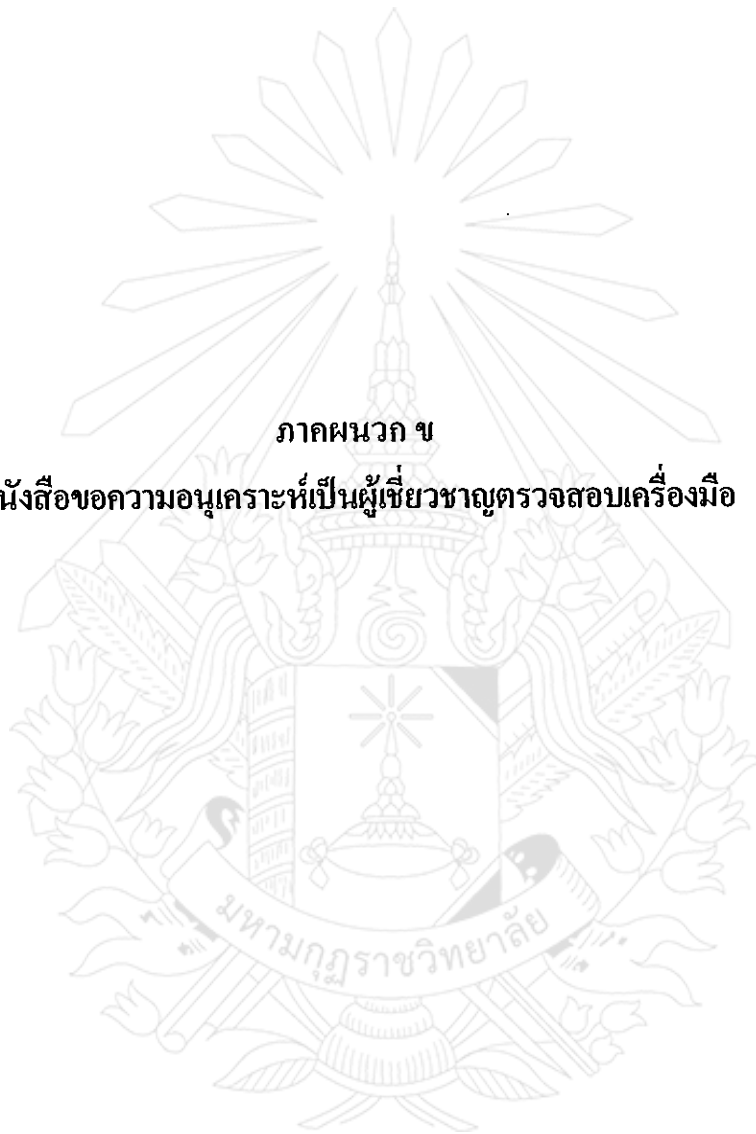
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์พิเศษ ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

3. นายตำราญ ศรีคำมุด

การศึกษา ศน.บ. สาขาภาษาอังกฤษ
 M.A.(Linguistics)

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๐๑๐(๒.๓)/๐๒๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๙๑๖๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ตรวจแบบสอบถาม

เจริญพร นายบรรยงค์ ศีตภูริรัมย์

ซึ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางบุญชิ้น กติขเป็นสุข รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๖๕๐๐๘ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
การจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับ
อนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
วิชาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณี ครูในอำเภอหนองแคสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2” โดยมี
กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดังนี้

๑. พระเจริญ จิตบุญโญ(คร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

๒. อาจารย์บุญกล้า จันทร์ทอง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาเห็น
ว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้โดยเฉพาะ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นผู้ตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาดังกล่าว ตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอเจริญพรขอบคุณ
โอกาสนี้

เจริญพร

(พระราชบัณฑิต)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษานอกเขตวิทยาลัย

โทร ๐-๑๕๖๔-๕๐๑๘ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร ๐-๑๕๖๔-๕๐๑๘

ที่ ศธ ๖๐๑๐(๒.๓)/๐๒๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๙๑๒๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ตรวจแบบสอบถาม

เจริญพร คร.บุญร่วม คำเมืองแสน

ซึ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางบุญชิ้น กลับเป็นสุข รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๗๕๐๐๘ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
การจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับ
อนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “ความต้องการพัฒนาของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วชิราวุฒ : ศึกษาเฉพาะกรณี ครูในอำเภอหนองแคสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2” โดยมี
กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดังนี้

๑. พระเจริญ จิตบุญโญ(คร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

๒. อาจารย์บุญล้อม อินทอง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในกรณี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ทิชากรณเห็น
ว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้โดยเฉพาะ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นผู้ตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาดังกล่าว ตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอเจริญพรขอบคุณ
โอบสมนี้

เจริญพร

(พระราชบัณฑิต)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามัชฌิมราชวิทยาลัย

โทร ๐-๑๕๖๔-๕๐๑๘ คอ ๑๑๒

โทรสาร ๐-๑๕๖๔-๕๐๑๖

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ตรวจแบบสอบถาม

เจริญพร อาจารย์ดำราญ ศรีคำมูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

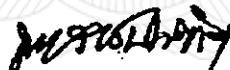
ด้วย นางบุญฮิม กลับเป็นสุข รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๗๕๐๐๘ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
การจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับ
อนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
วิชาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณี ครูในอำเภอหนองแคสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต2” โดยมี
กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดังนี้

- ๑. พระเจริญ จิริบุญโญ(คร.) อาจารย์ที่ปรึกษา
- ๒. อาจารย์บุญด้า จันทร์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้โดยเฉพาะ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาดังกล่าว ตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้

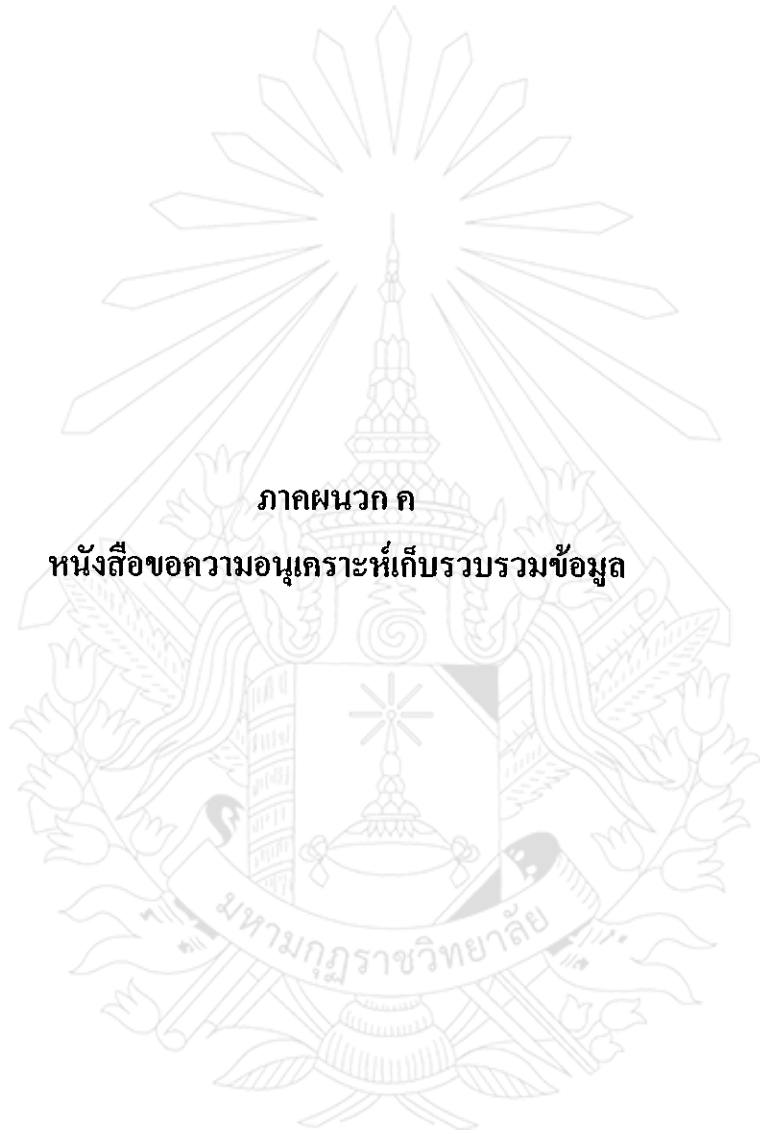
จึงเจริญพรเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระราชบัญญัติ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ซึ่งมีช่วงพักด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางบุญยืน กล้ายเป็นสุข รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๑๕๐๐๘ นักศึกษาริทยูนิโท สาขาวิชา
การจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ ได้รับ
อนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
วิชาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณี ครูในชั้นเรียนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์"

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปประกอบการ
ดำเนินการวิจัย

จึงเจริญพรเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอเจริญพรขอคุณภ
ณ โอกาสนี้

เจริญพร

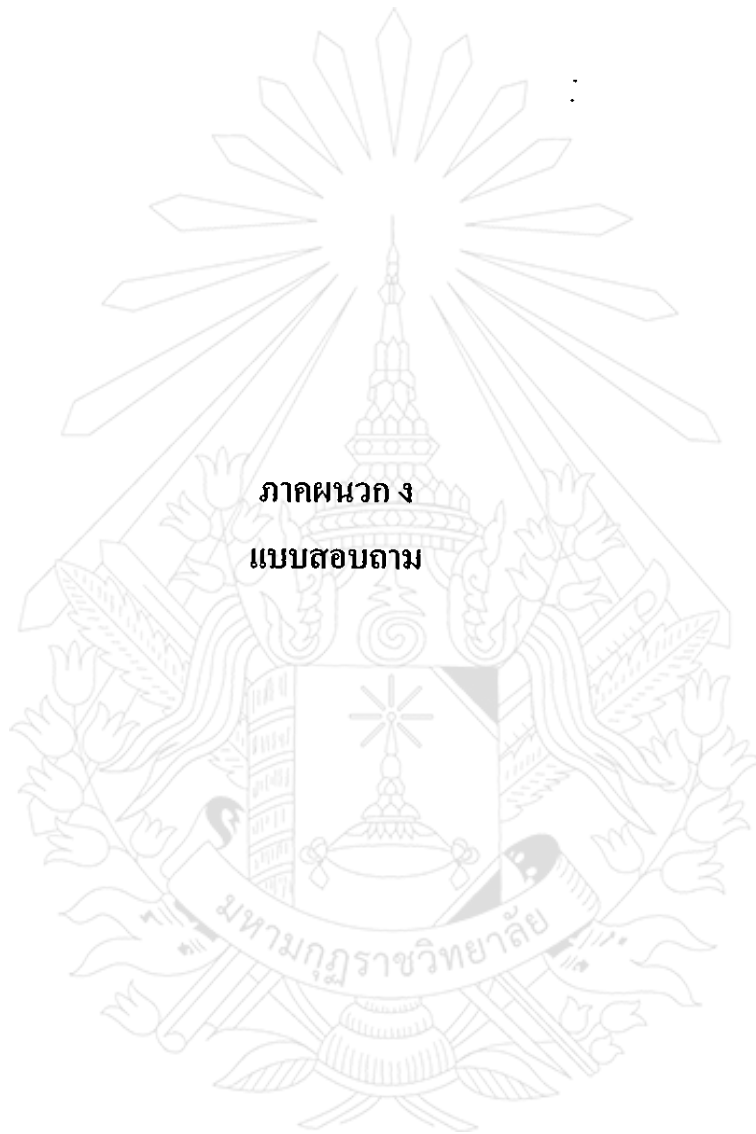

(พระวราธิบดี)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณี
ครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในด้านต่างๆ 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านความเป็นครู 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อ / นวัตกรรม / เทคโนโลยีการศึกษา 4) ด้านการวิจัยทางการศึกษา 5) ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาตนเองของครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

โปรดอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือทำแบบสอบถามและโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อเพื่อความถูกต้องและเป็นประโยชน์สูงสุด

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางบุญยืน กลั้วเป็นสุข)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ: ศึกษาเฉพาะกรณี
ครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ระดับการศึกษา

() ปริญญาตรี

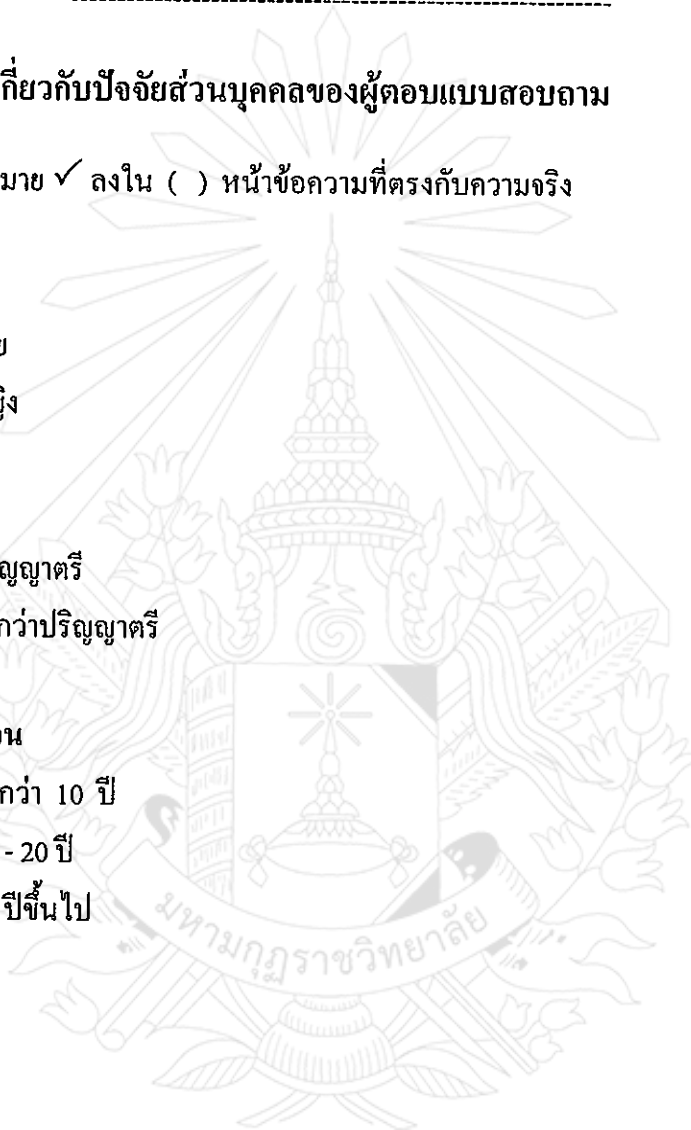
() สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการสอน

() ต่ำกว่า 10 ปี

() 11 - 20 ปี

() 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ:
ศึกษาเฉพาะกรณีครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อและพิจารณาว่าท่านมีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับใดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความต้องการพัฒนาตนเองที่ตรงกับท่านมากที่สุด

โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความต้องการในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความต้องการในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความต้องการในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความต้องการในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความต้องการในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ ที่	ความต้องการพัฒนาของครู	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านความเป็นครู					
1	จรรยาบรรณวิชาชีพครู					
2	บุคลิกภาพของครู					
3	คุณธรรม จริยธรรมของครู					
4	วิธีการครองตนของครู					
5	จิตวิทยาความเป็นครู					
6	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา					
7	การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้					
8	การเป็นผู้นำทางวิชาการ					
	ด้านการจัดการเรียนรู้					
9	ทฤษฎีการเรียนรู้					
10	รูปแบบและวิธีจัดการเรียนรู้					
11	การจัดทำแผนการเรียนรู้					
12	การพัฒนารูปแบบการสอน					

ข้อ ที่	ความต้องการพัฒนาของครู	ระดับความต้องการ				
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
13	การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้					
14	การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม					
15	การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
16	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
	ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา					
17	การออกแบบสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา					
18	การสร้างสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา					
19	การเลือกใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา					
20	การประยุกต์ใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา					
21	การปรับปรุงสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา					
22	การประเมินผลการใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา					
23	การใช้คอมพิวเตอร์ในด้านต่างๆ					
24	การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา					
	ด้านการวิจัยทางการศึกษา					
25	การวิจัยในชั้นเรียน					
26	รูปแบบการวิจัย					
27	กระบวนการวิจัย					
28	สถิติเพื่อการวิจัย					
29	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย					
30	การฝึกปฏิบัติการวิจัย					
31	การนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน					
32	การเขียนรายงานผลการวิจัย					

ข้อ ที่	ความต้องการพัฒนาของครู	ระดับความต้องการ				
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
	ด้านการวัดและประเมินผล					
33	หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผล					
34	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้น พื้นฐาน					
35	การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล					
36	การประเมินผลตามสภาพจริง					
37	การประเมินผลจากเพิ่มสะสมงาน					
38	การประเมินผลภาคปฏิบัติ					
39	การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม					
40	การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการ เรียนรู้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองของครู

1. ด้านความเป็นครู

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

3. ด้านสื่อ / นวัตกรรม / เทคโนโลยีการศึกษา

.....

.....

.....

4. ด้านการวิจัยการศึกษา

.....

.....

.....

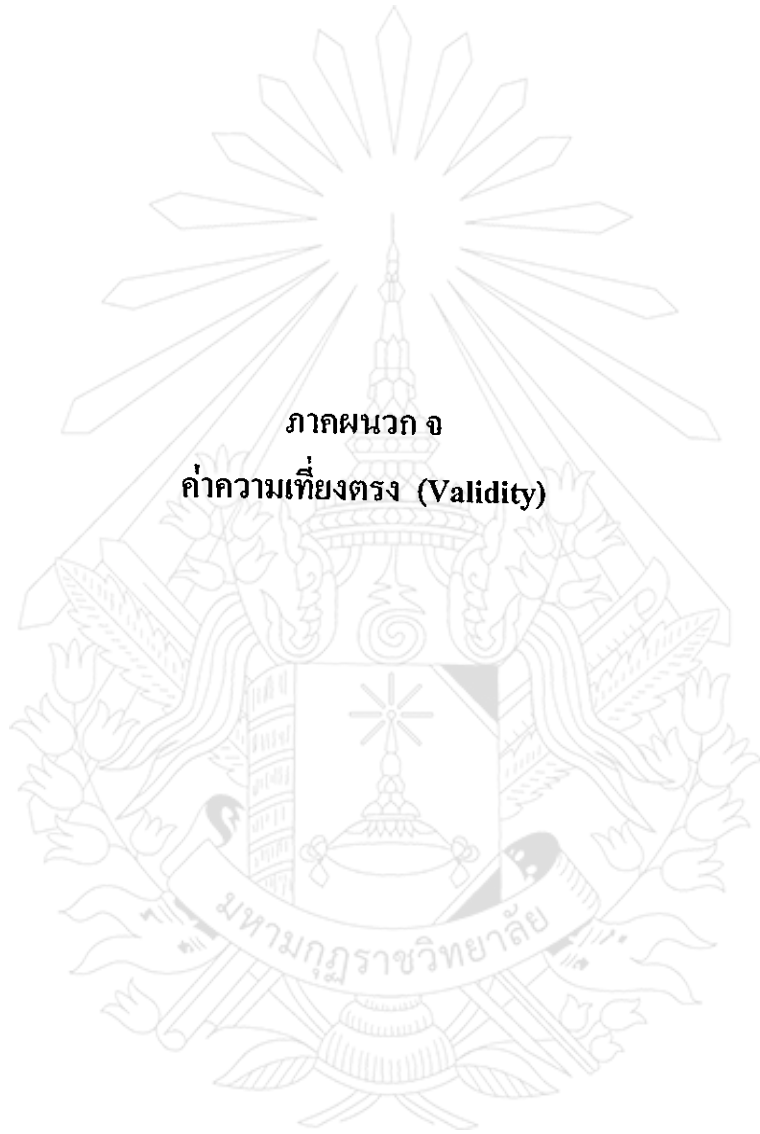
5. ด้านการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก จ
ค่าความเที่ยงตรง (Validity)

ผลการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

เรื่อง

ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ : ศึกษา
เฉพาะกรณี ครูในอำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

ข้อ ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC
		1	2	3		
	ด้านความเป็นครู					
1	จรรยาบรรณวิชาชีพครู	1	1	1	3	1
2	บุคลิกภาพของครู	1	1	1	3	1
3	คุณธรรม จริยธรรมของครู	1	1	1	3	1
4	วิธีการครองตนของครู	1	1	1	3	1
5	จิตวิทยาความเป็นครู	1	1	1	3	1
6	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	1	1	1	3	1
7	การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้	1	1	1	3	1
8	การเป็นผู้นำทางวิชาการ	1	1	1	3	1
	ด้านการจัดการเรียนรู้					
9	ทฤษฎีการเรียนรู้	1	1	1	3	1
10	รูปแบบและวิธีจัดการเรียนรู้	1	1	1	3	1
11	การจัดทำแผนการเรียนรู้	1	1	1	3	1
12	การพัฒนารูปแบบการสอน	1	1	1	3	1
13	การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	1
14	การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม	1	1	1	3	1
15	การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	1	1	3	1
16	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	1	1	1	3	1
	ด้านสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา					
17	การออกแบบสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	1	1	1	3	1
18	การสร้างสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	1	1	1	3	1
19	การเลือกใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	1	1	1	3	1

ข้อ ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC
		1	2	3		
20	การประยุกต์ใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	1	1	1	3	1
21	การปรับปรุงสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	1	1	1	3	1
22	การประเมินผลการใช้ สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีการศึกษา	1	1	1	3	1
23	การใช้คอมพิวเตอร์ในด้านต่างๆ	1	1	1	3	1
24	การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา	1	1	1	3	1
	ด้านการวิจัยทางการศึกษา					
25	การวิจัยในชั้นเรียน	1	1	1	3	1
26	รูปแบบการวิจัย	1	1	1	3	1
27	กระบวนการวิจัย	1	1	1	3	1
28	สถิติเพื่อการวิจัย	1	1	1	3	1
29	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย	1	1	1	3	1
30	การฝึกปฏิบัติการวิจัย	1	1	1	3	1
31	การนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน	1	1	1	3	1
32	การเขียนรายงานผลการวิจัย	1	1	1	3	1
	ด้านการวัดและประเมินผล					
33	หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1
34	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร ขั้นพื้นฐาน	1	1	1	3	1
35	การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1
36	การประเมินผลตามสภาพจริง	1	1	1	3	1
37	การประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน	1	1	1	3	1
38	การประเมินผลภาคปฏิบัติ	1	1	1	3	1
39	การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม	1	1	1	3	1

ข้อ ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC
		1	2	3		
40	การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการ เรียนรู้	1	1	1	3	1
รวม						$\frac{40}{40}$
IOC						1.00

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล : นางบุญยืน กลับเป็นสุข
- วัน เดือน ปี เกิด : 12 ตุลาคม 2519
- ที่อยู่ปัจจุบัน : 16/1 หมู่ 9 ตำบลบางโหนด อำเภอบ้านหมอ
จังหวัดสระบุรี 18130
- การศึกษา
- พ.ศ. 2542 : สำเร็จการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต (สาขาการประถมศึกษา)
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน
- พ.ศ. 2542 : บรรจุเข้ารับราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3
โรงเรียนวัดหนองตาดานู อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
- พ.ศ. 2549 : ครู โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม อำเภอหนองแค
จังหวัดสระบุรี
- พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน : ครู (คศ.2)วิทย์ฐานะชำนาญการ
โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม อำเภอหนองแค
จังหวัดสระบุรี